

ROBERT COLLEGE
— 1863 —

DEĞİŞİME ÖNCÜLÜK ETMEK: LİSELER İÇİN TOPLUM HİZMETİ UYGULAMA EL KİTABI

JENNIFER SERTEL, ELİF SÖNMEZ, İZZET ŞENGEL

Bank of America
Merrill Lynch

ROBERT KOLEJ, TOPLUM HİZMETİ PROJELERİ İÇİN MÜFREDAT OLUŞTURMA PROGRAMINA
VERDİKLERİ DESTEK DOLAYISIYLA BANK OF AMERICA MERRILL LYNCH'E ŐÜKRANLARINI SUNAR.

İçerik

ARKA PLAN	2
Teşekkür.....	4
A BİREY VE TOPLUM.....	5
A1 Biz Kimiz?.....	5
A2 Sınıf Topluluğumuz ve Biraz İlham	9
A3 Kimlik.....	16
A4 Ahlaki İçerme/Dışlama.....	18
B TEMEL İLETİŞİM.....	21
B1 Aynalar ve Dinleme	21
B2 İyi Bir Dinleyici Olmak	24
B3 Ada: Simülasyon.....	28
C TOPLUM HİZMETİ, GÖNÜLLÜ OLMAK VE STK'lar	33
C1 Gönüllülük ve Bir Kare.....	33
C2 Sivil Toplumunu Tanımlamak ve STK'ları Sınıflandırmak	38
C3 Kör Ebe Etkinliği*	46
D İYİ ÖRNEKLER.....	48
D1 Kahramanım Kim?.....	48
D2 Türkiye'den İyi Örnekler.....	54
D3 Craig Keilburger ve Büyük Düşünme!	59
E SORUN ALANLARI/GRUP OLUŞTURMA VE SORUN ÜZERİNE ODAKLANMA	62
F İHTİYAÇ VE KAYNAK DEĞERLENDİRMESİ- TÜRKİYE ÖRNEKLERİ İLE.....	64
F1 Saha Ziyareti Hazırlıkları	68
F2 Saha Ziyareti Not Alma Formu	74
F3 Saha Ziyareti Değerlendirme.....	75
G PROJE OLUŞTURMAK.....	77
H EYLEM PLANI OLUŞTURMAK	85
I BÜTÇENİN OLUŞTURULMASI.....	91
I1 Sponsorluk.....	99
I2 Kaynak Geliştirme Etkinlikleri	102
J PROJE SUNUMLARININ PLANLANMASI.....	106
K PROJE SUNUMU VE GERİ DÖNÜTLER.....	109
L PROJE KUTLAMALARI	112
L1 Kutlama Planlamaları.....	112
L2 Kutlama	112
REFERANSLAR.....	113

ARKA PLAN

Robert Koleji 2006 yılında Toplum Hizmeti Programı'nı (CIP) başlattı. RK öğrencileri akademik olarak güçlü ancak zaman zaman Türkiye gerçeklerinden yalıtılmış durumdaydı. Bizim temel değerlerimiz üstün başarı, sorumluluk, liderlik, çok yönlü kültür ve dengedir. Bu değerleri canlı tutmak için öğrencilerimizi topluma gönderip, onlardan öğrenmelerini ve öğrendiklerini paylaşmalarını sağlamak dışında nasıl daha iyi bir yol olabilirdi. Sadece akademik olarak güçlü değil aynı zamanda sorumlu yurttaş olan ve olumlu değişiklik yaratma potansiyellerinin farkında olan mezunlar vermeyi hedefliyoruz. Milli Eğitim Bakanlığı'nın bütün okullar için bir sosyal hizmet gerekliliği var. Bunun için Milli Eğitim Bakanlığı'nın - Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'ne (13.1.2005/25699) bakabilirsiniz.

Okulumuzda mezun olabilmek için 75 saat sosyal hizmet yapılmış olması zorunlu bir uygulama. Pek çok öğrencimiz zorunlu süreleri de aşarak yazlarını ve tatillerini, mezuniyet sonrasında dahi, çeşitli şekillerde sosyal hizmet çalışmaları yaparak değerlendiriyor. Öğrenciler THP programını eğitimlerinin gurur duydukları için bir parçası olarak görüyor. Büyüyorlar, iletişim ve iş becerilerini öğreniyorlar, sivil katılım ve sorumluluk duygusu kazanıyorlar ve aynı zamanda eğleniyorlar.

Bu programın öğrencilerimiz ve okul kültürümüz üzerindeki güçlü olumlu etkisini birinci elden gördük. Bunu Türkiye'deki bütün okullarla paylaşmak istedik. Başlamak için mantıklı olan yerin öğretmenlerle çalışmak olduğunu düşündük. Bu nedenle de şu anda elinizde tuttuğunuz sınıflarda kullanabileceğiniz aktiviteleri de içeren kılavuzu hazırladık. Kılavuzdaki bütün aktivitelerin pilot uygulamasını ya Robert Koleji İngilizce hazırlık sınıfı öğrencileri ile ya da THP programının bir parçası olarak gerçekleştirdik ve geri dönüşlere göre değişiklikler yaptık.

Milli Eğitim Bakanlığı 9. sınıf öğrencilerine sosyal farkındalık ve sorumluluğu teşvik etmek için bir seçmeli ders sunuyor (Sosyal Etkinlik Dersi).

Ne kadar bu kılavuzu yıl boyu bu derste kullanılmak için tasarlamış olsak da fikirler ve etkinlikler özellikle İngilizce ya da Türkçe dersleri ya da sosyal bilimler dersi gibi derslerde kullanılabilir. Bu etkinlikler sosyal sorumluluk, sosyal hizmet ya da topluma hizmet kulüplerinde de kullanılabilir. Ayrıca rehberlik saatlerinde uygulanabilir ya da Robert Koleji'nde olduğu gibi Toplum Hizmeti Programlarına temel olabilir.

Dersi Sosyal Etkinlik Dersi olarak nasıl organize edebilirsiniz:

Dersin ilk bölümü sınıfta yapılır. Ders içerisinde pek çok etkinlik, rol yapma simülasyonları, grup çalışmaları, eşli çalışmalar yanında bir miktar ders anlatma da var. Dersin bu ilk yarısında öğrenciler ihtiyaçlar ve kaynaklar değerlendirmesi temelinde bir proje planlaması gerçekleştirir. Dersin ikinci kısmında ise bu proje uygulanabilir ya da uygulanamaz.

İkinci yarıda yapılacak olan herhangi bir aktivite için öğrencilerinizin sınıf dışına hatta okul dışına çıkması gerekecek. Bunu organize etmenin en az iki farklı yolu var. Eğer mümkün olursa öğrencileri bu sürece dâhil edin. Sizin durumunuzda hangi yolun daha uygulanabilir olduğunu düşündükten sonra planlarınızı okul yönetimi ile tartışın; onların durumdan haberdar olduğundan ve buna izin verdiklerinden emin olun. Her iki senaryo için de aile izin formlarına ihtiyacınız olacak. Seçenekler:

Seçenek 1 – Bütün sınıf ile saha gezileri

Bütün sınıfı öğrencileriniz ile çalışabilecek kuruluşlara ya da STK'lara götürün. Bütün sınıfı alabilecek ve onlara yardımcı olabilecek kuruluş bulmak zor. Bunun için örnek kuruluşlar huzurevleri, hayvan barınakları, vb. olabilir. Gönüllü bir veli sınıfın yarısını bir yere götürürken siz de diğer yarısını diğer bir yere götürebilirsiniz. Her hafta ne kadar saha ziyareti yapılacağını organize etmek durumundasınız. Bir hafta kuruluş ziyaretlerini, diğer hafta ise sınıfta geri dönüt ve tecrübe paylaşımı yapabilirsiniz. Sonra da aynısını başka bir kuruluş ile tekrarlayabilirsiniz.

Bu seçenekte öğrenciler planladıkları projelerini belki de gerçekleştiremeyebilir ancak en azından kendi ilgilerine uyacak kuruluşlara gidebilirler.

Seçenek 2

Öğrenciler dersin ilk döneminde planladıkları projelerini (ya da projenin düzenlenmiş halini) uygulamaya ve gerçekleştirmeye çalışır. Ancak bunu sınıf dışında yapmaları gerekiyor: okul sonrasında ya da hafta sonları. Bunu cesaretlendirmek gerekiyor.

Eğer bazı grupların projelerinin değişik sebeplerle uygulanamaz olduğu ortaya çıkarsa, bu öğrenciler kendi ilgileri doğrultusunda, boş zamanlarında yerel kuruluşlarda gönüllülük yapabilir. Her şekilde seçenek 2'de sınıfta geçirilen zaman neler olduğunu paylaşmak, değerlendirme yapmak, günlük yazmak ve zorlukların üstesinden nasıl geldiğine dair geri dönüt vermek, vb. için kullanılır. Her hafta gelişmeleri paylaşmak için farklı gruplar sunum yapabilir.

Öğrencilerin saha ziyaretleri boyunca yanlarında olamayacağınız için velileri ne zaman ne olduğu konusunda bilgilendirmek hayati önem taşır. Örnek veli izin formları ve kayıt tutma formları verilecektir. Zaman zaman öğrencileri kontrol etmek için kuruluşları aramak durumunda kalabilirsiniz. Öğrencilerin gruplar halinde gidiyor olmalarından faydalanarak ve eğer proje günlüğü tutuyorlarsa, bunları okuyarak, farklı günlükleri karşılaştırarak ve sınıfta öğrencilerden geri dönütler alarak projelerin nasıl gittiği konusunda fikir sahibi olabilirsiniz.

Bu kılavuzu kullanacak öğretmenlere

Sizlere şans diliyoruz. Bu normal bir lise dersi değil. Gerçek yaşam deneyimleri ve okul dışı yaşamla uğraşacağınızdan öğrencileriniz ve siz risk almaya istekli olmalısınız. Onları makul sınırlar içerisinde risk almak için cesaretlendirecek olan sizlersiniz. Öğrencilerinizin sınıf dışındaki deneyimleri ile büyüdüğünü ve olgunlaştığını göreceksiniz. Umut ediyoruz ki öğrencilerinizin büyüüp daha anlayışlı ve insanlara karşı daha sorumlu insanlar haline gelmesinin neşesini duyacaksınız. Bu gerçek eğitim. Öğrencilerinize bu şans tanıdığımız için teşekkür ediyoruz.

Robert Kolej öğretmenleri ve yöneticilerine risk olarak bu fırsatı bize verdikleri ve gençlerimizin daha sorumlu daha anlayışlı yurttaşlar haline gelmelerine destek verdikleri için teşekkür etmek istiyoruz.

Ayrıca Merrill Lynch, Bank of America'ya bu müfredatın yazılmasında verdikleri cömert destek için teşekkür ediyoruz.

Jennifer Mansur Sertel
Elif Sönmez
İzzet Şengel

Ağustos 2016

Teşekkür

Bu el kitabı ortak bir çalışmanın sonucu olup birçok kişinin farklı farklı katkılarıyla oluşmuştur.

Öncelikle, Robert Kolej geliştirme ofisine, özellikle Banu Savaş'a bu eseri yazmamıza ön ayak olan bir burs bulduğu ve teslim tarihlerine sadık kalabilmemizi sağlayan nazik uyarıları için teşekkür etmek isteriz. Tohumu eken oldu. Engellerle karşılaştığımızda aşmamıza yardımcı olan Leyla Aktay ve Ümran Üngün'e de ayrıca teşekkürler.

Elbette, Bank of America Merrill Lynch'e bu çaba boyunca finansman sağladığı için büyük bir teşekkür.

Birçok insan farklı versiyonların editörlüğüne yardımcı oldular: Neyran Akgün, Anthony Jones, Maria Orhon ve son olarak Nüket Buduroğlu, ayrıntılara olan övgüye değer dikkatiyle. İngilizce'den Türkçe'ye çeviri için Emel Türker'e teşekkürler.

Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi; müfredatımızı öğrencilerinizle birlikte denememize izin verdiğiniz için çok teşekkürler. Eğitim Bilimleri Bölümü'nden: Yrd. Doç. Dr. Ayşe Caner ve Prof. Zeynep Kızıltepe'nin yanı sıra Yrd. Doç. Dr. Bengü Börkan ve Doç. Dr. Özlem Ünlühisarcıklı'ya ayrıca teşekkür ederiz. Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'nden: Bize ilk şans tanıyan Prof. Belma Haznedar'ın yanında Doç. Dr. Gülcan Erçetin ve Doç. Dr. Prof. Sumru Akcan'a ayrıca teşekkür ederiz.

RK'deki tüm hazırlık öğretmenlerinin iyi niyeti ve gayreti olmadan Robert Kolej'de bu programı deneyemezdik. İrem Eren Szczeziak ve Caitlin Dunne bu pilot planlamanın ayrılmaz bir parçasıydı. Onlar ve meslektaşları, özellikle Jason Leiter, Aybike Oğuz ve Alison Standley, yeni hazırlık programına dahil edilen çok değerli girdi ve geribildirim verdi. Bu müfredatı öncelikle hazırlık programına koymak, Akademik Direktör Maria Orhon'un doğrudan desteği ve inisiyatifi olmadan olamazdı. Böyle bir program sadece okul idaresinin tam desteği ile çalışabilir ve Maria Orhon, Öğrenci İşlerinden Sorumlu Müdür Yardımcısı Margaret Halıcıoğlu, Öğrenci Etkinliklerinden Sorumlu Müdür Yardımcısı Joe Welch, İngilizce Bölüm Başkanı Maura Kelly, Yabancı Müdür Dr. Charles Skipper gibi yöneticilere sahip olduğumuz için çok şanslıydık. Bu programla ilgilenen tüm öğretmenler ve eğitimciler, umarız yöneticilerinizi ikna edip desteklerini kazanırsınız.

RK'nin BT bölümü'ne özellikle Burcu Aybat, Mehmet Özdemir ve Metin Ferhatoğlu'na, web sitesinin fikirlerimizi ve etkinliklerimizi pratik bir biçimde yayma için bir araç olması genel fikriyle yardımcı oldukları için teşekkürler.

Nihayet hem deneme programlarına hem de THP projelerine katılan Robert Kolej ve Boğaziçi Üniversitesi'ndeki öğrencilerimize teşekkür ediyoruz. Hergün sizlerden öğreniyoruz.

A BİREY VE TOPLUM

A1 Biz Kimiz?

Hedef: Öğrencilerin birbirleri ile tanışması. Öğrencileri kendi kimlikleri ve geleceği ne şekilde değiştirmek isteyecekleri hakkında düşündürmek.

Amaç: Öğrenciler birbirlerinin isimlerini ve birbirleri hakkında temel bilgileri öğrenir. Öğrenciler hangi sorunları çözmek isteyebilecekleri konusunda düşünmeye başlar.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Diğerlerinin isimlerini öğrenmek, görsel semboller oluşturmak

Değerler: Topluluk oluşturma

Yöntemler: Grup oyunu, bireysel ve grup çalışması

Malzemeler: A3 kâğıt ve boya kalemi ya da gazlı kalem

Ekler: Slayt (Ek A1.a), Değerlendirme Fişleri (Ek A1.b), her öğrenci için bir adet

ISINMA

Sıfat İsim Oyunu (15-20 dk)

Öğretmene Not: Bu oyunu yalnızca sınıfınızda 25 ve altı sayıda öğrenci varsa tek bir grup olarak uygulayın. Aksi takdirde sınıfı 15 – 20 kişilik gruplara ayırın.

1. Öğrencilerin bir halka oluşturmasını isteyin. Kendinizi bir model olarak kullanarak ilk olarak isminizi ve isminizin baş harfi ile başlayan olumlu bir sıfat söyleyin. Herkesten kendi isimleri için aynıyı tekrar etmelerini isteyin. Herkes kendi isminin baş harfi ile başlayan bir sıfat düşünmelidir. Örnek: Pozitif Pelin, Enerjik Elif, vb.
2. Saat yönünde ilerleyerek her öğrenci kendisini tanıtmalı ve ayrıca kendilerinden önce gelenlerin isimlerini tekrar etmelidir. Örnek: İlk öğrenci: “*Ben Pozitif Pelin*” der, sonra gelen öğrenci: “*Ben Enerjik Elif, sen Pozitif Pelin*”; üçüncü öğrenci “*Ben Mutlu Murat, sen Enerjik Elif ve sen de Pozitif Pelin*” der ve bu şekilde devam eder. Bu baştakiler için kolaydır ancak sona doğru olanlar için zorlaşır. Özellikle büyük halkalarda, beden hareketleri de eklenebilir (örneğin Enerjik Elif ismini söylediğinde zıplayabilir).
3. Eğer bu etkinliği 15 ve üzeri 2 ya da daha fazla grup ile yaparsanız, oyun bitiminde herkes yerlerine döndüğünde, herkes sırayla ayağa kalkıp isimlerini ve isimlerinin önlerindeki sıfatları bütün sınıfa söyler.

ETKİNLİK

İsim Bayrakları (30 dk.)

- Her bir öğrenciye bir parça kâğıt ve renkli kalemler ya da boya kalemleri verin. İsimlerini BÜYÜK HARFLER ile kâğıdın ortasına yazmalarını söyleyin. Slaytı (Ek A1.a) yansıtır ya da aşağıdaki soruları tahtaya yazın:
 - Hangi tür müzik seviyorsunuz?
 - En sevdiğiniz yiyecek nedir?
 - Eğlenmek için ne yapmayı seversiniz/Hobileriniz neler?
 - En sevdiğiniz kitap, televizyon programı ya da bilgisayar oyunu nedir?
 - Mezun olduğunuzda çözmek istediğiniz bir sorun seçin: Açlık, kirlilik, küresel ısınma, çocuk işçiliği, aşırı trafik, insan haklarının olmaması (ya da bir başka sorun).
- Öğrencilere yukarıdaki sorulardan son soruya [e] ek olarak iki soru daha seçmelerini söyleyin. Soruyu ya da cevabı yazmayacaklar. Bunun yerine her sorunun cevabı için görsel bir sembol bulacak ve bu sembolleri ellerindeki kâğıda yazdıkları isimlerinin etrafına çizecekler, böylece bir bayrak yapmış olacaklar.
- Dört kişilik gruplarda öğrencilere arkadaşlarının hangi soruları cevapladıklarını tahmin ettirin ve bayraklarındaki sembollerin anlamlarını açıklamaya çalışmalarını sağlayın. Eğer zaman varsa grupları değiştirin. Eğer hala zaman kalmışsa, her bir öğrenci bütün sınıfa sağındaki öğrenci hakkında bir şey söylesin.
- İsim bayraklarını toplayın ve sonraki ders için saklayın.

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME

- Değerlendirme Fişlerini (Ek A1.b) dersin son birkaç dakikasında dağıtın ya da onlardan aşağıda bulunan değerlendirme fişi üzerindeki bir parça kâğıda yazmalarını ve teslim etmelerini isteyin:

Değerlendirme Fişi

Aşağıdaki boşlukları sınıftan 2 kişi hakkında öğrendiğiniz birer bilgi ile doldurunuz.

1. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:

2. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:

Ek A1.a/Slayt

Tahtaya Yansıtılacak Sorular:

1. İlk olarak isminizi yazdığınız kâğıtta aşağıdaki sorulardan **ikisini bir görsel oluşturarak** yanıtlayın.

- a. Hangi müzik türünü seviyorsunuz?
- b. En sevdiğiniz yiyecek türü nedir?
- c. Eğlenmek için neler yaparsınız/hobileriniz nelerdir?
- d. En sevdiğiniz kitap, televizyon programı ya da bilgisayar oyunu nedir?

2. Daha sonra yine isminizi yazdığınız kâğıdın üstünde bir görsel oluşturarak aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

- a. Mezun olduğunuzda çözmek isteyeceğiniz sorunu seçin: *açlık, kirlilik, küresel ısınma, çocuk işçiliği, aşırı trafik, insan hakları sorunları*

Ek A1.b/Değerlendirme Fişi

Değerlendirme fişlerini keserek, doldurup geri vermeleri için bütün öğrencilere dersin son birkaç dakikasında dağıtın.

Değerlendirme Fişi

Aşağıdaki boşlukları sınıftan 2 kişi hakkında öğrendiğiniz birer bilgi ile doldurunuz.

1. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:
2. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:

✂.....

Değerlendirme Fişi

Aşağıdaki boşlukları sınıftan 2 kişi hakkında öğrendiğiniz birer bilgi ile doldurunuz.

1. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:
2. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:

✂.....

Değerlendirme Fişi

Aşağıdaki boşlukları sınıftan 2 kişi hakkında öğrendiğiniz birer bilgi ile doldurunuz.

1. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:
2. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:

✂.....

Değerlendirme Fişi

Aşağıdaki boşlukları sınıftan 2 kişi hakkında öğrendiğiniz birer bilgi ile doldurunuz.

1. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:
2. _____ hakkında öğrendiğim ilginç şey:

A2 Sınıf Topluluğumuz ve Biraz İlham

Hedef: Topluluk ruhunu ve sınıf topluluğuna karşı sorumluluk duygusunu geliştirmek, nelere değer verdiğimizi keşfetmek, alıntılar yoluyla ilham vermek

Amaçlar: Öğrenciler kendi sınıf kurallarını oluşturur. Öğrenciler kendilerine uyan ilham verici alıntılar bulur.

Süre: 40 dakika

Beceriler: İletişim, iş birliği, öz değerlendirme

Değerler: Diğerlerine saygı duyma, öz yönetim

Yöntemler: Kişi ve grup çalışması

Malzemeler: Son dersten isim bayrakları, bant, büyük kâğıtlar

Ekler/Kaynaklar: Alıntıların (Ek A2.a) fotokopisi çekilir ve parçalara ayrılır - her öğrenci için bir alıntı. Eğer mümkünse alıntıları yapıştırılabilir etiketlere her öğrenci için bir tane olacak şekilde bastırın. Değerlendirme fişi (Ek A2.b) Her öğrenci için birer tane fotokopi çekip dağıtın ya da bunun yerine öğrencilerin bunları yazmasını sağlayın.

ISINMA (10 dk.)

1. Önceki dersten (A1 Biz Kimiz?) kalan **isim bayraklarını** alın, bunları ve sıraların önüne bantlamaları için bantları öğrencilere dağıtın. Bu onların isimlerini öğrenmenize yardımcı olacaktır.
2. Öğrencilere dersle ilgili kısa bir giriş bilgisi verin. Onlara bu dersin okuldaki diğer derslere benzemediğini söyleyin. Şuna benzer bir şey söyleyin: *“Çok iyi şeyler yapmış insanları öğrenecek ve onların arasına karışacaksınız. Nasıl daha iyi iletişim kurulur ve sorunlar nasıl analiz edilir ve çözülür gibi gerçek hayat becerilerini öğreneceksiniz. Siz ve sınıf arkadaşlarınız okulunuz ve/ya da topluluğunuzu gerçekten geliştirmek için kendi projelerinizi üreteceksiniz! Sınıftan dışarı çıkacak ve gerçekten bir şeyleri değiştirecek ve dünyayı daha iyi bir yer yapmaya çalışacaksınız!”*
 - a. *“Bunu en iyi nasıl başarabiliriz? Bunun için nasıl bir yapıya ihtiyacımız var? Kurallara ihtiyacımız var mı?”*
 - b. *“Ne gibi kurallar hayatımızı kolaylaştıracak? Ya basketbal ya da futbol gibi oyunlarda kurallar olmasaydı? O zaman ne olurdu?”*
 - c. *“İnsanlar neden kurallara ihtiyaç duyarlar?”*

Cevapları öğrencilerden alın. Muhtemel cevaplar: “Kişisel menfaatlerimiz için, sınıfta kaosu önlemek için ve hepimizin haklarına saygı için”.

ETKİNLİK I

Sınıf Kurallarımızı Yazma (15 dk)

1. Aşağıdaki rehberi göz önünde bulundurarak soruyu sorun.

Soru: Hedeflerimize ulaşmak için nasıl bir sınıf ortamına ya da ilkelerine/kurallarına ihtiyacımız var?

Kuralların yazımı için rehber:

- Kuralları kısa tutun.
- Olumlu bir dil kullanın. (Örneğin, *geç kalmayın* demek yerine *zamanında gelin* deyin.)
- Bunlar sınıf kuralları ancak öğretmenin bunları veto etme hakkı var.

2. Bunu bir grup etkinliği olarak yapın. Kuralları söylemesi için gönüllüler isteyin ve bunları tahtaya yazın.

3. Eğer önerilen başka kural yoksa her kuralı oylayın. Eğer sınıfın %50'sinden fazlası kabul oyu kullanırsa, bu durumda diğerleri de buna uymak durumundadır.

Sınıfın geri kalanı sonraki etkinliği yaparken gönüllü bir öğrenciye kuralları büyük bir karton üzerine yazdırın ve bunu sınıfın duvarına asın.

ETKİNLİK II

Nelere Değer Veririz: ALINTI Değiştirme Etkinliği (15 dk.)

Bu alıntı kartı değiştirme etkinliği Cathryn Berger Kaye'nin atölyelerinde kullandığı (Kaye, 2010) ve kitabı The Complete Guide to Service Learning'de bulabileceğiniz bir etkinlik.

Öğretmene Not: Eğer alıntıları (Ek A2.a) yapıştırılabilen etiketlere basabilirsiniz etkinlik sonunda öğrencilerin defterlerinin üzerine ya da istedikleri yere yapıştırabilecekleri etiketleri olur.

- Herkese bir alıntı (Ek A2.a) verin. Her öğrenci için bir alıntıya ihtiyacınız olacak. Çok az sayıda aynı alıntıdan olabilir.
- Öğrenciler alıntılarını sessizce okumalıdır.
- Onlara şunu söyleyin: “*Şimdi ayağa kalkın ve çok tanımadığınız birinin yanına gidin. Ona alıntınızı okuyun ve onunkini dinleyin. Eğer alıntıları değiştirmek isterseniz değiştirebilirsiniz. Ben durmanızı söyleyene kadar eşinizi [ve isterseniz alıntılarınızı] değiştirmeye devam edin.*”
- 10 dakika sonra durmalarını söyleyin! Öğrencilerden gerçekten beğendikleri alıntıları paylaşmalarını isteyin. Bunları büyük bir parça kâğıda yazın. Öğrencilere gelecek derslerde bu ünlü alıntılara kendi özlü sözlerini ekleyeceklerini söyleyin.

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME: (5 dk.)

1. Değerlendirme Fişlerini (Ek A2.b) dağıtın veya onlardan aşağıdaki Değerlendirme Fişi'nde yazılı olanları bir kağıda yazmalarını ve doldurduktan sonra size teslim etmelerini isteyin.

Değerlendirme Fişi:

İsim _____

Koyduğumuz kurallar adil mi?

Koyduğumuz kurallara uyma konusunda sorun yaşayabileceğimizi düşünüyor musunuz?
Açıklayınız.

ÖDEV

Şu soruları cevaplayan kısa bir yazı yazın.

- *En beğendiğiniz alıntı hangisi?*
- *Sizin için ne ifade ediyor?*
- *Sizin hayatınıza ne şekilde uyuyor?*

Ek A2.a/ALINTILAR:

“İşe yaramayan bir şeyi yapmaya devam etmek durumu iyileştirmeyecektir.”

Charles J Givens

“İnsanların dünyayı değiştirmeye başlamadan önce bir dakika dahi beklemesinin gerekmemesi ne kadar da harika.”

Anne Frank, Yazar

“Konuşarak pilav pişirilmez.”

Çin Atasözü

“Söylediğimiz her kelime önemlidir. İlla bir şeyi bir yöne doğru hareket ettirir.”

Deena Metzger, Yazar

“Hayatında hiç hata yapmamış biri, hiç yeni bir şey denememiştir demektir”

Albert Einstein

“Barış zor kullanarak devam ettirilemez; sadece anlayışla devam ettirilebilir.”

Albert Einstein

“Bugün hayatının geri kalanının ilk günü.”

Anonim

“Ne kadar küçük olursa olsun hiçbir iyilik boşa yapılmamıştır.”

Ezop

“Her zahmete, meşakkate kızar, kinlenirsen cilalanmadan nasıl ayna olacaksın?”

Mevlana

“İnsanlar acılarından kurtulmak istemez. Bilinmenin korkusundansa daha tanıdık oldukları acıyı tercih ederler.”

Thich Nhat Hanh

✂.....

“Gelecek tamamen her gün her birimizin yaptıklarına bağlıdır.”

Gloria Steinem, Yazar

✂.....

“Her birey önemlidir. Her bireyin bir rolü vardır. Her birey fark yaratır. Ve bir seçeneğimiz var: Ne çeşit bir fark yaratmak istiyoruz?”

Jane Goodall

✂.....

“Kendini bulabilmenin en kolay yolu kendini başkasının hizmetine adamaktır.”

Mahatma Gandhi

✂.....

“Örümcek ağları birbirine örüldüğünde bir aslanı bile yakalayabilir.”

Etiyopya Atasözü

✂.....

“Diğerlerinin yaşamlarına gün ışığı getirenler gün ışığını kendinden uzakta tutamaz.”

Sir James M. Barrie

✂.....

“Eğer hayatı birbirimiz için kolaylaştırmak için yaşamıyorsak neden yaşıyoruz?”

George Elliot

✂.....

“Diğerleri için hiçbir şey yapmamak, kendimizi mahvetmektir.”

Benjamin Franklin

“Her zaman doğru olanı yapın. Bu bazılarını memnun edecek, diğerlerini şaşırtacaktır.”

Mark Twain

✂.....

“Küçük bir grup düşünceli adanmış insanın dünyayı değiştirebileceğinden asla şüphe duymayın. Aslına bakarsanız, değişimi getirebilecek tek şey de budur.”

Margaret Mead

✂.....

“Dünyada görmek istediğiniz değişimin kendisi olun.”

Mahatma Gandhi

✂.....

“Zaman, doğru olanı yapmak için daima doğrudur.”

Dr. Martin Luther King, Jr.

✂.....

“Karanlığa lanet etmektense küçük bir mum yakmak yeğdir.”

Konfüçyüs

Ek A2.b/Değerlendirme Fişi:

Değerlendirme fişi:

İsim _____

Koyduğumuz kurallar adil mi?

Koyduğumuz kurallara uyma konusunda sorun yaşayabileceğimizi düşünüyor musunuz?
Açıklayınız.

✂.....

Değerlendirme fişi:

İsim _____

Koyduğumuz kurallar adil mi?

Koyduğumuz kurallara uyma konusunda sorun yaşayabileceğimizi düşünüyor musunuz?
Açıklayınız.

✂.....

Değerlendirme fişi:

İsim _____

Koyduğumuz kurallar adil mi?

Koyduğumuz kurallara uyma konusunda sorun yaşayabileceğimizi düşünüyor musunuz?
Açıklayınız.

✂.....

Değerlendirme fişi:

İsim _____

Koyduğumuz kurallar adil mi?

Koyduğumuz kurallara uyma konusunda sorun yaşayabileceğimizi düşünüyor musunuz?
Açıklayınız.

A3 Kimlik

Hedef: Öğrencilerin herkesin kimliğinin farklı elementlerden oluştuğunu farketmesi

Amaç: Öğrenciler kimliklerinin farklı bileşenlerini inceler ve diğerleri ile paylaşır

Süre: 40 dakika

Beceriler: Öz değerlendirme, beyin fırtınası, dinleme becerileri

Değerler: Kendini bilme, empati

Malzemeler: A4 boyutunda kâğıt

ÖĞRETMEN HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Öğretmenler kendi kimliklerinin paylaşmak istedikleri bileşenlerini düşünmelidir.

ISINMA

Sen Kimsin?

Eğer birisi sana kim olduğunu sorarsa nasıl cevap verirsin? Türk? Öğrenci? Bugün yapılacak etkinlik kimliği ve kimliği oluşturan farklı bileşenleri keşfetmeyi amaçlıyor.

ETKİNLİK

1. A4 kâğıtlarını dağıtın. Hepimizin kimliğinin farklı bileşenleri olduğunu, bunların bazılarının uyruğumuzu, etnisitemizi, neyin takipçisi olduğumuzu, cinsel yönelimimizi kulüp üyeliğimizi, vb. ifade ettiğini açıklayın. Bazen kimliğimizin bu bileşenleri bir topluluğa aidiyetimizi ifade eder. *“Hepiniz okulunuzun öğrencisisiniz; bu kimliğinizin bir parçası ve okulunuzun topluluğuna aitsiniz ancak bu topluluk içerisinde de alt gruplar bulunur. Hepimizin kimliğinin Galatasaraylı olmak, birinin kızı olmak, Müslüman olmak, voleybol oyuncusu olmak, vb. gibi farklı boyutları var.”* diyerek söylediklerinizi anlaşılır hale getirin.
2. Öğretmen kendi kimliğinin bileşenlerinden örnekler vermelidir.
3. Bütün öğrencilere A4 kâğıdının ortasına bir daire çizdirin. Öğrencilere kendi isimlerini bu daire içine yazdırın. Şimdi kimliğinin farklı bileşenlerini bu ana daire çevresine çizdiği diğer dairelerin içine yazdırın ve bu daireler ortadaki isim dairesine bağlı olsun. Bazı daireler diğerlerinde daha büyük olacaktır. Örneğin eğer uyruğunuzun bir sosyal girişimcilik kulübüne üye olmanızdan daha önemli olduğunu düşünüyorsanız, o daire diğerlerinden daha büyük olacaktır; hatta diğer daireleri kapsayabilir.

- Öğrencilerden 10 yaşında oldukları zamanları düşünmelerini isteyin. Bu daireler içine o zaman olsa ne koyarlardı? Hangi elementler aynı, hangileri farklı olurdu? Peki ya 20 yaşına geldiklerinde? O zaman bu dairelerin içinde hangi elementler olabilir?
- “*Bu bir kavram olarak kimliğinizin doğası hakkında size ne söylüyor?*” sorusunu sorun. [Kimlik sabit değildir. Kimliğimiz zamanla ve deneyimlediğimiz şeylerle değişir.]
- Şimdi öğrenciler ayağa kalkar ve diyagramlarını birbirleri ile paylaşır. Hangi bileşenler benzer ya da farklı?
- Öğrencilere kişilerin kendilerini yaygın olarak içinde tanımladığı iki ya da üç ortak grubu sorun.
- Öğrencilerden bu gruplara ayrılmalarını isteyin. “*Bu yaygın ortak gruplarda dahi farklılıklar var mı? Farklılaşan gruplar arasında ortaklaşan elementler var mı?*” diye sorun. Tartışın.
- Öğrencilere kendileri ile hiçbir ortak elementi olmayan birini bulmalarını söyleyin. Öğrenciler “*Ben gerçekten bu kadar farklı mıyım?*” diye düşünmelidir. Ortak olan bir element bulmaya çalışmalıdırlar.

KAPANIŞ

- Herkesin pek çok farklı kimliği olduğunu ya da farklı gruplara ait olduklarını açıklayın.
- Öğrencilere, “*Farklı gruplar ile çalışırken insanların karmaşık olduğunu unutmayın ve onları sadece TEK bir gruba ya da kimlik bileşenine ait olarak görmeyin.*” deyin.

Öğretmene Not: Daha fazla okuma yapmak isterseniz Amin Maalouf, “On Identity” (Maalouf, 2000) kitabına bakabilirsiniz.

A4 Ahlaki İçerme/Dışlama

Hedef: Öğrencileri Ahlaki İçerme/Ahlaki Dışlama kavramları ile tanıştırmak. Öğrencileri “ötekileştirilen”lere (marjinalize edilenlere) duyarlı hale getirmek.

Amaç: Öğrenciler dışlamayı simüle eden bir oyun oynar ve dışlananları nasıl içerebileceklerini düşünür.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Takım çalışması, iş birliği

Değerler: İş birliği, empati, içerme

Yöntemler: Simülasyon, grup çalışması

Kaynakça: Harvard Üniversitesi'nin projesi örtük çağrışım testi / implicit.test

<https://implicit.harvard.edu/implicit/>

ETKİNLİK

1. Ayakkabı Oyunu:¹Öğrenciler bir çember içinde ayakta durur. Öğrencilerden giydikleri ayakkabı **çeşitlerine** göre gruplar oluşturmalarını isteyin [bot, spor ayakkabı, sandalet, vb.]. Bunu nasıl yaptıklarını gözlemleyin.
2. Aşağıdaki soruları sorarak süreç hakkında geri bildirim alın:
 - a. Sınıflama ölçütleri neler oldu?
 - b. *Norm* ya da *normal* olarak düşünülebilecek bir grup var mı?
 - c. Norm dışı biri var mı?
 - d. Bu durum toplum için nasıl bir ayna işlevi görüyor?
3. Aynı çalışmayı bu defa ayakkabıların **rengine** göre yapın. Yine yukarıda olduğu gibi süreç hakkında geri bildirim alın.
4. Norm dışında kalanları gruptan ayırın ve onlara oturmalarını söyleyin. Onlara gruba katılamayacaklarını ve bilgisayarlarını/telefonlarını kullanamayacaklarını ya da kitap okuyamayacaklarını söyleyin. Oturduktan sonra onlara dışarıda bırakılmanın nasıl hissettirdiğini sorun.
5. Normal gruptan diğer grubun ayakkabı rengini norma uydurarak gruba dâhil etmenin yollarını düşünmelerini isteyin. (Muhtemelen onlardan ayakkabılarını boyamalarını vb. isteyeceklerdir.) Biraz tartışmalarına izin verdikten sonra yaptıklarının gerçekten dâhil edici olup olmadığını sorun. (Umut ediyoruz ki ayakkabı boyama fikrinin onları norma uydurmak için değiştirmek olduğundan dâhil edici olmadığı sonucuna varacaklardır.)

¹ Bu oyun 15-21 Şubat 2010'da International Falcon Movement – SEI tarafından düzenlenen eğitim kursundan alınmıştır.

6. **Bütünleştirme** ve **dâhil etme** arasındaki fark konusunda konuşarak geri bildirim verin.

Şunları kullanın:

- Bütünleştirme* mavi ayakkabıları norm renge boyamak olacaktır. Örn: Dışlananları norma uydurmak.
- Dâhil etme* normu diğerlerini içine alacak şekilde uyarlamaktır.

Öğretmene Not: Eğer sosyal sınıfı nedeniyle ayakkabıları norm dışında olan biri varsa lütfen bu duruma duyarlı olun ve bir şekilde dışlanmış olanları onure edin. Duygularını dile getirebildiklerinden emin olun.

7. Sosyal bilimci Opatow'a göre **ahlaki dâhil etme**, bizden farklı olan insanları görme tutumu ve davranışdır. Bize benzer olan insanlar (bizim *iç-grubumuz*) ile aynı hakları, saygıyı, kaynakları vb. hak eden bu insanlara *dış-grup* diyoruz. Bir diğer deyişle ahlaki dâhil etme bizden çok farklı olan bu insanların bizimle aynı haklara sahip olduğunu görmektir. Ancak gerçekte kendimize benzeyen insanların (*iç-grup*) duygularına, acılarına ve ihtiyaçlarına daha fazla empati gösteririz. Eğer insanlar sadece kendilerinin ve kendileri gibi insanların saygıyı, hakları, kazançları ve vb. hak ettiği şekilde akıl yürütürse **ahlaki olarak dışlayıcı olma** prensibini kullanır, bu aynı zamanda etik olmayan bir durumdur (Opatow, 1990). Öğrenciler yukarıdaki açıklamayı başka sözcüklerle anlatabilmeli ve ahlaki dahil etme ve ahlaki olarak dışlayıcı olmayı tarif edebilir durumda olmalıdırlar.

8. Aşağıdakileri tartışın:

- İç-grup aidiyeti terimini bize benzeyen gruplar için kullanırız. İç-grup aidiyeti nasıl olumlu olabilir?*
- İnsanlar genellikle kendilerinden farklı olanlara karşı ön yargılıdır ve onlara dış-grup muamelesi yaparlar .*
- İnsanlar bunu neden yapar?*
- Bunun nasıl olumsuz etkileri olabilir?*
- Neden insanlar bazen farklı olanları kendilerine göre bazı durumlarda daha az değerli görür? Bunun herhangi bir örneğini düşünebiliyor musunuz? İnsanların diğerlerini kendileri ile aynı haklara layık görmediği herhangi bir durum düşünebiliyor musunuz?*
- Ön yargıları azaltmada ne gibi yaklaşımlar faydalı olabilir? İç-grup ya da bunun dışında kalanları daha dâhil edici şekilde tanımlamanın bir yolu var mı?*
- Bu kavramlar gönüllülük ya da sosyal hizmet ile ne şekilde ilgili olabilir?*

KAPANIŞ

Şuna benzer bir ifade ile etkinliği kapatın: “*İç-grup üyeliği gurur duyduğumuz bir şeydir ve hayatta kalmak için önemli bir duygudur. Ancak iç-grubumuza olan sadakatimiz ve onunla gurur duyuyor olmamız bizimkinden farklı olarak değerlendirdiğimiz diğer gruptaki, örn. bir dış-grup, insanlara karşı olumsuz bir tavır sergilememiz gerektiği anlamına gelmez. Eğer hepimizin insan ırkından olduğumuzu hatırlarsak, kendi grubumuza beslediğimiz aynı sadakat ve gururu diğer gruplara da yöneltebiliriz.*”

“*Kendi projelerinizde farklı topluluklardan insanlar ile tanışacaksınız. Bazı açılardan sizden farklı olan insanlar olacak ancak bunlar başka açılardan da size benzer olacaklar.*”

“Empatik olmaya çalışın ve onların farklılıklarına saygı gösterirken benzer yönlerinizi bulmayı deneyin.”

“Çeşitlilik zenginliktir!”

EK

Öğrencilerin kendi ön yargılarını inceleyebilmesinin en etkili yolu Harvard Üniversitesi'nin “Project Implicit”ini (örtük çağrışım projesi) kullanmaktır. Genel bilgi için:

<http://projectimplicit.net/generalinfo.php>

Öğretmene Not (1): Bu websitesi Harvard Üniversitesi'nin araştırma amaçlı kullandığı kişisel bilgilerinizi istemektedir. Siz veya öğrencileriniz bu konuda rahat değilseniz belirli bilgileri vermeden de etkinliği yapabilirsiniz.

Öğretmene Not (2): İkinci dili İngilizce olanlar için İngilizce site zorlayıcı olabilir. İngilizce yanında site, örneğin Türkçe site gibi, başka dillerde de mevcut.

<https://implicit.harvard.edu/implicit/turkey/>

Proje öğrencilerin kendi gizli ön yargılarını incelemelerine olanak veren internet temelli araştırma testlerinden oluşuyor.

Testi ilk önce kendiniz yapın. Test 15 dakika sürüyor ve aydınlatıcı bir çalışma sunuyor. Testi tanımak için web sitesinde test hakkındaki bilgilere bakın.

Testten en iyi şekilde yararlanmak için mümkünse bilgisayar laboratuvarında hep birlikte yapın. Eğer bu mümkün değilse, ev ödevi olarak da verilebilir.

1. Öğrencilerin bu adrese giriş yapmalarını isteyin:

<https://implicit.harvard.edu/implicit/>

2. Öğrencilerden teste girmelerini isteyin. Din, kilo, ten rengi, ırk, özür durumu, Arap/Müslüman, cinsiyet/kariyer, cinsel yönelim gibi grup seçenekleri bulunuyor. Öğrencilerden kendi gruplarını seçmelerini isteyin. Onları politik seçeneklerden uzaklaştırabilirsiniz; eğer bakmalarının önemli olduğunuzu düşündüğünüz bir konu varsa ona yönlendirebilirsiniz.

B TEMEL İLETİŞİM

B1 Aynalar ve Dinleme

Hedef: Öğrencilerin temel etkili iletişim becerilerini öğrenmesini sağlamak, dinleme ve kendini ifade etme becerilerini geliştirmek.

Amaç: Öğrencilere bir konuşmada kullanabilecekleri etkili dinleme becerileri tanıtılır. Öğrencilere sözlü ve sözsüz iletişim becerileri kavramları tanıtılır.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Dinleme, kendini ifade etme

Değerler: Empati

Yöntemler: Bireysel çalışma, grup çalışması, yaratıcı drama

Ek: Düşün/Eşleş/Paylaş (Ek B1)

ISINMA

1. Öğrencilerden ortada bir alan oluşturmak için sıraları taşımalarını isteyin.
2. Alan açıldıktan sonra onlara şunu söyleyin: “*Lütfen yanınızdaki arkadaşınız ile eş olun. Şimdi biriniz göz temasını kaybetmeden eşinizin tam olarak aynı hareketlerini tekrar eden bir ayna olacaksınız.*”
3. Öğrenciler bu etkinliği 3 dakika boyunca sürdürecektir ve sonra rolleri 2-3 dakikalığına değişecekler.
4. Bu aşamalardan sonra şunu söyleyin: “*Şimdi ikili grubunuzu başka bir ikili ile birleştirerek dört kişilik bir grup oluşturun. Bu kez dördüncü kişinin hareketlerini aynen tekrar edecek üç ayna olacak.*” [3 dk.]
5. Düşün/Eşleş/Paylaş aktivitesi yapın (Düşün/Eşleş/Paylaş aktivitesinin anlatımını Ek B1’de görebilirsiniz), sonra bütün grup ile şunları paylaşın:
 - a. Bu etkinlik süresince nasıl hissettiniz?
 - b. Neler zorlayıcı oldu?
 - c. Bu etkinliğin iletişim ile ne ilgisi olabilir?

ETKİNLİK

1. Şimdi öğrencilerin başka bir arkadaşları ile eş olmalarını isteyin ve aşağıdaki adımları takip edin:
 - a. İlk olarak bir öğrenci sandalyede oturacak ve diğeri ayakta duracak. Ayakta duran öğrenci oturana son izlediği filmi anlatacak.
 - b. Eşlerin ikisi de sırt sırta oturacak. Birkaç dakika önce dinlemede olan son okuduğu kitabı arkadaşına anlatacak.
 - c. Eşler dizleri birbirlerine dokunacak kadar yakın şekilde yüz yüze oturacak. Önceki etkinlikte dinleyen diğere son tatilini anlatacak.

- d. Eşler birbirinden iki metre arayla ayakta duracak ve eşlerin ikisi de sırayla birer dakika en sevdikleri yemek hakkında konuşacak.
 - e. İlk etkinlikte ayakta duran oturacak ve diğeri ayakta duracak. Ayakta duran en sevdiği televizyon programı hakkında konuşurken diğeri kolları birbirine bağlı ve bacak bacak üstüne atmış şekilde sessizce dinleyecek.
2. Aşağıdaki bilgileri tahtaya yazın veya slayt olarak gösterin ve sırayı takip edin. Bu öğrencilere etkinliği hatırlamaları için yardımcı olacaktır.

- a. Ayakta durma ve oturma
- b. Sırt sırta
- c. Çok yakın
- d. Uzak
- e. Kolları birbirine bağlı ve bacak bacak üstünde

3. Öğrencilere bu etkinlik esnasında nasıl hissettiklerini sorun. Birkaç cevabı dinledikten sonra aşağıdaki gibi cevaplara vurgu yapın:
- a. *Eğer bir kişi ayakta ve bir kişi de oturuyorsa bir güç dengesizliği vardır. Oturan kişi bilinçaltında tehdit edilmiş hissedebilir. Bu da iletişim kalitesini düşürür. İnsanlar ile iletişiminiz esnasında onları rahat ettirmek için oturmaya ve aynı yükseklikte durmaya çalışın.*
 - b. *Göz teması olmadığında iletişim zayıflar. Konuşan kişi konuşmasının kesildiğini hissedebilir ve bir noktada durabilir. Projeniz esnasında biriyle konuşurken göz temasını devam ettirmek önemlidir.*
 - c. *Bu etkinlikte kolaydı ancak insanların kişisel alanlarına girmemek oldukça önemlidir. Eğer çok yakın durursanız iletişim halinde olduğunuz kişiyi rahatsız edebilirsiniz ve bu sağlıklı bir iletişim için yararlı olmaz.*
 - d. *Uzakta durmak ise dinlemeyi ve konuşmayı zorlaştırır bu nedenle insanlar birbirlerinin konuşmalarını takip etmekte zorlanır ve kolayca dikkatleri dağılabilir.*
 - e. *Kolları birbirine bağlamak ve bacak bacak üstüne atmak “seninle iletişime kapalıyım” mesajı verebilir. Ayrıca ayakta duran kişi oturan tarafından baskı altında tutulduğunu hissedebilir.*

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME

1. Şu soruyu yöneltin: “Etkinliklere dayanarak etkili bir iletişim için gerekli olanlar nelerdir?”
2. Çocukların dile getirdiği kavramları tahtaya listeleyin. Eğer eksik bir kavram varsa ekleyin: beden dili, göz teması ve sözlü takip.

EV ÖDEVİ

Ders sonunda öğrencilere kendi çevrelerindeki kişilerle iletişimlerini gözlemlenmelerini ve gelecek derste bu gözlemler hakkında konuşmaya hazır olmalarını söyleyin.

Öğretmene Not: Öğrencileri gözlemlenmeye ve dinleme etkinliklerini yaparken sorularını cevaplamaya çalışın.

Ek B1 / Düşün/Eşleş/Paylaş

Teknik: Düşün/Eşleş/Paylaş

Hedef 1: etkili bir sınıf yönetimi sağlamak

Hedef 2: sessiz öğrencilerin aktif olarak katılımını sağlamak

Hedef 3: öğrencilerin (konuşmadan önce) daha derin düşünmelerini sağlamak

Amaç 1: Öğrenciler arkadaşlarının fikirlerine saygı duyar ve onları dinler

Amaç 2: Sessiz öğrenciler düşüncelerini paylaşma imkanı bulur

Amaç 3: Öğrenciler konuşmadan önce düşünme pratiği kazanır

Süre: 5-10 dakika – herhangi bir araya sıkıştırılabilir

Beceriler: değerlendirme, kendini bilme, iletişim becerisi, dinleme becerisi,

Değerler: kendini bilme, başkalarının düşüncesine saygı

Yöntemler: düşün/ eşleş /paylaş bir yöntem.

Malzemeler: yok

Öğretmene Not: Bu sık sık kullanılacak bir teknik. Kendisini duyuramayacak kadar sessiz veya düşüncelerini paylaşamayacak kadar utangaç öğrencileriniz olmuşsa, yada tam tersi, cevaplarını bağırarak paylaşan yada cevabı olmasa da düşünmeden ellerini kaldıran öğrencileriniz olmuşsa, bu mükemmel bir teknik.

Düşün/eşleş/paylaş düşünülmeden verilen bir cevaptan daha fazlasına ihtiyaç duyulduğunda, derin düşünülmesi gereken zamanlarda kullanılabilir. (Özellikle etik ikilemelerde oldukça iyi.)

Bu teknik, utangaç öğrencilerin zararına olan sadece agresif öğrencilerin sözlü pratik yapmasını önlemek için akışı yavaşlatmak ya da herkesin utangaç olduğu ve katılım yapmadığı durumlarda HERKESİN düşüncesini irdeleyebilmesini ve paylaşabilmesini cesaretlendirmek amacıyla kullanılacak agresif olmayan bir teknik.

Talimatlar:

1. İlk defa bir ‘düşün/eşleş /paylaş yaptığınızda:

Aşağıdaki talimatları tahtaya yansıtın veya yazın:

- “düşün” dediğimde sorulan soruyu/soruları değerlendiriyor olacağınızdan sessiz olun.*
- “eşleş,” dediğimde düşündüklerinizden bazılarını eşinizle paylaşın.*
- “paylaş” zamanı geldiğinde, sizin veya eşinizin söylediği bir cevabı grupta paylaşmaktan sorumlu olacaksınız.*

2. Öğrencileriniz eleştirel düşünmeye ve düşüncelerini paylaşmaya alışık değilse örnek bir çiftle gösterin. Zamanlama şu şekilde olabilir:

- “düşün” dediğimde sorulan soruyu/soruları değerlendiriyor olacağınızdan sessiz olmalısınız. (2 dakika)*
- “eşleş,” dediğimde düşündüklerinizden bazılarını eşinizle paylaşın. (5 dakika – ilgi durumuna göre zamanı ayarlayın)*
- “paylaş” zamanı geldiğinde, sizin veya eşinizin söylediği bir cevabı grupta paylaşmaktan sorumlu olacaksınız. Paylaşım farklı şekillerde yapılabilir ve çeşitlendirilmesi iyi olur. Zaman varsa her gruptan bir kişi paylaşım yapabilir ya da gönüllüler seçilebilir. Veya paylaşım yapacakların isimleri kurayla belirlenebilir.*

3. Bir dahaki sefere düşün /eşleş/ paylaş yaptığınızda daha kolay olacaktır ve kısaca – *bir düşün / eşleş/ paylaş yapın* diyebileceksiniz.

B2 İyi Bir Dinleyici Olmak

Hedef: Öğrencilere etkili iletişimin temellerini öğretmek, dinleme ve kendini ifade etme becerilerini geliştirmek.

Amaç: Öğrenciler gerçek etkilerini görmek için konuşmalar esnasında etkili olmayan dinleme becerilerinin uygulamasını yapar.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Dinleme, kendini ifade etme, iletişim becerileri

Değerler: Empati

Yöntemler: İkili çalışma, grup çalışması

Ekler: Değerlendirme Fişi (Ek B2.a), her bir öğrenci için bunların fotokopileri

ETKİNLİK

1. Sınıfı iki gruba ayırın ve bir grubu koridora ya da boş bir sınıfa gönderin ve onlara orada birkaç dakika beklemelerini söyleyin.
2. Sınıfta kalan öğrencilere [A Grubu] yaz başında başlarından geçen komik bir hikâyeye ya da geçtiğimiz yılın en mutlu günü gibi gerçekten ilginç bir hikâyeye anlatacaklarını söyleyin. Onlara hikâyeye anlatma becerileri ile karşı tarafı gerçekten etkilemeye çalışacaklarını söyleyin. (Eğer iki öğretmen varsa ikinci öğretmen bu grup ile iyi hikâyeye anlatma teknikleri üzerine beyin fırtınası yapabilir.)

Öğretmene Not: Bu etkinlikte en azından ilk 15 dakika için dahi olsa bir öğretmen ya da bir yardımcı öğrenci olması, asıl öğretmen sınıf dışındaki grupla konuşurken bu yardımcının içeride kalan grubun yanında olması açısından oldukça iyi olur. Sınıf içinde kalan grubun (A Grubu) dışarıda olan diğer grubun (B Grubu) ne yaptığı konusunda en ufak bir fikri olmamalıdır.

3. Sınıf dışında olan diğer grubun [B Grubu] yanına gidin ve onlara arkadaşlarının anlatacağı hikâyeyi dinlerken çok sıkılmış gibi rol yapmalarını söyleyin. Onlarla nasıl ilgisiz rolü yapabileceklerine dair beyin fırtınası yapın; örn: telefona bakmak, saate bakmak, saçıyla oynamak, kollarını bağlamak, vb.
4. B grubunu sınıfa getirin. Öğrencileri bir A Grubu ve bir B Grubu üyesi olacak şekilde eşleştirin. A Grubu üyesinden B Grubu üyesine hikâyesini anlatmasını isteyin.
5. Durmalarını söyleyin ve sınıf tartışmasına katılmalarını isteyin.
6. A Grubundaki öğrencilerden neler olduğunu anlatmalarını isteyin. Sonra da her iki gruptan nasıl hissettikleri konusunda geri bildirim alın.

Öğretmene Not: A Grubundaki öğrenciler, onlara ilgi göstermedikleri ve dinlemedikleri için çok kızabilir. Eğer böyle bir şey yaşanır A Grubundaki öğrencilere, B Grubundaki öğrencilerin yalnızca sizin verdiğiniz talimatları takip ettiğini söyleyin. Burada amaç öğrencilerin arkadaşlıklarına zarar vermek değil, iyi dinleme becerilerinin önemine dikkat çekmek. Eğer kızgınlık yaşanır bu durum bu becerilerin ne kadar önemli olduğunu gösterir.

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME

1. İki arkadaş arasındaki durumlarda nasıl İYİ bir dinleyici olunacağı konusunda beyin fırtınası yapın (göz teması, yüzünü kişiye dönmek, vb.)
2. Aşağıdaki bilgileri gösterin ya da yansıtın:

SÖZLÜ VE SÖZSÜZ İLETİŞİM

Sözlü İletişim

- Dinleme
- Konuşma

Sözsüz İletişim

- Sesli
- Sessiz
- Nesnelere

Öğrencilere şunları anlatın:

3. “İletişim sözlü ve sözsüz olarak sınıflandırılabilir. Sözlü iletişim dinleme ve konuşmadan oluşurken sözsüz iletişim sesli, sessiz ya da nesnelere yoluyla olabilir.”
4. “Şimdi dinleme ile başlayalım. Aktif dinleme becerileri duruşunuzu, içerik üzerine geri bildirimde bulunmayı ve karşınızdakinin duygularına ayna tutmayı içerir. Örneğin, karşınızdaki kişiyi dinlediğinizi kafanızı aşağı yukarı oynatarak gösterebilirsiniz. Karşınızdaki kişi onu dinlediğinizi hisseder hissetmez konuşmasını devam ettirecektir. İçerik üzerine geri bildirimde bulunmak, herhangi bir yorumda bulunmadan konuşmanın içeriğini özetlemektir. Bundan sonra kişi, içerik üzerine birşeylerden bahsettiğinizde daha çok ikna olacaktır. Son olarak da karşınızdaki kişinin duygularına ayna tutmak; siz söylediklerini duygu şeklinde ifade ettiğinizde bu, kişiye duyulduğunu ve anlaşıldığını hissettirecektir.”
5. “Sözlü iletişimde bir diğer alt başlık konuşmak/kendini ifade etmektir. İletişimden bahsettiğimizde normalde düşündüğümüz de budur ancak bu yalnızca işin bir boyutudur.”

6. “Sözsüz bir sesli iletişim örneği verebilir misiniz?” Eğer öğrenciler bir örnek veremezse, kimi zaman birine sesimizi duyurmak ya da protesto aracı olarak kullandığımız *ıslık çalma* örneğini verebilirsiniz.
7. “Sessiz sözsüz iletişim örneği verebilir misiniz? Konuşma sırasında bedeninizin nasıl durduğunun, kollarınızı bağlamanızın ya da bacak bacak üstüne atmanızın iletişimi kesebileceği ihtimalinden de hatırlayacağınız üzere beden dili ve mimikler bunun için iyi örneklerdir. Kültürel olarak da mimiklerimizi çok kullanırız. Ailelerinizi/akrabalarınızı düşünün; bazen sizinle jestleri ve mimikleri ile iletişim kurarlar mı; mesela gözlerini ya da kaşlarını oynatarak, burunlarıyla, vb.?” diye sorun. Öğrencilerden bu jest ve mimiklerin bazılarını yapmalarını isteyin.
“Bunlara ek olarak siz ve iletişimde olduğunuz diğer kişi arasındaki mesafe de önemlidir. Projelerinizde yeni tanıştığınız insanlarla aranızda rahatsızlık hissini ortadan kaldırmak için belirli bir mesafe koymanız yerinde olabilir. Odak grup etkinliği yaparken herkes birbirini görebileceği ve kolayca etkileşebileceği için bir çember şeklinde oturmak genellikle daha işe yarar olur.”
8. “Nesneler konusunda ne söyleyebilirsiniz? Kim bir örnek vermek ister?” diye sorun. Öğrencilerin kendi örneklerini paylaşmalarına izin verin.
9. “Kıyafetlerimiz, bıyığımızın/sakalımızın şekli ya da başımızı kapatmak için ne giydiğimiz; bunların hepsi bir anlam taşıyabilir. Projelerimiz esnasında farklı topluluklardan kişiler ile iletişime geçeceğiz, bu nedenle iletişim esnasında bütün bunlara dikkat etmemiz gerekir. Örneğin, daha alt sosyal sınıflardan insanlarla çalışırken gösterişli kıyafetler giymek iletişiminizdeki güç dengesini etkileyebilir.” deyin.
10. Öğrencilerden birinden sizinle iyi dinleme örneği vermek için gönüllü olmasını isteyin. Öğrenciniz konuşurken iyi dinlemeye yansıtma, aynalama ve vb. tekniklerle örnek olun.
11. Tartışın ve soruları cevaplandırın.

KAPANIŞ

Öğretmene Not:

Ders sonunda değerlendirme fişlerini (Ek B2a) dağıtın (ya da aşağıdaki soruları tahtaya yazın ya da yazdırın ve öğrencilerden cevaplarını bir parça kâğıda yazmalarını isteyin). Değerlendirme fişlerini kullanarak ders hakkında hızlı bir geri dönüş alabilir ve aynı zamanda öğrencilerin ders hakkında düşünmesi için onlara birkaç dakika vermiş olursunuz. Bir sonraki derse gelmeden bunlara bakın, böylece yapılması gereken bir değişiklik varsa bunları yapabilirsiniz.

Değerlendirme Fişi

İsim:

Dinleme becerileri hakkında öğrendiğim birşey

Hala aklımda olan sorular

Ek B2.b/Değerlendirme Fişi

Değerlendirme Fişi

İsim:

Dinleme becerileri hakkında öğrendiğim birşey.....

.....

Hala aklımda olan sorular

.....

✂.....

Değerlendirme Fişi

İsim:

Dinleme becerileri hakkında öğrendiğim birşey.....

.....

Hala aklımda olan sorular

.....

✂.....

Değerlendirme Fişi

İsim:

Dinleme becerileri hakkında öğrendiğim birşey.....

.....

Hala aklımda olan sorular

.....

✂.....

Değerlendirme Fişi

İsim:

Dinleme becerileri hakkında öğrendiğim birşey.....

.....

Hala aklımda olan sorular

.....

B3 Ada: Simülasyon²

Hedef: Diğerlerinin ihtiyaçları üzerine yaptığımız varsayımları keşfetmek. Özellikle iletişim, empati ve ihtiyaç analizi konularında neler öğrendiğimizi gözden geçirmek.

Amaç: Öğrenciler bir toplum inşa eder ve iki farklı toplum arasında bir çatışma tecrübesi yaşar. Öğrenciler farklı kültürlerden insanların nasıl iletişim kurduğunu ve hizmet verme konusundaki varsayımlarını tartışır. Öğrenciler, başkalarına bir hizmet sunduğumuzda neler istediklerine dair varsayımlarda bulunduğumuzu ortaya koyan hizmet gerçeğinin bir simülasyonunu tecrübe eder.

Süre: 80 dakika

Beceriler: İşbirliği, yaratıcılık, çatışma çözümü, değerlendirme, eleştirel düşünme

Değerler: Tolerans, saygı, işbirliği

Yöntemler: Role girme, bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler: Büyük kâğıtlar, markör kalem/boya kalemi

Ekler: Rol kartları- bu kartların fotokopisi alınmalıdır. Sınıfın yarısı için A grubu rol kartı (Ek B3.a), diğer yarısı için ise B grubu rol kartı (Ek B3.b) ve birkaç tane de C grubu rol kartı (Ek B3.c) gerekecektir.

ISINMA (25 dk.)

1. Sınıfı iki büyük gruba ayırın: Bir grup ana karadan gelen Görev Timi ve diğer grup da ada sakinleri. Ayrıca iki ya da daha fazla gözlemci olmalıdır [her grup için bir tane].
2. Sınıfa bir simülasyona katılacaklarını söyleyin. Simülasyonun ne demek olduğunu anlatmak için bir örnek verin.
3. Rol kartlarını dağıtın ancak başka bir bilgi vermeyin.
4. Eğer mümkünse iki grubu iki ayrı sınıfa koyun. Her grup kendi bölümünü diğer grupla herhangi bir iletişimi olmadan tamamlamalıdır.
5. Hazırlık için 15 dk. zaman verin. Grup içerisinde birbirlerini dikkatlice dinlemeleri gerektiğini hatırlatın.

Öğretmene Not: Eğer adada kalanlar bir dil oluşturmak konusunda zorlanırsa, şu fikirleri vererek yardımcı olabilirsiniz: sadece altı fiil kullanabilirler, *kuşdili* kullanabilirler ya da her bir kelimenin başına bir sessiz harf ekleyebilirler.

² Bu etkinliği TEGV'de verdiği eğitimlerde kullanan Zafer Yılmaz'dan öğrendik.

ETKİNLİK (30 dk.)

1. Grupları bir araya getirin. Görev timinin yerli halkı köprü inşa etmelerine izin vermelerine ikna etmeleri için 20 dakikaları var.
2. Kişisel değerlendirme: 10 dk. Süre sonunda herkese durmalarını söyleyin ve şu soruları yöneltin:
 - a. *Nasıl hissettiniz?*
 - b. *Ana karadan gelenler yerlileri ikna etmede başarılı olabildi mi? İletişim sırasında herhangi bir zorluk yaşandı mı?*
 - c. *Ana karadan gelen görev timinin rolü neydi?*
 - d. *Ne gibi inanç ya da alışkanlıklar fark ettiniz?*
 - e. *Zaman sınırlamasının nasıl bir rolü oldu?*
 - f. *Neden içinde bulunduğunuz rolü seçtiniz?*
 - g. *Ne başarmayı beklediniz?*
 - h. *Başarılı olabildiniz mi?*

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME (20 dk.)

1. Özetleme ve tartışma: İlk önce adanın yerlilerinden kendi değerlendirmelerini isteyin.
2. Görev timinden düşüncelerini paylaşmalarını isteyin.
3. Gözlemcilere neler gözlemlediklerini sorun.
4. Değerlendirmeler süresindeki soruların üzerinden gidin. Ayrıca:
5. Aşağıdaki soruları düşünmelerini isteyin:
 - a. Herhangi bir yanlış anlaşılma oldu mu?
 - b. Nasıl bir çatışma oluştu?
 - c. Çözülen sorunlar neler oldu?
 - d. Yıkılan herhangi bir sosyal tabu oldu mu?
 - e. Kazanan var mı?
 - f. Bu kazanmak ile ilgili bir şey miydi?
 - g. Bizi diğer kültürü anlamaktan alıkoyan nedir?
 - h. İki grubun ihtiyaçları nelerdi?
6. Daha sonra bu sorularla devam edin:
 - a. Sizce neden bu alıştırmayı yaptık?
 - b. Bir sosyal hizmet projesi yaptığımızda hangi gruba benziyoruz?
 - c. Neler öğrendiniz?
 - d. Bu alıştırma ihtiyaç analizinin önemine dair neler söylüyor?
 - e. Ne gibi varsayımlarımız olabilir?
 - f. Ne gibi ön yargılarımız olabilir?
 - g. Kendini tanıtmamanın nasıl bir önemi var?

Öğretmene Not: Öğrencilerin bu çalışmanın amacının kazanmak ya da diğerlerini bir fikir çerçevesinde ikna etmek olmadığını anladığından emin olun. Bu çalışma ortak bir anlayışa ulaşmak üzerine bir çalışma. Gerçekte ne oldu?

Ek B3.a/A Grubu Rol Kartı

A Grubu Rol Kartı- Anakaradan Görev Timi:

Durum: Okyanusun ortasında bir adada olduğunuzu hayal edin. Ada aslında anakaraya oldukça yakın. Bu ada üzerinde yaşayan bir topluluk var ve kıyıya yakın bir köy olduğu biliniyor. Ancak kıyıda hiç kimse henüz adalılar ile iletişime geçmedi. Kim kültürlerini ya da nasıl bir dil konuştuklarını bilmiyor. Anakara hükümeti kendi ürünlerini ada sakinlerine satabileceklerini düşünüyor. Ayrıca anakara gittikçe kalabalıklaşıyor ve anakaradakilerden bazıları da bu adaya yerleşebilmeyi umut ediyor. Bu nedenle de bir köprü inşa etme planları var. Bunun için vergilerin bir bölümü ayrıldı bile. Ancak anakaradan adaya bu köprüyü inşa edebilmek için, birilerinin köprüyü adaya bağlayacak ve köyden geçecek olan otoyol için izin alması gerekiyor.

Anakaradakiler adadaki köyde yaşayanları köyden geçecek olan otoyola ikna etmek için bir delegasyon gönderiyor. Bu delegasyonda mimarlar, politikacılar, yerel görevliler, mühendisler, psikologlar, gazeteciler, sosyologlar, avukatlar, şehir plancılar ve işçiler var. Siz de bu delegasyonun bir parçasısınız. Hangisi olmak istersiniz? Eğer gerekli görüyorsanız başka meslekler de ekleyebilirsiniz.

Her meslek adalıları ikna etmek için ne yapması gerektiğini düşünmek zorunda. Örneğin mühendisler bir plan çizmeli ve köprünün resmini göstermeli. Şehir planlamacıları planlarını tartışmalı ve çizmeli.

Ek B3.b/B Grubu Rol Kartı

B Grubu Rol Kartı- Ada Sakinleri:

Dünyanın geri kalanından izole bir ada var. Adada yaşayanlarla dünyanın geri kalanı arasında kesinlikle hiçbir iletişim yok. Adadan şimdiye kadar kimse ayrılmadı. Adaya hiçbir ziyaretçi gelmedi. Adalılar kendi yerel dillerini konuşuyor ve kendi inanç/din sistemleri, adetleri, ritüelleri ve gurur duydukları bir kültürleri var. Kendi hukuk ve yönetim sistemlerini, ayrıca kendi sağlık ve eğitim sistemlerini geliştirmişler. **Günlük hayatı yöneten katı gelenekler dizisi var.** Bu kuralları yıkmak ciddi bir tabu. Başka birileri sizi ziyaret edecek ve sizin toplumunuzdaki rolünüzü anlamaya çalışacak. Siz de onların kendi toplumları içindeki rollerini anlamaya çalışacaksınız, bu nedenle dikkat kesilin!

Adada yaşıyorsunuz. Grup olarak bu sorunları çözmeniz gerekiyor:

1. Kimsiniz? Şu rollerden birini seçin: öğretmen, yönetici ya da kadın, bilge yaşlı, anne, baba, çiftçi, sağlık işleri ile ilgilenen kişi, arabulucu, asker, gazeteci, kural uygulayıcı, müteahhit, mühendis, eğlendirici,...
2. **Aşağıdaki 3 kurala herkes tarafından uyulması gerekiyor:**
 - a. Eğer kadınlar ve erkeklerden oluşan bir gruptaysanız, konuşmayı sadece kadınlar başlatabilir.
 - b. Evinize yeni biri geldiyse topluluktaki herkes hoş geldin demek için gelenin burnuna 3 kere dokunur.
 - c. Resimler toplumunuz için kutsal, bu nedenle resimlere sadece bilge yaşlılar bakabilir.
 - d. Bir kural daha yazın.
3. Kendi dilinizi uydurmanız gerekiyor ve gruptaki herkesin anladığından ve bu dili kullanabileceğinden emin olun.
 - a. Bu yeni dilde sadece 6 fiil olacak. Bunlar neler?
 - b. Birkaç ana kelimenin anlamını değiştirmeniz gerekiyor (örneğin sizin dilinizde *merhaba* 'git' demek ve selam verildiğinde 'fıstık' deniyor.)
 - c. Dilinizde adanın ismi nedir?

Ek B3.c/C Grubu Rol Kartı

C Grubu Rol Kartı- Gözlemciler

Bu tarihi bir durum! Bu iki kültür ilk kez bir araya geliyor. Sakin ve analitik gözlemcilersiniz. Antropologsunuz. Bütün simülasyon boyunca gözlem yapıyor ve not alıyor olacaksınız. Hiçbir şekilde konuşmayacak ve araya girmeyeceksiniz. Hatta olup bitenlere herhangi bir reaksiyon bile vermemeniz gerekiyor. Belli bir gruba gözlemci olarak atanacaksınız. Diğer gözlemciler ile konuşamazsınız. Özellikle muhtemel iletişim sorunlarına ve iki tarafın ön yargılı tavırlarına özellikle dikkat etmelisiniz. Eğer herhangi bir sorunuz olursa öğretmene sorabilirsiniz ama taraflar ile iletişime geçemezsiniz. Bir rapor yazmaya hazır olun. Şimdi gidip gözlemlemeye başlayabilirsiniz.

C TOPLUM HİZMETİ, GÖNÜLLÜ OLMAK VE STK'lar

C1 Gönüllülük ve Bir Kare

Hedef: Öğrencilere gönüllülüğün yararlarını ve bir kuruluş içinde iletişimin önemini anlatmak

Amaç: Öğrenciler **gönüllü** kavramını tanımlar ve gönüllü olmanın hem bireye hem de kuruluşa faydalarının farkına varır.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Tartışma

Değerler: Başkaları için birşeyler yapmak

Yöntemler: Bireysel çalışma ve grup çalışması, körebe etkinliği

Malzemeler: Tahta, 2 ip (her biri 10 metre uzunluğunda), her bir öğrenci için gözbağı

Ekler: Etrafımızdaki STK'lar formu (Ek C1.a) –her öğrenci için bir fotokopi

ISINMA

Öğrencilere **gönüllülük** dendiğinde akıllarına ne geldiğini sorun. Söylenenleri tahtanın soluna yazın ya da eğer dersi işlerken bilgisayar kullanıyorsanız, bunları bir Power Point slaytına yazın. Eğer dersin sonunda eklemek istedikleri olursa diye bu listenin yanında biraz boşluk bırakın.

ETKİNLİK I

1. Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin gönüllülük tanımını okuyun:
“Gönüllülük, bir bireyin maddi karşılık beklemeden ya da başka bir çıkar beklentisi içinde olmadan, ailesi ya da yakın çevresi dışındaki bireylerin yaşam kalitesini artırmak ya da genel olarak toplumun yararına olduğu düşünülen bir hedefe ulaşmak için, yalnızca içinden gelerek ve doğru olduğuna inanarak, bir toplumsal girişime ya da bir sivil toplum kuruluşu (STK) bünyesindeki etkinliklere destek olması biçiminde tanımlanabilir.” (Güder & Özel Sektör Gönüllülük Derneği, 2006).
2. Öğrencilerden duydukları ya da yaptıkları birkaç gönüllülük faaliyetinden örnek vermelerini isteyin.
3. Gönüllülük faaliyetlerinin genellikle sivil toplum kuruluşları (STK) ya da kar amacı gütmeyen kuruluşlar yoluyla yapıldığını ve bir sonraki derste bu STK'lardan bazılarını keşfedeceğinizi açıklayın. Sonra gönüllülük hakkında konuşun; aşağıdaki sorulara cevap vermek için öğrencilerden düşün/eşleş/paylaş etkinliği yapmalarını isteyin:
 - a. İnsanlar neden gönüllü olur?
 - b. Gönüllü olmanın gönüllüler için faydaları nelerdir?

4. Bütün sınıfın katıldığı bir tartışmada cevapları paylaşın ve cevapların özetini tahtaya yazın.

Öğretmene not: Aşağıda Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin tanımladığı gönüllülüğün faydalarını bulabilirsiniz. Öğrencilerin aklına gelmeyen faydaları da buradan ekleyin.

1. **Kişisel tatmin ve manevi zenginlik:** Kişi herhangi bir finansal fayda beklemeden topluluğuna katkı sağlamanın hazzını deneyimler.
2. **Öz güven artışı:** Bir STK ya da profesyonel bir ekibi olan sivil inisiyatifin bir projesine genç yaşta katılan kişiler diğer topluluk geliştirme projesine katılma ya da kendi projesini başlatma konusunda güvende hisseder.
3. **Takım çalışması için gereken becerilerin gelişmesi:** Kişinin bir grup ile birlikte karar vermesi ve hareket etmesi kişinin sorumluluk almasına ve grup içinde belli görevleri yerine getirirken iş birliği yapmasına yardımcı olur.
4. **Toplum içinde statü:** Toplumun ortak faydası için çalışan kişiler saygı görür ve takdir edilir. [Ancak bu saygı gören statü kendini diğerlerinden üstün görmeyi değil daha fazla alçak gönüllülük gerektirir.]
5. **Yeni bir ortam ve arkadaşlıklar:** Gönüllülük yaparken başka zamanlarda da iletişim içinde olabileceğiniz yeni insanlarla tanışırsınız. Niyetiniz bu olmayabilir ancak iletişim ağınıza genişletirsiniz.
6. **Yeni ilgiler:** Gönüllüler kendine güvenini kazanır ve bir grup içerisinde toplum için daha fazlasını yapmak için cesaretlenir. Bu da genellikle yeni ilgi alanları şeklinde sonuç verir. Kişinin ufku hayal edebileceğinden daha da genişleyebilir. (Güder & Özel Sektör Gönüllülük Derneği, 2006).

5. Gönüllü olmanın yararlarını gördük. Peki, gönüllüler STK'lara ve kar amacı gütmeyen kuruluşlara ne gibi katkılarda bulunurlar? Öğrencilerle beyin fırtınası yapın ve öğrenciler söylemezse aşağıdakileri de ekleyin:
 - a. Gönüllüler toplum ve STK'lar ya da kar amacı gütmeyen kuruluşlar arasında köprü görevi görür.
 - b. Gönüllüler kuruluşta profesyonel olarak çalışan kişilere yardımcı olur ve onları motive eder.
 - c. Kuruluşların genellikle çok kısıtlı bütçeleri vardır. Gönüllü iş gücü ile daha etkili olabilir ve daha iyi ve daha fazla proje yapabilirler.

ETKİNLİK II Bir Kör Kare

1. Sınıfı iki gruba ayırın. Her gruba on metrelik bir ip ve her öğrenciye de bir göz bandı verin. Hedeflerini şu şekilde açıklayın:
 - a. Her grup bir kare oluşturacak
 - b. İpi tutarak
 - c. Gözleri bağlı şekilde
2. Gruplara başlamadan önce plan yapmak için bir dakikaları olduğunu söyleyin.
3. Konuşmaya başlamalarını söyleyin [1 dakika]

4. Sonra “*Tamam, şimdi göz bağlarını bağlayın ve hiçbir şey görmediğinizden emin olun. Şimdi başlayın*” deyin [5 dakika]
5. “*Şimdi durun! Hareket etmeyin! Göz bağlarınızı yavaşça açın ve yaptığınız kareye bakın.*”
6. Şunları tartışın:
 - a. Ne oldu?
 - b. Lideriniz var mıydı?
 - c. Bir liderin ortaya çıkması ne kadar zaman aldı? [Eğer bir lider çıkmadıysa, neden çıkmadı?]
 - d. Liderle daha mı etkili oldu? Yoksa bir yararı olmadı mı?

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME

1. Öğrencilerin şunları tartışmasını sağlayın:
 - a. Bu etkinliği neden yaptık?
 - b. Karar alma hakkında ne öğrendiniz?

Cevaplar farklılaşacaktır. (Bir grubun birlikte hareket etmesi zaman alır. Bazen bir kuruluş içerisinde birinin grubu yönlendirmesi daha etkili olur. Geri bildirimler önemlidir.) Öğrencilere gönüllüleri sırasında ya da bir projeyi yönetirken genellikle kuruluştan bir kişinin, gönüllülerin hedeflerine daha etkili bir şekilde ulaşmalarını sağlamak için lider rolünü üstlendiğini söyleyin.
2. Öğrencilerin dersin başında **gönüllülük** deyince akıllarına gelenleri yazdıkları notlara geri dönün. Öğrencilerin şimdi bunlara eklemek isteyecekleri başka bir kelime var mı?

Öğretmenler için arka plan bilgisi: Bir gönüllü ve kuruluşu arasındaki ilişki çalışan şirket ilişkisinden farklıdır. Gönüllüler profesyonel değildir, elbette bu işlerini profesyonelce yapamayacakları anlamına gelmez. Ancak ücretli çalışmazlar ve bir neden yüzünden kuruluşa girerler. İletişim ve geri bildirimler etkili gönüllü yönetimi için hayati öneme sahiptir. İyi gönüllü yönetiminin özellikleri şunlardır:

- Gönüllülerin etkili şekilde koordine edilmesi
- Gönüllü koordinatörünün sahip olması gereken özellikler: insan kaynakları yönetimi, halkla ilişkiler, iletişim, kaynak geliştirme, eğitim ve yönetim.
- Gönüllüler için açık görev tanımları olmalıdır. Görev tanımları üzerinde gönüllüler ile anlaşılmalıdır ve görev tanımları gönüllülerin yeteneklerinden fazlasını gerektirmemelidir.
- Gönüllüler pek çok kuruluşun belkemiği olduğundan yeni gönüllüler çekmek
- Gönüllülerin oryantasyonu: gönüllüleri misyon, vizyon, hedef, programlar, kuruluş şeması, diğer kuruluş ve enstitülerle iş birliği konusunda bilgilendirme
- Gönüllülerin eğitimi
- Gönüllülerin motivasyonu
- Gönüllülerin değerlendirilmesi

ÖDEV

1. Öğrencilere, “*Gelecek derste STK’lar ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar hakkında konuşacağız. Önümüzdeki ders için bir yerel (Arnavutköy Yardımlaşma Derneği gibi kendi mahallenizden, bölgenizden ya da şehrinizden), bir ulusal (örn. TEMA) ve bir de uluslararası (örn: Kızıllaç) STK/kar amacı gütmeyen kuruluş örneği bulun. Etrafımızdaki STK’lar Formu’ndaki tabloyu ev ödeviniz olarak tamamlayın. Bunu gelecek derse getirin. İsterseniz broşür, çıktı, CD gibi destekleyici materyallerde getirebilirsiniz.*” deyin.

Ek C1.a/Çevremizdeki STK'lar/Kar amacı gütmeyen kuruluşlar:

Yerel Kuruluş	Misyon/Hedef	Hedef kitle- Kime yardım ediyorlar?	Faaliyetleri, neler yapıyorlar	İletişim bilgileri
Ulusal Kuruluş	Misyon/Hedef	Hedef kitle- Kime yardım ediyorlar?	Faaliyetleri, neler yapıyorlar	İletişim bilgileri
Uluslararası Kuruluş	Misyon/Hedef	Hedef kitle- Kime yardım ediyorlar?	Faaliyetleri, neler yapıyorlar	İletişim bilgileri

C2 Sivil Toplumunu Tanımlamak ve STK'ları Sınıflandırmak

Hedef: Öğrencilere topluluk geliştirme alanında kullanılan kavramları anlatır

Amaç: Öğrenciler sivil toplum, sivil toplumun neden önemli olduğu, STK'ların fonksiyonu ve STK'ların sınıflandırılması hakkında bilgi sahibi olur.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Tartışma, analitik düşünme

Değerler: İş birliği ve takım çalışması, saygı

Yöntemler: Bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler: Post-it, büyük sunum kâğıtları, markör kalem ve bilgisayarlar

Kaynaklar: Video “Nasıl Bir hareket Başlatılır (How to Start a Movement)”

http://www.ted.com/talks/derek_sivers_how_to_start_a_movement

Ekler: Eşleştirme Çalışma Kâğıtları (Ek C2a), Kuruluşların Listesi (Ek C2.b)

ETKİNLİK I

1. Öğrencilerden verdiğiniz ödevleri çıkarmalarını isteyin. Aşağıdaki tabloyu doldurmuş olmaları gerekiyor:

Yerel Kuruluş	Misyon/Hedef	Hedef kitle- Kime yardım ediyorlar?	Faaliyetleri, neler yapıyorlar	İletişim bilgileri
Ulusal Kuruluş	Misyon/Hedef	Hedef kitle- Kime yardım ediyorlar?	Faaliyetleri, neler yapıyorlar	İletişim bilgileri
Uluslararası Kuruluş	Misyon/Hedef	Hedef kitle- Kime yardım ediyorlar?	Faaliyetleri, neler yapıyorlar	İletişim bilgileri

2. Post-it'leri dağıtın. Öğrencilerden buldukları üç kuruluşu post-it'lere yazmalarını ve göğüslerine yapıştırmalarını isteyin.

Öğretmene Not: Dersin sonunda, Ek C2b'de, tablonun doldurulmuş halini bulabilirsiniz. Bu tablo ödevini yapmamış öğrenciler tarafından kullanılabilir.

3. Hepsinin bitirmesini bekleyin. Sonra da şunları söyleyin:

“Şimdi hepimiz ayağa kalkın. Bulduğunuz kuruluşları temsil ettiğiniz bir partidesiniz. 5 farklı kişi ile tanışın ve kısa kısa onların kuruluşları hakkında bilgi edinin. 3 kişilik gruplar oluşturmaya çalışın. 7 dakikanız var. Lütfen kendi kuruluşunuzu anlatırken diğerlerine de kendi kuruluşlarını anlatacak kadar zaman tanımaya özen gösterin.”

4. 7 dakika sonra tahtayı üçe ayırın ve üç grubun adını yukarı yazın: Yerel, ulusal ve uluslararası.
5. Şimdi sınıftan arkadaşlarından öğrendikleri kuruluş isimlerini öğrenin ve tahtaya yazın.
6. Şu soruları yöneltin:
- BÜTÜN STK'lar arasında ortak bir nokta görüyor musunuz?*
(Örnek: “Hepsi sivil toplum ile çalışıyor”, “kar amacı gütmüyor”, “hükümet dışı kuruluşlar”, vb.)
 - Bunları gruplamak ya da sınıflandırmak için hangi kriterleri kullanırsınız?*
Bunlar arasındaki farklar ve ortak yönler nelerdir?
 - Eğer yeni bir STK kursaydınız bu STK'nın amacı ne olurdu?*

Şimdi teoriye bakalım ve öğrencilerin buldukları ile aradaki farkları görelim.

7. “STK'ları tanımlamadan önce **sivil toplumu** tanımlayalım” diyerek söze başlayın.
“Sivil toplum, toplumun sorunlarına etkili ve kalıcı çözümler bulmak için çalışan gönüllü kuruluşlar tarafından oluşturulan ortak bir alandır. Sivil toplum siyasetçileri devletin doğrudan müdahalesi dışında bulunan alanlarda çözüm üretmeleri için zorlar (Başfıncı, 2010).”
“Bunu daha basit bir dile dönüştürebilecek olan var mı?”
8. “Sivil toplum, toplumlarda “üçüncü sektör” olarak anılır. İlk sektör hükümet, ikincisi iş sektörüdür. Sivil toplum, toplumdaki devletten bağımsız bireyler ve kuruluşlardır” diyerek söze devam edin.
9. “Neden sivil toplum önemlidir?” sorusunu sorun.
10. Öğrencilerin ifadelerini tahtaya yazın. Eğer kaçırdıkları herhangi bir nokta olursa slayttan gösterin. (Aşağıdaki tabloyu gösterin)

Sivil Toplumun İşlevleri:

- Sosyal sorunları çözmek için etkili bir araç
- Farklı politik, sosyal ve ekonomik aktörler ile işbirliği
- “Aktif ve katılımcı vatandaşlığın” varlığını sürdürme
- Vatandaş katılımını sağlayarak demokrasiye katkı sağlama
- Hükümet faaliyetlerine gereklilik, etkililik, meşruiyet ve şeffaflık getirme
- Aktörler arasında demokratik, adil ve katılımcı bir çevre yaratma

11. Post-it'leriniz üzerine yazdıklarınız sivil toplum kuruluşları (STK) olarak bildiğimiz kar amacı gütmeyen kuruluşlardır.

Öğretmene Not (1): Bir STK'nın temel amacı para kazanmak değil sivil toplumu geliştirmektir. Bu kuruluşları STK olarak tanımlamak **hükümet** ile ilgili olmadıklarını vurgular. Kararlar hükümet tarafından değil, kuruluşların üyeleri tarafından alınır. Ancak bu durum bu kuruluşların para kazanamayacağı anlamına gelmez ancak kazandıkları para maaşlı çalışanlara değil yine STK çalışmalarına gider.

Öğretmene Not (2): "STK" terimi kar amacı gütmeyen kuruluş teriminden daha yaygındır ve uluslararası literatürde bu şekilde kullanılır. Kar amacı gütmeyen ifadesi ABD'den gelir, çünkü bu terim bir vergi kodu oluşturur ve kar amacı gütmeyen bütün kuruluşlar için vergi muafiyeti verir (Clark, 1991).

12. Pek çok farklı STK çeşidi vardır. Bunları nasıl sınıflandırabiliriz? Aşağıdaki STK'ları sınıflandırmak için bir yoldur. Öğrencilere bu çalışma kâğıdını tamamlamaları için yardım edin.

ETKİNLİK II

Eşleştirme Çalışma Kağıdı C2.a

1. Aşağıda bulunan kuruluş çeşidi ile ilgili örneği eşleştiriniz.

Category of Organizations	Examples of NGO's or Non-profit Organizations
Bilimsel	Mazlum-Der, İHD, Uluslararası Af Örgütü
Sosyal ve İnsani	İnsani yardım Vakfı (IHH)
Din ve Topluluk Temelli	Tüba, Türk Tarih Vakfı
Tüzel	TEMA, WWF
Çevre	Kızılay, AKUT
Kalkınma ve insanı yardım	TMMOB, TTB
Teknik	Sendikalar (DİSK, Eğitim Sen)
Hak temelli	Birleşmiş Milletler, Kızılay, Kızıl Haç
Topluluk hareketi temelli	Ankara Üniv Kadın Platformu

Öğretmene Not:

STK'ların Sınıflandırılması

- 1- Tüzel kuruluşlar: sendikalar ve ekonomik faaliyette bulunanlar Örn: Disk, Türk-İş, Eğitim-Sen
- 2- Teknik Kuruluşlar: Meslek temelinde oluşturulan kuruluşlar Örn: TMMOB, TTB
- 3- Bilimsel Kuruluşlar: Üniversite dernekleri, araştırma dernekleri Örn: Tüba, Türk Tarih Vakfı
- 4- Sosyal ve İnsani Kuruluşlar Örn: Akut, Kızılay
- 5- Kalkınma ve İnsani Yardım Örn: Birleşmiş Milletler, Kızılay
- 6- Çevre Örn: Greenpeace, TEMA, WWF
- 7- Hak Temelli Kuruluşlar Örn: İHD, Uluslararası Af Örgütü, Mazlum-Der
- 8- Din ve Topluluk Temelli Kuruluşlar Örn: Anadolu Gençlik Derneği, İnsani Yardım Vakfı
- 9- Topluluk Hareketi Temelli Kuruluşlar Örn: Ankara Üniversitesi Kadın Platformu

2. Başka sivil toplum yapıları da vardır. Bunlar nelerdir?

a. Sosyal Hareketler:

- i. Bireyler ya da gruplar tarafından başlatılır
- ii. Liderleri olabilir ancak bir hareket başlatmak için gerekli değildir
- iii. Hiyerarşi yoktur
- iv. Resmi bir yapısı yoktur ancak daha sonra STK'ya dönüşebilir

Öğrencilerden örnek düşüncelerini isteyin:

- i. LGBT ya da hayvan hakları hareketleri gibi hak temelli hareketler
- ii. Yerel kaynaklı beslenme ya da anti nükleer enerji hareketi gibi çevre hareketleri
- iii. Dumansız alanlar gibi sağlık hareketleri

b. Sosyal Girişimcilik:

- i. Sosyal girişimcilik, girişimcilerin faaliyetlerini nihai olarak doğrudan sosyal değer yaratmak için biçimlendirdiği bir alandır (Abu-Saifan, 2012).
- ii. Genellikle kar amaçlı kuruluş yapılarını kullanırlar. Bu ayrım bu kuruluşları STK'lardan ayırmak için önemli bir farktır!

3. Şimdi öğrencilere “Nasıl Bir Hareket Başlatılır (How to Start a Movement)” videosunu izletin: http://www.ted.com/talks/derek_sivers_how_to_start_a_movement 3.5 dk.

KAPANIŞ:

1. “Gördüğünüz bütün STK'lar içerisinde size en ilginç gelen hangisi?” diye sorun.
2. “STK'nız hakkında aşağıdaki bilgileri bulun:”
 - a. Hangi sınıfa giriyor?
 - b. Amacı nedir?
 - c. Hedef grubu nedir?
 - d. Kimlik konusunda yaptığımız ilk aktiviteyi düşünün. Bu STK kimliğinizin herhangi bir parçasını oluşturuyor mu?
3. Eğer zaman varsa bunu grup içinde paylaşın.

Ek C2.a/Eşleştirme Çalışma Kağıdı

Aşağıda bulunan kuruluş çeşidi ile ilgili örneği eşleştiriniz.

Category of Organizations

Examples of NGO's or Non-profit Organizations

Bilimsel		Mazlum-Der, İHD, Uluslararası Af Örgütü
Sosyal ve İnsani		İnsani Yardım Vakfı (IHH)
Din ve Topluluk Temelli		Tüba, Türk Tarih Vakfı
Tüzel		TEMA, WWF
Çevre		Kızılay, AKUT
Kalkınma ve insanı yardım		TMMOB, TTB
Teknik		Sendikalar (DİSK, Eğitim Sen)
Hak temelli		Birleşmiş Milletler, Kızılay, Kızıl Haç
Topluluk hareketi temelli		Ankara Üniv Kadın Platformu

Ek C2b/Kuruluşların Listesi

Yerel	Misyon/Hedef	Hedef grup- Kime yardım ediyor?	Faaliyetleri, neler yaptıkları	İletişim bilgisi
ÇINARDİBİ KÜLTÜR MERKEZİ (ÇINARDİBİ CULTURE CENTER)	Bölgedeki kültürel ve sanatsal faaliyetleri artırmak	Kazım Karabekir Mahallesinin sakinleri	Bir dergi çıkarmayı da içeren kültürel ve sanatsal faaliyetler	http://www.cinardibidergisi.com/index.php
ARNAVUTKÖYLÜLER DERNEĞİ	Arnavutköy’de yer alan bir mahallede topluluk ruhunu korumak	Arnavutköy mahalle sakinleri	Bir kültür festival organize etmek, çevreyi korumak ve mahalledeki çocuklara ve kadınlara eğitimler vermek	www.bogaziciarnavutkoy.org
İLK ADIM KADIN, ÇEVRE, KÜLTÜR VE İŞLETME KOOPERATİFİ (FIRST STEP WOMAN, ENVIRONMENT AND CULTURE COOPERATIVE)	Mahalledeki kadınların sorunlarına çözüm üretmek için kadınlara alan yaratmak	Mahallenin sakinleri	Çocukları ve kadınları eğitmek, bir kütüphane oluşturmak, merkez için fon bulmak ve kadınlara el işlemini satmaları için alan yaratmak	Nurtepe Mahallesi Sedef Cad. Diyar Sok. No:2 / B (Nurtepe Muhtarlık binası) Kağıthane – İstanbul T: 0212 294 44 79

Ulusal	Misyon/Hedef	Hedef grup-Kime yardım ediyor?	Faaliyetleri, neler yaptıkları	İletişim bilgisi
TOPLUM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI (COMMUNITY VOLUNTEERS FOUNDATION)	Toplumda barış, dayanışma ve değişim yaratmak	Türkiye toplumuna yardım etmek için üniversite öğrencilerinin projeler oluşturmasına yardım etmek	Çok çeşitli faaliyetlerine web sitelerinden erişebilirsiniz.	http://tog.org.tr/
HAYATA DESTEK DERNEĞİ (SUPPORT TO LIFE ASSOCIATION)	Toplumların temel ihtiyaç ve haklarına ulaşmalarında yardımcı olmak temel amacı ile kurulmuş olma insanı yardım kuruluşu	Ordu, Urfa, Gaziantep ve İstanbul'daki mülteciler	Bu kimselere eğitim olanakları sağlamak, hem maddi hem de psikolojik destek vermek için çalışır.	http://hayatadestek.org/tr/
TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI (EDUCATIONAL VOLUNTEERS FOUNDATION OF TURKEY)	6-14 yaş arasındaki çocukların Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilke ve değerlerine bağlı, akılcı, sağduyulu, özgüven sahibi, düşünen, sorgulayan, kendi iç yaratıcılığını harekete geçirebilen, barışçı, farklı düşünce ve inançlara saygılı, insan ilişkilerinde cinsiyet, ırk, din, dil farkı gözetmeyen bireyler olarak yetişmesine katkıda bulunacak eğitim programları ile etkinlikler oluşturmak ve uygulamaktır.	Özellikle devlet okullarındaki ilkokul öğrencileri	Bütün Türkiye'de ilkokul öğrencilerinin eğitimini desteklemek için merkezler işletir.	http://tegv.org/

Uluslararası	Misyon/Hedef	Hedef grup-Kime yardım ediyor?	Faaliyetleri, neler yaptıkları	İletişim bilgisi
MÉDECİNS SANS FRONTIÈRES (SINIR TANIMAYAN DOKTORLAR)	Silahlı çatışma yaygın hastalık, doğal afet ve sağlık hizmetlerine ulaşamama sorunlarından muzdarip insanlara acil yardım götürmek	MSF, ırkına, dinine, cinsiyetine ya da siyasi kimliğine bakmaksızın ihtiyaç temelinde insanlara yardım götürür	Temel sağlık hizmetleri sunar, ameliyat yapar, salgın hastalıklara karşı mücadele eder, hastane ve klinikler kurar ve rehabilite eder, aşılama kampanyaları yürütür, beslenme merkezleri kurar ve psikolojik destek sağlar.	http://sinirtanimayandoktorlar.org/
AMNESTY INTERNATIONAL (ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ)	Dünya çapında insan hakları ihlallerine karşı mücadele eder	İnsan hakları ihlaline uğramış herkes	İşkencecileri adalet önüne getirir. Baskıcı kanunları değiştirir, sadece düşüncelerini dile getirdikleri için mahkûm edilmiş insanların özgür bırakılmasını sağlar.	https://www.amnesty.org.tr/
WORLD WILDLIFE FUND (DOĞAL HAYATI KORUMA VAKFI)	İnsanların doğa ile uyum içerisinde yaşadığı bir gelecek inşa etmek.	İnsanların daha sürdürülebilir yaşamasına yardımcı olmak ve iklim değişikliğine karşı mücadele etmek	Ormanlar, denizler, temiz su kaynakları, vahşi yaşam, gıda ve iklim değişikliği	http://www.wwf.org.tr/

C3 Kör Ebe Etkinliği*

Hedefler: Diğerlerinin ihtiyaçlarını düşünmek, empati geliştirmek

Amaç: Öğrenciler, etkili şekilde iletişim kurabilmek ve iş birliği yapabilmek için diğer kimselerin algılarını, hedeflerini ve dileklerini tanımlayabilir.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Diğerlerinin ihtiyaçlarına karşı duyarlı olmak

Değerler: Empati

Yöntem: Gözleri kapalıyken çizim yapma, başka bir öğrenciyi yönlendirme ve değerlendirme

Malzemeler: Öğrencilerin yarısı için renkli markör kalemler ya da boya kalemleri, her bir öğrenci için A4 boyutunda bir parça beyaz kâğıt ve ayrıca yine her öğrenci için kör ebede kullanılacak kumaş parçaları

ETKİNLİK

1. Öğrencilerden çok tanımadıkları bir eş **bulmalarını isteyin.**
2. Her çiftte renkli markör kalemleri ve bir parça kâğıt verin. Bir öğrenci gözlerini bağlamalı ya da kapatmalı. Öğrenciler gözlerini kapattıklarında, onlara oturmalarını ve rahatlamalarını söyleyin.
3. “*Şu anda gerçekten olmak istediğiniz bir yer düşünün. Bu yeri hayal edin. Akıl gözünüz ile bu yeri görmeye çalışın*”, deyin.
4. Şimdi gözleri bağlı olan öğrenciler bu harika yerin resmini çizmeye çalışsın. Gözleri açık olan öğrenciler ise gözleri kapalı arkadaşlarının istediği şekilde onlara yardım etmelidir. Çift birlikte bir resim çizmekten ve bunu en iyi şekilde nasıl başaracaklarını bulmaktan sorumludur.
5. Resmi bitirdikten sonra öğrencilere rolleri değiştirmelerini ve şimdi diğer öğrencinin resim çizmesini söyleyin.
6. Değerlendirme yapmak için aşağıdaki sorularla süreci yönlendirin:
 - a. *Gözleriniz kapalı halde resim çizmeye çalışırken neler hissettiniz?*
 - b. *Yardım eden kişi olarak neler hissettiniz?*
 - c. *Resim çizerken neler oldu?*
 - d. *Resim çizerken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?*
 - e. *Arkadaşınıza yardımcı olurken ne gibi zorluklar ile karşılaştınız?*
 - f. *Size verilen görevde ilişkiler açısından neler farkettiniz?*
 - g. *Bu süreçte neler yaptınız ve nelerin yardımcı olduğunu düşünüyorsunuz?*
 - h. *Gerçek hayatta olan ile bu etkinlik arasında bir bağlantı kurabiliyor musunuz?*
 - i. *Diğerinin isteklerine ya da ihtiyaçlarına karşı ne kadar duyarlıydınız? Zor muydu?*
 - j. *Bu etkinliği sizce neden yaptık?*

KAPANIŞ

1. Şunları tartışın:

- a. Diğerlerine yardım etmek ve onların ihtiyaçlarını anlamak zordur.
- b. “Kendini başkasının yerine koymak” ya da “olayları başkasının gözünden görmek” zordur.
- c. Diğerlerinin bakış açılarını anlamak ya da bu şekilde bakabilmek çok zordur. Birine destek olabilmek için öncelikle bu kişinin bakış açısını, onların çerçevelerini, hedeflerini ve neleri destekleyici olarak gördüklerini anlamamız gerekir.

Öğretmen Notu: Diğerlerinin bakış açılarını anlamak oldukça zordur. Ancak diğer kişilere kendilerini tamamen açıklamak için zaman tanımak, duygularına ve düşündüklerine özen göstermek ve iyi bir dinleyici olmaya çalışmak diğerlerini anlamak konusunda yardımcı olacaktır. Öğrencilerinize anlayış ve empati geliştirmek için bazı araçların olduğunu söyleyin.

* (Kraft & Sertel, 2017)

D İYİ ÖRNEKLER

D1 Kahramanım Kim?

Hedef: Öğrenciler ‘kahraman’ gibi kimselerin olup olamayacağı ve bu kimselerin özelliklerinin neler olabileceği üzerine değerlendirmede bulunacak. Öğrenciler televizyon kahramanları ve gerçek kahramanların farkları üzerine değerlendirmede bulunacak.

Amaç: Öğrenciler gerçek kahramanlar ve televizyon kahramanlarının özellikleri olarak belirledikleri düşüncelerini tanımlayabilir. Öğrenciler tipik bir film, bilgisayar oyunu ya da TV kahramanının sorunları nasıl çözdüğünü tanımlayabilecek ve bunları gerçek kahramanların sorun çözme yöntemleri ile karşılaştırabilecek.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Analitik düşünme, sonuç çıkarma

Değerler: Sorumluluk, barış

Yöntemler: Grup tartışması, beyin fırtınası

Malzemeler: Beyaz tahta ya da bilgisayar ve projektör

Kaynakçalar: YouTube: TEDed - What makes a hero?

<https://www.youtube.com/watch?v=Hhk4N9A0oCA>

Ekler: Isınma Etkinliği Fişi (Ek D1.a), Değerlendirme Fişi (Ek D1.b) her öğrenci için her iki fişin fotokopisi

Öğretmene Not : Başkalarının hayatlarını daha iyi hale getirdiği için hayranlık duyduğunuz birini düşünün. (Örn: Başkalarının hayatlarını daha iyi hale getirmek için risk almayı göze almış, ya da zamanını vermiş yahut bir şeylerini feda etmiş birini düşünün.) Bu kişinin ismini ve bu kişiyi kahraman yapan şeyi paylaşmaya hazırlıklı olun.

ISINMA

1. Isınma etkinliği fişlerini (Ek D1.a) öğrencilere dağıtın ve hızlıca doldurmalarını isteyin.
2. Öğrencilerden film kahramanlarını düşünmelerini isteyin. Kahramanı oynayan birkaç aktör/aktris ismi isteyin. [Herkesin aynı şeyi anladığından emin olmak için Xmen, Kurtlar Vadisi’nden Polat Alemdar karakteri, Ninja Kaplumbağalar gibi zamanın meşhur olan birkaç popüler kahraman ismini verin]. Şimdi bir film kahramanının ya da bilgisayar oyunu kahramanının özelliklerini yazmalarını isteyin [Özellikle Hollywood’da]. (Thoman & Wright 1995)

FAALİYET

1. Aşağıdaki tabloyu tahtaya çizin ya da yansıtın. [Tahtada daha sonra başka bir tablo çizilebilir için yer bırakın]. Tabloyu doldurmak için sınıftan isimleri ve sıfatları alın. [güçlü, kuvvetli, hızlı araba kullanır, yakışıklı/güzel, genellikle erkek, silahı var, vb. gibi kelime ya da kelime öbekleri]

Bazı televizyon kahramanlarının isimleri	Film kahramanlarını tanımlayan kelimeler	Ne gibi sorunları/çatışmaları var?	Film kahramanları sorunları nasıl çözüyor?
<i>Xmen karakterlerinden herhangi biri</i>	<i>Kuvvetli, özel güçler</i>	<i>Dünyayı mutant kötü adamdan kurtarmak</i>	<i>Kötü adamı bulur ve öldürür</i>
.	.	.	.

2. Şu soruların cevaplarını alarak tabloyu tamamlayın: bir seri düşün/eşleş/paylaş etkinliği ile aşağıdaki sorular üzerinde çalıştırın:
 - a. Televizyon kahramanları ne çeşit sorunları çözmeye çalışıyor? [Çoğu senaryolar kahramanların bir sorunu çözmeye çalışması etrafında kurgulanır.]
 - b. Tablodaki kahramanlar sorunları nasıl çözüyor?
3. Öğrencilerin cevaplarını tahtaya yazın ya da yansıtın. Bu tabloyu sonrası için saklayın. Not: Kahramanlar sorunları genellikle güç ile ya da güç+kurnazlık ile çözer.
4. ‘Kahraman’ kavramını tartışın. Şu Youtube videosunu öğrencilere izletin: TEDed - What makes a hero? (TEDed, 2012). Bu video Açlık Oyunları’nda ve hayatlarımızda çok çok eski bir kahramanın nasıl hala var olduğunu gösteriyor.
<https://www.youtube.com/watch?v=Hhk4N9A0oCA>
5. Kahramanı, başkalarının hayatlarını daha iyi hale getirmek için risk alan ya da fedakarlıkta bulunan kişi olarak tanımlayın.

Öğretmene Not: Kahraman olmak genellikle başkalarının iyiliği için fedakârlık yapmayı gerektirir. Bu da kahramanı dönüştürür. Bu büyük dönüşüm kahramanca bir eylemdir. [Böylece sadece doğum bile kahramanca bir şey olabilir.] Kişilerin kahraman olmak için hayatlarını feda etmesine gerek yoktur. Birine ya da bir sebebe zaman da ayırabilirsiniz ki bu da bir çeşit ‘fedakârlıktır’.

Eğer öğrenciler ‘kahraman’ terimini kullanmak konusunda rahatsızlık hissederseniz, bunun yerine fark yaratan kişi terimini de kullanabilirler.

6. Sınıfa New York’ta geçen şu gerçek hikâyeyi anlatın:

“Kalabalık arasında bir elin balerin misali bir cebe girdiğini gördüğümde, New York’ta bir metrodaydım. Birden kendimi elin sahibine “Yaptığın doğru değil” derken buldum. Elini boş şekilde geri çekerken bana “Ne?!” diye bağırdı ve “Seni öldürürüm” dedi. Bütün metro sessizleşti. Bir iğnenin yere düşüşünü bile duyabiliydiniz. Adamın doğrudan gözlerine

bakıyordum. O da bana bakıyordu. Metronun kapıları açıldı. Döndü ve söylenerek metrodan indi. Bütün bir metro sevince boğuldu”.

Linda Carel, 1988’de yaşanan bir olayı anlatan bir rapçi ("New Heroes,").

7. Öğrencilere şu soruları yöneltin: “*Bu hikâyede neler oldu? Linda’nın riske attığı bir şey var mı? Yukarıdaki tanıma göre bu kahramanca bir hareket mi? Evetse neden?/ Hayırsa neden?”*
8. Kendi kahraman örneğinizi verin ve neden bunun sizce kahramanca olduğunu anlatın.
9. Öğrencilerden bu tanıma göre kahraman olan kimseleri düşünmelerini isteyin.
10. Bu kahraman kişisel olarak tanıdıkları, kendi hayatlarında olumlu anlamda bir değişim yaratmış biri olabilir ya da duydukları bir kahraman da olabilir. Düşünceleri için beş dakika verin ve gerçek kahramanların isimlerini yazın. Kahramanların ünlü olmalarına gerek olmadığını unutmayın. Öğrencilere bu kişinin gerçekten hayranlık duydukları ya da model aldıkları biri olabileceğini açıklayın. Düşünceleri için zaman verin. Öğrencilerden bunlardan 2-3 tanesini yazmalarını isteyin. Bu bir grup çalışması değil!
11. Aşağıdaki tabloyu çizin ya da yansıtın. Eğer tahtaya çizecekseniz ilkinin yanına çizin.

A. Gerçek kahramanın adı	B. Kendisini tanımlayabilecek kelimeler	C. Karşılaştığı sorunlar	D. Bu sorunları nasıl çözdüğü

12. Öğrencilerin kahramanlarını isteyin ve tablonun A kolonunu doldurun.
13. Öğrencilerden kahramanlarının özelliklerini değerlendirmelerini ve bunları yazmalarını isteyin [B kolonu]. Ne gibi sorunları çözüyorlar? [C kolonu] Gerçek kahramanlar gerçek sorunları nasıl çözüyorlar? [D kolonu]
14. Öğrencilerin cevapları ile tabloyu doldurun.
15. Bu tablo ile televizyon kahramanları için yaptığınız tabloyu karşılaştırın. Şimdi çatışma ve şiddetin sonuçlarını düşünmek için her iki tabloya da birer 5. kolon ekleyin.

Öğretmene not (1): Öğrencilere aksiyon filmlerinde genellikle şiddetin ne gibi sonuçlar doğurduğunun gösterilmediğini işaret edin. Örneğin araba kovalama sahnelerinde, arabaların içinde ölen insanları ya da bunlara ne olduğunu yahut onların yaşlı ailelerini göstermezler. Neden?

Bazı televizyon kahramanlarının isimleri	Film kahramanlarını tanımlayan kelimeler	Ne gibi sorunları/çatışmaları var	Film kahramanları sorunları nasıl çözüyor?	Sonuçları neler?

16. Aynısını gerçek kahramanlar için yapın. Tartışın.

17. Tartışma soruları: Gerçek kahramanlar ve televizyon kahramanları arasındaki farklar neler? Hollywood filmleri kahramanları neden bu şekilde gösteriyor? Televizyon kahramanları ne ölçüde çocuklar için rol modeldir? Bunun sonuçları nelerdir?

Öğretmene Not (2): Dünyada sinemaya gidenlerin çoğu 10'lu yaşlarında ya da 20'lerinin başında olan erkeklerdir. Bu yaş grubu aynı zamanda ana seyirci kitlesi olduğundan, topluma ne istiyorsa o verilmiş olur. Ayrıca aksiyon filmleri bir kültürden diğerine ya da bir dilden diğerini çevirmede daha kolaydır. Örneğin komedi bütün dünyaya pazarlayabilmek için oldukça zor bir türdür ve kültürel olarak da pek çok değişiklik işin içine girer. [Güldürüler ve fiziksel komediler bu anlamda istisna olabilir]

KAPANIŞ

1. Öğrencilere değerlendirme fişlerini doldurtun. (Ek D1.b)
2. Bunları giriş etkinliği fişleri ile karşılaştırın.
3. Tartışın.

Ek D1a/Isınma Etkinliği Fişleri

Isınma Etkinliği Fiş

İsim:

Bugünün dünyasında kahramanların olduğuna inanıyor musunuz?

Evet **Hayır**

✂.....

Isınma Etkinliği Fiş

İsim:

Bugünün dünyasında kahramanların olduğuna inanıyor musunuz?

Evet **Hayır**

✂.....

Isınma Etkinliği Fiş

İsim:

Bugünün dünyasında kahramanların olduğuna inanıyor musunuz?

Evet **Hayır**

✂.....

Isınma Etkinliği Fiş

İsim:

Bugünün dünyasında kahramanların olduğuna inanıyor musunuz?

Evet **Hayır**

✂.....

Isınma Etkinliği Fiş

İsim:

Bugünün dünyasında kahramanların olduğuna inanıyor musunuz?

Evet **Hayır**

Ek D1b/Değerlendirme fişi

Değerlendirme fişi

İsim:

Dünyayı daha yaşanılabilir bir yer haline getirmiş olan 3 kişi örneği verin ve bunu nasıl yaptıklarını anlatın.

1.

2.

3.

✂.....

Değerlendirme fişi

İsim:

Dünyayı daha yaşanılabilir bir yer haline getirmiş olan 3 kişi örneği verin ve bunu nasıl yaptıklarını anlatın.

1.

2.

3.

✂.....

Değerlendirme fişi

İsim:

Dünyayı daha yaşanılabilir bir yer haline getirmiş olan 3 kişi örneği verin ve bunu nasıl yaptıklarını anlatın.

1.

2.

3.

D2 Türkiye’den İyi Örnekler

Hedef: Öğrenciler Türkiye’de olumlu değişimler yaratan insanların yani gerçek kahramanların/fark yaratanların günümüzde yaşadığını anlar.

Amaç: Öğrenciler kendilerine hitap eden bir kahraman/proje seçebilir ve bu kahramanın/projenin neden onlara hitap ettiğini analiz edebilir.

Süre: 80 dakika artı araştırma ödevi

Beceriler: Kendini bilme

Değerler: Sorumluluk, empati

Yöntemler: Bir web sitesinde tek başına arama yapma, eleştirel düşünme, yazma, akranları ile müzakere etme, sözlü olarak bilgi paylaşımı

Malzemeler: İnternet bağlantısı ve her öğrenci için dizüstü bilgisayar/tablet ya da internet sitelerinden fark yaratanların ve ASHOKA bursiyerlerinin bilgileri.

Kaynaklar:

Türkiye için:

<http://turkey.ashoka.org/fellows-uyeleri> <http://turkey.ashoka.org/en/fellows>

<http://www.farkyaratanlar.org/site/index.php>

Türkiye’nin fark yaratanları hakkında kitap bu bağlantıdan indirilebilir:

http://www.farkyaratanlar.org/site/images/kitap/fark_yaratanlar_kitabi_2013.pdf

Hem Türkçe hem de İngilizce versiyonları mevcut.

Öğretmene Not (1): Bu etkinlik öğrencilerin internet erişimi olan dizüstü bilgisayarları/tabletleri olduğunu varsayıyor. **Eğer bütün öğrencilerin dizüstü bilgisayarları ve internet erişimleri yoksa dersten önce aşağıda belirtileni yapın:**

Dersten önce her öğrenci için bir ya da iki fark yaratan kişi örneğinin çıktısını alın.

http://www.farkyaratanlar.org/site/images/kitap/fark_yaratanlar_kitabi_2013.pdf. (Yavuz 2013).

Bütün hikâyeler farklı olmalıdır.

Öğretmene Not (2): Eğer dizüstü bilgisayarlar ve Google dokümanları herkes için ulaşılabilir durumda ise, öğretmen dersten önce bir Google dokümanı oluşturur (ya da öğrencilerden yapmalarını ister). Eğer dizüstü bilgisayar ve Google dokümanı imkanı yoksa, bunu sınıfta büyük bir karton üzerinde yapın.

Örnek:

Öğrencinin adı	Fark yaratan kişinin adı	Bu kişinin özellikleri	Uğraştıkları Sorun Neydi?	Sorunu Nasıl Çözdü?	Neden Önemli?	Düşünceleriniz

ISINMA

1. Öğrencilerden kendi kahraman tanımlarını yazmalarını ve dört kişilik gruplar içinde bu tanımları paylaşmalarını isteyin.

Öğretmene Not: Öğrencilerin, *kahraman* başkalarına yardım etmek için kendinden veren kişidir, tanımına ulaşmalarını sağlamak için onları nazik bir şekilde yönlendirin.

ETKİNLİK 1

1. *Kahramanlar gerçekten var mıdır?* sorusunu sorun. Bazıları ‘kahraman’ kelimesinden rahatsızlık duyabilir. Bu nedenle öğrencilere bu kişileri kahraman yerine fark yaratan kişiler olarak adlandırabileceklerini hatırlatın.
2. Türkiye’de örnek olarak verilebilecek pek çok fark yaratan kişi var. Öğrencilere bugün bu kişilerden birkaç örnek vereceğinizi söyleyin. Öğrencilere Sabancı Vakfı- Türkiye’de fark yaratanlar internet sitesinden en az iki video izletin.
<http://www.farkyaratanlar.org/site/index.php> (Sabancı Vakfı Fark Yaratanlar programı)
Her video 4 dakika uzunluğunda. Videolar Türkçe ve İngilizce altyazılı. Öğrencilere internet sitesini gösterin ve hangisini görmek istediklerini sorun. [Örn:“Herkes için Mimarlık Derneği”]
3. Tartışma: Bu insanlar ne yapmış? Nasıl bir fark yaratmışlar?
4. **Sosyal girişimcilik** kavramını açıklayın. Herkes girişimcinin ne demek olduğunu bilir, peki sosyal girişimci nedir? En basit haliyle söylenecek olursa, sosyal sorunlara yenilikçi, uygulanabilir çözümler bulmaktır. Başka bir deyişle sosyal sorunlara yeni akılcı çözümler bulmak. Sosyal girişimciler sadece para kazanmak için bir ürün üretmekle ilgilenmezler bunun yerine bir sosyal soruna çözüm olacak bir ürün ya da hizmet üretmek ile ilgilenirler.

Öğretmene Not: Sosyal girişimciliğin ne olduğunu tam olarak anlamak için öğretmen şunu okuyabilir:
<https://entrepreneurship.duke.edu/news-item/the-meaning-of-social-entrepreneurship/>
(Dees, 2014).

5. Kendi internet sitelerinde anlatıldığı üzere ASHOKA, sistem değiştiren fikirlerini küresel ölçekte uygulamaya koyan, 70 ülkede (Türkiye dâhil) 3000 ASHOKA bursiyeri ile dünya

çapında en büyük sosyal girişimcilik ağıdır. Seçilen kişiler ASHOKA bursiyeri olur. ASHOKA'nın kendi topluluklarında değişim yaratan kişilere ödüller vererek sosyal girişimcileri nasıl desteklediğini anlatın.

6. Öğrencilere ASHOKA internet sayfasını gösterin:

("ASHOKA Türkiye,"):

Öğrencilere bu insanların hayatlarının en azından bir parçasını dünyada olumlu bir değişim yaratmaya adanmış olduklarını açıklayın. Öğrencilere, “*Şimdi yapmanız gereken ASHOKA bursiyerleri hakkında okuma yapmak ve size uyan birini bulmak. Tablonuzu seçtiğiniz fark yaratıcının bilgileri ile doldurun. Herkesin farklı bir fark yaratan kişi seçmesi gerekiyor*” deyin. Öğrencilere bunun yarın yapılacak olan ders için temel oluşturacağını bu nedenle de herkesin KESİNLİKLE bir fark yaratan bulması, tabloyu doldurması ve seçtikleri fark yaratan kişiyi sınıfta tanıtmaya hazır olması gerektiğini söyleyin.

Öğrencinin adı	Fark yaratan kişinin adı	Bu kişinin özellikleri	Uğraştıkları Sorun Neydi?	Sorunu Nasıl Çözdü?	Neden Önemli?	Düşünceleriniz

ETKİNLİK II

1. Sınıfı beş kişilik gruplara ayırın. Eğer bilgiler daha önce Google dokümanı ya da benzer bir yolla paylaşılmamışsa, araştırmalarını diğerleri ile paylaşmalarını söyleyin.
2. Her gruptan bir yazıcı aşağıdaki tabloyu büyük bir kâğıt üzerinde doldurur:

Öğrencinin adı	Fark yaratan kişinin adı	Bu kişinin özellikleri	Uğraştıkları Sorun Neydi?	Sorunu Nasıl Çözdü?	Neden Önemli?	Düşünceleriniz

3. ASHOKA bursiyerlerinin seçilme kriterlerini öğrencilere verin. Aşağıdakiler şu internet sitesinden alınmıştır: <http://turkey.ashoka.org/en/selection-criteria> ("Selection Criteria,")

- a. YENİ bir fikir
- b. Yaratıcılık
- c. Girişimcilik kalitesi
- d. Fikrin sosyal etkisi
- e. Etik Doku

Selection Criteria (Seçilme Kriterleri)

1.The Knockout Test: Yeni Bir Fikir: ASHOKA, insan hakları, çevre ya da başka bir alanda bir değişiklik yaratacak bir fikri -sosyal bir soruna yeni bir çözüm ya da yaklaşım- olmadığı sürece kimseyi bursiyer olarak seçemez. Fikirleri kendi alanında tarihsel olarak ve çağdaşları arasında değerlendiririz ve yenilik ve büyük bir değişiklik yaratma kapasitesi ararız.

2.Yaratıcılık: Başarılı sosyal girişimciler, hem hedef koyucu vizyonları olan kişiler olarak hem de bu vizyonlarını gerçeğe dönüştürecek kapasiteleri olan sorun çözümleri olarak yaratıcı kişiler olmalıdır. Yaratıcılık birden ortaya çıkan bir özellik değildir- hemen hemen gençliğimizden itibaren oradadır. Sorabileceğimiz sorular arasında şunlar olabilir: Bu kişi bir insan ihtiyacını daha önce karşılanandan daha iyi şekilde karşılayabilecek bir vizyona sahip mi? Aday yeni vizyonlar yaratmış bir geçmişe sahip mi?

3.Girişimcilik Kalitesi: Belki de bizim en önemli kriterimiz olan girişimcilik kalitesi birinci sınıf girişimcilerimizi tanımlayan özelliktir. Bu özellik, değişim ve yenilik fırsatlarını gören ve kendilerini tamamen bu değişikliği gerçekleştirmeye adanmış liderleri tanımlar. Bu liderler kendi misyonları dışındaki çok az şeye ilgi duyar ve gelecek on, on beş yılı bu tarihi değişimin yaşanması için harcamaya isteklidirler. Bu tam olarak kendini adanmış fikrin gerçeğe dönüştürülmesi noktasında oldukça kritiktir ve bu nedenle de ASHOKA adayların kendilerini başlangıçtan itibaren tam zamanlı olarak fikirlerine adanmaları konusunda ısrar eder.

ASHOKA yurttaş sektörünün Andrew Carnegie'lerini, Henry Ford'larını ve Steve Job'larını arar.

4.Fikrin Sosyal Etkisi: Bu kriter adayın kendine değil fikrine odaklanır. ASHOKA sadece alanda ciddi değişiklik yapacağına ve ulusal çapta ya da küçük ülkelerde bölgesel anlamda etki yaratacağına inandığı fikirler ile ilgilenir. Örneğin ASHOKA, ulusal seviyede ya da üzerinde bir kademedeki eğitim ya da sağlık sisteminde reform stratejisinin bir parçası olmadıkça yeni bir okul ya da klinik açılmasını desteklemez.

5.Etik Doku: Toplumu büyük bir yapısal değişiklik ile tanıştıran sosyal girişimciler insanların çoğunun yaptıklarını yapma biçimlerini değiştirmelerini isterler. Eğer girişimci güvenilir biri değilse, başarı olasılığı oldukça düşer. ASHOKA bütün katılımcılardan adayların bu özelliklerini katı bir şekilde değerlendirmelerini ister. Böyle yapmak çoğunlukla sadece mantıklı analizler yapmayı değil aynı zamanda içgüdüleri de işin içine katmayı gerektirir. Temel soru: "Bu insana tamamen güveniyor muyum?" olur. Eğer herhangi bir şüphe oluşmuşsa o aday değerlendirmeyi geçemez.

4. Sınıf tartışması:

- Bu kriterler hakkında ne düşünüyorsunuz?*
- Bütün kriterlerin önemli olduğu fikrine katılıyor musunuz?*
- Eklenmesi gereken başka kriter var mı?*

5. Grubunuzdaki hangi fark yaratan bursu en çok hak ediyor?

Grup bir tartışma yürüttükten sonra bursu en çok hak eden kişi ya da kişileri seçer. Bu görev için, bir öğrenci kolaylaştırıcılık görevi üstlenir, bir öğrenci not alır ve bir diğer öğrenci de bütün sınıfa sunum yapar.

- a. Öğrenciler kararlarını bir sunum yaparak bütün sınıf ile paylaşır. Öğretmen aşağıdaki gibi sorular sorar:
 - i. *Bir karar vermek zor oldu mu?*
 - ii. *Hepiniz anlaşmaya vardınız mı?*
 - iii. *Kriterleriniz neler oldu?*
 - iv. *ASHOKA'nın kriterleri ile aynı mıydı?*

Öğretmene Not: Öğrencilerin karara varamamasında bir sorun yok. Neden biri diğerinden daha iyi olsun ki? Hepsi harika! Buradaki ana nokta farklı görüşleri ve seçimlerinin kendi değerleri hakkında neleri ele verdiğini görmek.

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME

1. Öğrenciler aşağıdaki soruları cevaplayarak süreç hakkında bir değerlendirme yazar:

- a. *Kararınızı vermede kullandığınız kriterler neler oldu?*
- b. *Arkadaşlarınızın seçtiği fark yaratanlar kendi değer yargıları hakkında size ne söylüyor?*
- c. *Sizin seçiminiz sizin değer yargılarınız hakkında neleri ortaya çıkardı?*

D3 Craig Keilburger ve Büyük Düşünme!

Hedef: Öğrencilere özenecekleri bir rol model vermek. Öğrencileri büyük düşünmeye, vizyon sahibi olmaya cesaretlendirmek.

Amaç: Öğrenciler 12 yaşında bir erkek çocuğun çabalarını ve nasıl bir farklılık yarattığını öğrenir. Öğrenciler onlar için önemli olan bir soruna odaklanır ve paylaşır. Öğrenciler sorunu çözme yolunda küçük adımlar için beyin fırtınası yapar.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Hayal gücü, yaratıcı düşünme

Değerler: Empati, sosyal farkındalık, olumlu düşünme

Yöntemler: Bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler: Kronometre

Kaynaklar: www.we.org video “It Takes a Child”, aşağıdaki uzantıdan ulaşılabilir:
<http://www.youtube.com/watch?v=afCIM91uQFU>

Ekler: Değerlendirme Fişi (Ek D3.a) her öğrenci için bir tane

ÖĞRETMEN HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Craig Keilburger’e ait ‘WE Movement’ (BİZ Hareketi) internet sitesini bulun [bazı parçalarına aşağıda yer veriliyor]. İnternet sitesinde Craig’in 12 yaşındayken Hindistan’a yaptığı yolculuk hakkında yapılan kısa videoyu bulun. Youtube üzerinden ‘It Takes a Child’ (WE, 2009) adıyla ulaşılabilir. Bu videoyu sınıfta kullanmaya hazır olun.

ISINMA

1. Craig Keilburger ve erkek kardeşinin kurduğu **We Movement** hakkındaki aşağıdaki yazıyı öğrencilerle paylaşın. Aşağıdaki bölüm bu internet sitesinden alınarak aktarıldı:

www.we.org/about-we-charity/our-story/

Bir sabah 12 yaşında Kanadalı bir çocuk olan Craig yerel bir gazetede kendiyile yaşıt olan Günay Asya’da yaşayan Iqbal adında cesur bir çocuğun hikâyesini okudu. Iqbal dört yaşında köle olarak satılmış. Kısacık hayatının 6 yılını bir halı tezgahına zincirlenmiş şekilde geçirmiş. Ancak bu çocuk bir gazeteciyle çocuk haklarıyla ilgili konuşunca dünyanın dikkatini üzerine çekmiş. 12 yaşında Iqbal çocuk haklarını savunurken hayatını kaybetmiş. Craig böylesi cesur bir sesin böylesi küçük bir bedende var olabilmesinden çok etkilendi ve birşeyler yapması gerektiğini hissetti. Bir ihtiyaç gördü ve bu sorunla ilgili herşeyi öğrenmek için yola çıktı. Ailesini kendisini Hindistan’a göndermeye ikna etti. Orada problemi kendi

gözleriyle gördü ve köle gibi yaşayan çocuklarla birebir konuştu. Craig arkadaşlarını organize etti. Araştırma yaparak çocukları sömürülmekten kurtarmak için çalışmaya başladılar ve herkesin, çocukların bile gerçek değişime öncülük edebilecekleri fikrini insanlara aşıladılar. Erkek kardeşiyle birlikte herkesin değişimin temsilcileri olmalarını sağlamak için uluslararası bir organizasyon başlattı. Çeşitli ve karışık neden ve etkileriyle asıl sorunun fakirlik olduğunu gördüler. Herkese 5 şey; eğitim, temiz su ve hijyen, sağlık yardımı, güvenli yiyecek ve alternatif bir gelir ulaştırmak için uluslararası bir organizasyon başlattılar. (“About We Charity,”). www.we.org sitesini ziyaret edebilirsiniz.

2. 3 dakikalık “It Takes a Child” Youtube videosunu gösterin: (WE,2009)
<http://www.youtube.com/watch?v=afCIM91uQFU>

Videoya ayrıca WE Movement internet sitesinde ana sayfadan da ulaşılabilir.

3. Tartışın.

ETKİNLİK

1. Öğrencilere şöyle deyin: “*Craig büyük düşündü. Şimdi sizlerinde büyük düşünmesini istiyorum. Doğru olmayan bir şey gördü ve bunu değiştirmek için bir şey yapmak istedi. Çocuk kölelerin olmadığı bir dünya hayal etti. Milyonlarca genç insanı bu ve bunun gibi sorunları çözmek için mobilize etti.*”
2. “*Eğer bir şeyi değiştirmeyi hayal etseniz, bu ne olurdu? Şimdi gerçekleri dert etmeyin. Eğer yapabiliseydiniz ne yapardınız. Bu yalnızca neyi değiştirmek istediğiniz ile ilgili. Sadece hayal ederek hayallerinizi gerçeğe dönüştürebilirsiniz.*”
3. “*Bu sorun neden önemli?*” Öğrencilerden hızlıca bunu yazmalarını isteyin. Öğrencilerin dil bilgisi ya da güzel yazmak konusunda endişelenmesine gerek yok, sadece düşüncelerini yazmaları gerekiyor. Yazmak için 7 dakikaları olacak. [Öğretmen kronometreyi çalıştırır.]
4. Şimdi öğrencilerden fikirlerini yanlarındaki arkadaşları ile paylaşmalarını isteyin. (10 dk.)
5. Öğrencilere, “*Aslında bu bir şeyi değiştirmeyi hayal edip edemeyeceğiniz sorusu değil. Hayal edebilirsiniz. Öyleyse ne olacak?*” deyin.

EV ÖDEVİ

Öğrencilerden aşağıdaki değerlendirme fişini doldurmalarını isteyin.

Değerlendirme Fişi:

İsim:

Önemsediğim ve değiştirmek istediğim şey:

Neden önemli olduğunu düşünüyorum:

Ek D3.a/Değerlendirme Fişi

Değerlendirme Fişi:

İsim:

Önemsediğim ve değiştirmek istediğim şey:

Neden önemli olduğunu düşünüyorum:

✂.....

Değerlendirme Fişi:

İsim:

Önemsediğim ve değiştirmek istediğim şey:

Neden önemli olduğunu düşünüyorum:

✂.....

Değerlendirme Fişi:

İsim:

Önemsediğim ve değiştirmek istediğim şey:

Neden önemli olduğunu düşünüyorum:

✂.....

Değerlendirme Fişi:

İsim:

Önemsediğim ve değiştirmek istediğim şey:

Neden önemli olduğunu düşünüyorum:

E SORUN ALANLARI/GRUP OLUŞTURMA VE SORUN ÜZERİNE ODAKLANMA

Hedef: Öğrencilere kendi ilgi alanlarını bulmanın ve kendi projeleri için bir soruna odaklanmanın önemini kavratmak

Amaç:

1. Benzer ilgileri olan öğrenciler gruplar oluşturur.
2. Öğrenciler çevrelerindeki sorunlar hakkında eleştirel şekilde düşünebilir.
3. Öğrenciler sorunu nasıl çözebilecekleri üzerine düşünmeye başlayabilir.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Analiz, eleştirel düşünme, planlama, odaklanma takım çalışması

Değerler: Sorumluluk, empati, iş birliği

Yöntemler: Değerlendirme, yazmak, tartışma, grup çalışması, beyin fırtınası

Malzemeler: Kağıt ve kalemler

ETKİNLİK

1. Öğrencilere şunları söyleyin: “*Sorunları çözmek için harika şeyler yapan insanları duydunuz. SİZ hangi sorunlarla ilgileniyorsunuz? Sizin topluluğunuz, mahalleniz, kasaba/şehir ya da bölgenizdeki sorunlar nelerdir? Beyin fırtınası yapın ve konuları tahtaya yazın- çocuk hakları, küresel ısınma, kirlilik, sokak köpekleri, vb.*”

Öğretmene not (1): Burada fikir öğrencilerle geniş alanlar üzerinden beyin fırtınası yapmak ve sonra bunları yakın çevrelerinde çözebilecekleri şekilde daha dar konular haline getirmek.

2. Konuları tahtaya yazdıktan sonra öğrencilerden aşağıdaki gibi bir form doldurmalarını isteyin:

İsim:

İlk konu seçiminiz:

İkinci konu seçiminiz:

Gerçekten istemediğim konu:

3. Kağıtları toplayın ve iki gönüllüden bunları seçimlere göre gruplara ayırmalarını isteyin. Sınıfı seçimlerine göre dörderli ya da beşerli gruplara ayırın. Elbette herkes ilk seçimini alamayacak ama hiç kimse de son seçeneğini almamalı. Grupları henüz duyurmayın.

Öğretmene not (2): Eğer birden başka grup belli bir sorun ile ilgileniyorsa üzülme! Bu konu içerisinde de pek çok başka sorun var! Bu sadece benzer ilgiye sahip öğrencileri aynı gruplarda toplamak için.

4. Öğrencilere şunları söyleyin: “*Sonra gruplar halinde çalışacaksınız ama önce kendi aklınıza ve kalbinize bakın. Sınıfımız, okulumuz ve okulumuzun çevresi harika değil. Birkaç dakika sessizce canınızı sıkan okul ya da okul çevresi sorunları hakkında düşünün. Bir liste yapın ve bu aşamada kimseye göstermeyin. Bu sorunların daha önce seçtiğiniz konularla bir bağlantısı olması gerekmiyor. Ciddi olun çünkü daha sonra bu sorunları gerçekten çözmeye çalışacağız!*”
Aşağıdaki form gibi bir form doldurun.

İsim:

Okulda canımı sıkan şeyler:

- 1.
- 2.
- 3.

Okul çevresinde canımı sıkan şeyler:

- 1.
- 2.
- 3.

5. Şimdi sınıfı daha önce kararlaştırdığınız gruplara ayırın. Öğrencilere şu rolleri dağıtın ya da seçmelerini isteyin: not alıcı, sunum yapıcı, kolaylaştırıcı, grubun odaklanmasını sağlayacak kişi, vb. Sonra bu gruplar içinde öğrenciler canlarını sıkan sorunları grupları ile paylaşsınlar.
6. Herkes sorunlarını paylaşma şansı yakaladıktan sonra her grup sorunlar üzerine müzakere etmeli ve üzerinde çalışmak üzere birini seçmeli.
7. Öğrencilere şunları söyleyin: “*Şimdi zor kısım geliyor! Sorunumuzu tanımlamak durumundayız. Kulağa kolay gelebilir ancak aslında zordur! Sorunu açık şekilde tanımlamak önemlidir çünkü sorunu tanımlama şeklimiz onu çözmeye çalışma şeklimizi ve bir fark yaratıp yaratamayacağımız durumunu etkiler. Sorunu tanımlamak için sorunun temel nedenlerini analiz etmeli ve anlamalıyız. Grup içerisinde sorun hakkında neler bildiğinizi yazın. Sonra genelden spesifik olana doğru gitmeye çalışın ve mümkün olduğunca spesifik olun. Diyelim ki Suriyeli mülteciler ile çalışmak istiyorsunuz. Yer, etnik geri plan ya da sosyoekonomik sınıf bakımından neredeki Suriyeli mülteciler ile çalışmak istiyorsunuz?*”
8. Sorunu analiz etmek (Nagy): “*Şimdi aşağıdaki gibi sorular sorarak, seçtiğiniz sorun üzerine çalışabilirsiniz*” deyin:
- a. Sorun konusunda bizim varsayımımız ya da algımız nedir?
 - b. Kim/ler bu sorunla karşı karşıya?
 - c. Kaç kişi bu sorunla karşı karşıya?
 - d. Bu durumu bir sorun haline getiren sınır nedir?
 - e. Bu niçin bir sorun?
 - f. Nerede gerçekleşiyor? Herhangi bir belirli yer var mı?
 - g. Ne zaman oldu ve önemli bir sorun haline geldi?
9. Öğrencilerden sorunlarını analiz etmek için bu sorulara verdikleri cevapları yazmalarını isteyin. Sonra bunu diğerleri ile paylaşacak ve tartışacaklar.

F İHTİYAÇ VE KAYNAK DEĞERLENDİRMESİ³- TÜRKİYE ÖRNEKLERİ İLE

Hedef: Öğrencilere projeleri için iyi bir ihtiyaç ve kaynak analizinin önemini kavratmak

Amaç: Öğrenciler hiçbir kaynak analizi yapılmamış proje örnekleri ile iyi kaynak analizi yapılmış proje örnekleri düşünür. Öğrenciler belli bir sorun üzerine odaklanmalarını sağlayan bir tablo doldurur ve sorun ile başa çıkmak için ihtiyaç ve kaynak analizi yapmak için nasıl veri toplayacaklarını düşünür.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Analiz, eleştirel düşünme, sentez, yaratıcı düşünme, planlama, odaklanma

Değerler: Sorumluluk

Yöntemler: İnternet araştırması, eşli çalışma, bireysel çalışma, kısa film izleme, sınıf tartışması

Malzemeler: Projektör

Kaynaklar: Haiti hakkında kısa film: <https://www.youtube.com/watch?v=9vHNwJBbnk>
<http://www.theguardian.com/commentisfree/2010/nov/14/orphans-cambodia-aids-holidays-madonna>
<http://matadornetwork.com/change/7-worst-international-aid-ideas/>

Ekler: Nasıl veri toplanır tablosunun (Ek F.a) kopyaları

ISINMA

İyi bir *İhtiyaç ve Kaynak Analizi* belki de herhangi bir hizmet girişiminin EN önemli parçasıdır. Neden? Çünkü kimse iyilik yapmak isterken zarar vermek istemez.

Gönüllülerin yarardan çok zarar verdiği durumların örneklerini öğrenciler ile paylaşın. Öğrenciler internet araştırması yapabilir ya da siz bazı örnekleri özetleyebilirsiniz.

Bazı örnekler:

1. Kamboçya'da yetim turizmi- Çocuklar [illa yetim olmalarına gerek yok] yokluk içinde tutulur ve bazı girişimciler bu işten yetim turizmiyle para kazanır. Haberi aşağıda bulabilirsiniz: (Birrell):

<http://www.theguardian.com/commentisfree/2010/nov/14/orphans-cambodia-aids-holidays-madonna>

2. Başka bir örnek de yerel toplulukların ihtiyacı olmadığı halde Afrika'ya tişört göndermek. Bu bedava yabancı tişört akışı yerel tekstil ekonomisini berbat ediyor ve yerel tişört üreticilerini fakirleştiriyor. Ayrıca daha fazla para eski tişörtlerin uzak mesafelere gönderilmesinde boşa harcanıyor. (Stupart, 2012).

<http://matadornetwork.com/change/7-worst-international-aid-ideas/>

³ Alison Standley'ye bu bölüme katkıları nedeniyle teşekkür ediyoruz.

3. Benzer bir örnek ayakkabı firması Tom's'un bir ayakkabı aldığınızda şirketin yoksul bir ülkeye ayakkabı göndermesi. Yani yeni bir ayakkabı aldığınızda başka bir çift ayakkabı yoksul ülkelerde birine veriliyor. Bu durum ülkelerin ayakkabı tamircilerine zarar veriyor ve ekonomik anlamda bir bağımlılık yaratıyor. Kısaca sorunun temelini iniyor.
4. Öğrenciler İstanbul'da bir okulda Suriye Türkmenleri'nden oluşan bir mülteci topluluğu ile eşleşeceklerdi. Onlarla buluşmadan önce, eğitim eksikliğinin önemli bir sorun olduğunu düşündüler. Ancak topluluk liderleri onlara öncelikle barınma, gıda ve sağlık hizmetleri gibi temel ihtiyaçlarının tamamlanması gerektiğini söyledi. Yani sorun aslında eğitim değil de mültecilerin barınma, gıda ve sağlık ihtiyaçları gibi temel ihtiyaçların karşılanmasıydı.
5. 1999 Marmara depreminden sonra Türkiye'nin her yanından insanlar bölgeye yardım gönderdi. Ancak bu yardımlar kullanım ve miktar açısından buradaki insanların ihtiyaçlarını karşılamadı. Örneğin mayo ya da abiye elbiseler gibi ikinci el kullanılmayacak kıyafetler ya da bölgenin iklim koşullarında saklanamayacak gıda maddeleri gönderildi. Bu yüzden de pek çok yardımın sonu çöp kutusu oldu.
6. Başka bir yerel örnek: Bir kişi bir hayvan barınağında çalışmak istiyor; herhangi bir araştırma yapmadan barınağın hayvanlar için gıda maddelerine ihtiyacı olduğu düşünülebilir ve kişi onlar için pek çok gıda alabilir. Sonra başka bir gönüllünün zaten gıda bağışı yaptığı ama barınağın aslında köpeklerle yürüyecek gönüllülere ya da ilaç alacak paraya ihtiyaçları olduğu anlaşılabilir.

Yukarıdaki örnekler insanların önceden iyi bir ihtiyaç ve kaynak analizi yapmadığını gösteriyor. Peki nasıl emeklerin boşa gitmemesini sağlayabiliriz. Tabiki iyi bir İhtiyaç ve Kaynak Analizi yaparak!

ETKİNLİK

1. Öğrencilere Haiti hakkında bir kısa film izleyeceklerini söyleyin. Ama önce Haiti hakkında neler bildiklerini öğrenin. Öğrencileri eşleştirin. Öğrencilerin Haiti hakkında aşağıdaki soruları cevaplamak için 7 dakikasını var.

(Eğer öğrencilerin sınıfta internet erişimi varsa, çevrimiçi bir araştırma yapabilir. Ya da Haiti hakkında onların seviyesinde bir makale bulabilirsiniz.)

- a. *Haiti nerede? Orada hangi diller konuşuluyor?*
 - b. *İnsanlar para kazanmak için ne yapıyor? Yıllık maaşları nedir?*
 - c. *Son 15 yılda Haiti'de ne gibi doğal/siyasi sorunlar yaşandı?*
2. Sınıftan cevaplara ilişkin geri dönüş alın.
 3. Filmi izleyin, filmi izlerken şunları bulmak için iyice dinlemelerini söyleyin:
 - a. Üniversite öğrencilerinin belirlediği yerel ihtiyaçlardan 3 tanesi [ambulans, burs ve elektrik- elektrik önemli bir örnek]
 - b. Öğrencilerin takım olarak çalıştıkları 3 yol [iyi organize olmaları, akşamları değerlendirme yapmaları, vb]
 - c. Verdikleri 3 tavsiye [film sonunda bir slayt halinde gösteriliyor]
 - d. Öğrenciler hangi kaynakları kullandı?

Filme bu bağlantıdan erişilebilir: (TheLBJSchool, 2014):

<https://www.youtube.com/watch?v=9vHNwJBbnk>

4. Cevapları tartışın.
5. Aşağıda iyi bir ihtiyaç ve kaynak analizi yaparken takip edilmesi gereken basamakları bulacaksınız, bunları öğrencilerle paylaşın:
 - a. Bölgeyi keşfedin ve konunuzu seçin- Muhtemel sorunlar nelerdir? Muhtemel ihtiyaçlar nelerdir?
 - b. İhtiyaçlar ve ihtiyaçları karşılamak için ulaşılabilir olan kaynaklar hakkında veri toplayın.
 - c. Veriyi analiz edin.
 - d. Bulduklarınıza göre kararlar verin.

Öğretmene Not:

2 veri toplama yöntemi vardır. Nitel ve nicel. Bunu bütün sınıfa belirtin.

Nitel Yöntemler küçük örnekleri kullanır ancak kavrayış açısından büyük faydası olacak bilgi verebilirler. Bunun örnekleri yerli halkla ve ana haber kaynakları ile röportaj olabilir. Bir haber kaynağı ile röportaj yapmak demek o topluluk ya da sorun hakkında bilgisi olan bir kişiden belli sorulara cevap vermelerini istemektir. Örneğin, muhtar mahallede yapacağınız araştırma için bir haber kaynağıdır.

Nicel Yöntemler ölçerek ve değerlendirerek bilimsel ve tarafsız olmayı amaçlar. Anketler sıklıkla kullanılan yöntemlerdendir.

6. Öğrenciler veri araştırması ve analizi yapmadan önce, aşağıdaki tabloyu doldurmalıdır.

Nasıl veri toplayacağız?

Konu	Hangi sorun, topluluk ya da olgu üzerine odaklanıyorsunuz? İnsanların ne öğrenmesini bekliyorsunuz? Mümkün olduğunca açık olmaya çalışın.
Temel Sorunlar	Odaklanmak istediğiniz temel sorunları bulun. Sorun hakkında online kaynaklardan araştırma yapabilirsiniz.
Veri Toplama	Hangi yöntemleri kullanmak istiyorsunuz? Hangi soruları sormak istiyorsunuz? Bilgi kaynağınız kim/ ne olacak?

7. Öğrenciler bir sonraki dersten önce tabloyu doldurduklarından emin olmalıdır.

Ek. F.a/Nasıl Veri Toplanır?

Konu	Hangi sorun, topluluk ya da olgu üzerine odaklanıyorsunuz? İnsanların ne öğrenmesini bekliyorsunuz? Mümkün olduğunca açık olmaya çalışın.
Temel Sorunlar	Odaklanmak istediğiniz temel sorunları bulun. Sorun hakkında online kaynaklardan araştırma yapabilirsiniz.
Veri Toplama	Hangi yöntemleri kullanmak istiyorsunuz? Hangi soruları sormak istiyorsunuz? Bilgi kaynağınız kim/ ne olacak?

F1 Saha Ziyareti Hazırlıkları

Hedef: Öğrencileri yapacakları saha ziyareti için hazırlamak

Amaç: Öğrenciler haber kaynağının ne olduğunu anlar ve röportajda kullanabilecekleri muhtemel soruları düşünür. Öğrenciler ihtiyaç ve kaynak analizi için nasıl veri toplayacaklarını düşünür. Öğrenciler topluluk içinde kendilerini nasıl tanıtacaklarını ve nasıl nazik bir tavır sergileyeceklerini öğrenir.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Eleştirel düşünme, röportaj teknikleri, yaratıcı düşünme, planlama, odaklanma

Değerler: Sorumluluk

Yöntemler: İnternet araştırması, eşli çalışma, bireysel çalışma, kısa film izleme, sınıf tartışması

Malzemeler: Bir projektör soruların yansıtılabilmesi için yararlı olacaktır.

Ekler: Veri Toplama Tablosu kopyaları (Ek F1.a), Veli İzin Formuna bir örnek (Ek. F1.b), Çalışma Saati Tutanağı'na bir örnek (Ek F1.c)

ISINMA

Öğrencilere ihtiyaç ve kaynak analizi yapmak için bir saha ziyareti yapacaklarını söyleyin. Bölgedeki insanlarla tanışacaklar ve veri toplamak için röportajlar yapacaklar. Gerekli lojistik detaylar üzerinden gidin: veli izin formları, ziyarete gideceğiniz yer, zaman ve gerekli ise ulaşım detayları.

Öğretmene Not: Öğrencileri okulun yakınında bir topluluğa götürmek iyi olur. Onların ilgilerine uyacak bölgeler bulmaya çalışın. Örneğin, yaşlıların ihtiyaçları ile ilgileniyorlarsa onları huzurevine gönderebilirsiniz. Eğer bir nedenle saha ziyareti yapılamıyorsa, öğrenciler kendi kendilerine boş zamanlarda araştırma yapabilir ve/veya okulda röportajlar yapabilir.

Saha ziyareti öncesi soruları üzerinden gidin. Bu sorular üzerinde önce gruplarda çalışma yapılmalı sonra bütün sınıf çalışmasına geçilmeli.

a. Sorununuz konusunda bilgi alabileceğiniz ana haber kaynağı veya kişiler kimler olabilir?

.....
.....

b. Araştırmanız için yeterli bilgi sağlayabilecek insanları nereden bulabilirsiniz?

.....
.....

c. Röportaj yapacağınız kişilerin ismi, mesleği, yaşı bilgilerini öğrenin ve tablonuza not edin. Bu bölgede ne kadar süredir yaşadıklarını sorun. Daha önce nerede olduklarını sorun.

.....
.....
d. Araştıracığınız soruna odaklanın ve bilgi alacağınız kişilerle araştırmacı bir konuşma başlatabilmek için en az üç soru hazırlayın. Kendinizi tanıtmalı, bu röportaj ile ne yapmak istediğinizi söylemeli, röportaj yapmak için izin istemelisiniz. Peki, başka?

.....
.....
e. Ulaşılabilir durumdaki yerel kaynakları (*halk eğitim merkezi, dernekler, belediye ve benzeri*) tespit etmek için bazı sorular oluşturun.

ETKİNLİK

1. Öğrencilere bilgi toplamak için topluluğa gideceklerini ve eğer bilgi almak istiyorlarsa kendilerini saygılı ve nazik bir şekilde tanıtmalarını söyleyin. Bunun ne anlama geldiği konusunda beyin fırtınası yapın.
2. Aşağıdaki noktalar üzerinden gidin:

Röportaj yaparken dikkat edilmesi gereken noktalar:

- a. Kendinizi tanıtarak başlayın. Amacınızı açıklayın: sizler bölgenin ihtiyaçları ve kaynakları üzerine saha araştırması yapan öğrencilersiniz.
 - b. Röportaj yapmak için izin isteyin.
 - c. Konuşmaların doğal şekilde gelişmesini sağlayın. İnsanların bu topluluktaki rollerini, geçmişlerini ayrıca topluluklarının ihtiyaçlarının neler olduğu konusundaki algılarını anlamak için zaman harcayın.
 - d. Önemli bilgi/sözleri kaydedin.
 - e. Aşağıda bulabileceğiniz Veri Toplama Tablosu'na (Ek F1.a) notlar alın. Bunlara not verilecek.
3. Veri toplama tablolarının kopyalarını verin. Öğrencileri kendi grupları içerisinde eşleştirin. Her çifte röportaj yapar gibi rol yaptırın ve gruptaki diğer öğrencilerin bu görüşmeleri nasıl daha profesyonel yapabilecekleri üzerine geri dönüt vermelerini sağlayın.
 4. Gönüllülerden diğer öğrencilerin önünde yalandan bir röportaj yapmalarını isteyin ve geri dönüt verin.

Ek F1.a/Veri Toplama Tablosu

Röportaj yapılan kişi	
Kişi hakkında bilgi [meslek, ne kadar süredir o bölgede buldukları, v.b.]	
Bilgi veren kişinin algıladığı ihtiyaçlar	
Ulaşılabir kaynaklar	
Anekdot/ hikaye/ yorumlar	

Ek F1.b/Veli İzin Formu (örnek)

(Okul İsmi) ŞEHİR DIŞI THP'ler VELİ BİLGİLENDİRME / İZİN FORMU

Öğrencinin adı: Sınıfı/Şubesi:

Gidilecek yerler: THP'nin tarihleri:

Sorumlu danışman1:..... İrtibat numarası:

Sorumlu danışman2: İrtibat numarası:

BULUŞMA saati: (Okulun ismi): Otogar/Havalimanında:

HAREKET saati: (Okulun ismi): Otogar/Havalimanından:

DÖNÜŞ saati:..... Otogara/Havalimanına/..... geliş: (Okulun ismi) dönüş:.....

Gidişte:

- Çocuğum (okulun ismi)'den grupla hareket edecektir.
- Çocuğum grupla (Havalimanında/Otogarda) buluşacak ve buluşma noktasına olan ulaşımındaki tüm sorumluluğu üstleniyorum.
- Velisi olarak çocuğumun THP çalışma alanına kendi olanaklarımız ile gidişini tercih ediyorum. Bu ulaşım ile ilgili okulun herhangi bir sorumluluğu olmayacağını, her türlü sorumluluğun tarafıma ait olduğunu ve çocuğumun zamanında çalışma alanında olacağını, aksi takdirde Okulun herhangi bir yükümlülüğü bulunmadığını kabul, beyan ve taahhüt ediyorum.
- (Lütfen çocuğunuzun kendi olanakları ile gitmesinin nedenini ve ne şekilde ulaşımı sağlayacağını açıklayınız.)

.....

.....

Dönüşte:

- Çocuğumu (okulun ismi)'den gelip alacağım.
- Çocuğumu İstanbul'da havalimanı/otogardan alacağım.
- Velisi olarak çocuğumun THP çalışma alanından kendi olanaklarımız ile dönüşünü tercih ediyorum. Bu ulaşım ile ilgili okulun herhangi bir sorumluluğu olmayacağını, her türlü sorumluluğun tarafıma ait olduğunu, çocuğumun gruptan ayrılmasını müteakip Okulun herhangi bir yükümlülüğü bulunmadığını kabul, beyan ve taahhüt ediyorum.
- (Lütfen çocuğunuzun kendi olanaklarıyla dönmesinin nedenini ve ne şekilde yolculuk yapacağını açıklayınız.)

.....

.....

Gezi süresince size ulaşabileceğimiz kişiler ve telefon numaraları:

1.Ad Soyad: : (.....).....

2.Ad Soyad: : (.....).....

Öğrenci Sağlık Bilgileri: Vereceğiniz bilgiler, çocuğunuz herhangi bir acil durumla karşılaşırsa doktor veya tıbbî personel için yararlı olacaktır. Lütfen BÜTÜN SORULARI en doğru şekilde yanıtlayınız.

1.Allerjileri ve varsa özel bir gıda rejimi: _____

2.En son tetanos aşısının tarihi: _____

3.Halen kullanmakta olduğu ve proje sırasında gerekli olacak ilaçlar: _____

4.Kronik hastalıklar: _____

5.Sağlık Sigortası/poliçe no.: _____

Projedeki danışman öğretmen(ler)in gerekli görmesi durumunda çocuğuma tıbbi yardımda bulunulmasına izin veriyorum. Danışman(lar) böyle bir durumda en kısa zamanda veliyi aramaya çalışacaktır. Projedeki danışmanın/danışmanların gereken özeni göstereceğini bununla birlikte çocuğumun şahsına veya malına gelebilecek herhangi bir kaza, hasar veya kayıptan sorumlu olmadıklarını kabul ediyorum. Okul gezileri sırasında okulun ayrıca bir kaza sigortasını karşılamayacağını biliyorum.

Çocuğunuzla ilgili bilmemizi istediğiniz başka bir bilgi var mı?

(parasal konu, izin vermediğiniz özel durumlar, vb.) *Özel bilgiler gizli tutulacaktır.*

.....
.....

Velisi bulunduğum isimli öğrencinin planlanan Toplum Hizmeti Projesine katılmasında herhangi bir sakınca görmediğimi bildiririm.

Bu belge Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nin 21/c maddesi uyarınca verdiğim yazılı izin belgesidir.

Velinin adı soyadı :

E-posta adresi:

Velinin imzası :

Tarih:

Adres:.....
.....

Tel:

***LÜTFEN BU İZİN KAĞIDININ BİR KOPYASINI SAKLAYINIZ.**

Ek F1.c/Çalışma Saati Tutanağı Formu (örnek)

(Okul İsmi) THP

Öğrencinin Adı: _____ Sınıf/Şube: _____
Student Name Class/Section

Projenin Adı/Project Title	
STK'nın/Kurumun Adı/İletişim Bilgisi (Eposta, telefon) Name of NGO/Institution/ Contact Info (Email, Telephone)	
Projenin Yeri/Location of Project	
Projenin Tanımı/Description of Project	

Tarih (gün/ay/yıl) <i>Date</i> (d/m/y)	Harcanan Süre <i>Amount of Time</i> <i>Spent</i>	Danışmanın/Kurum Sorumlusunun İmzası <i>Signature of</i> <i>Advisor/</i> <i>Responsible person</i> <i>on site</i>	Düşünceler/Yorumlar/Ayrıntılar <i>Comments/Descriptions</i>
Total:		Veli imzası <i>Parent signature</i>	Danışman imzası <i>Advisor signature</i>

F2 Saha Ziyareti Not Alma Formu

Ropörtaj yaparken akılda tutulması gereken önemli noktalar:

1. Kendinizi tanıtarak başlayın. Amacınızı açıklayın: sizler bölgenin ihtiyaçları ve kaynakları üzerine saha araştırması yapan öğrencilersiniz.
2. Ropörtaj yapmak için izin isteyin.
3. Konuşmaların doğal şekilde gelişmesini sağlayın. İnsanların bu topluluktaki rollerini, geçmişlerini ayrıca topluluklarının ihtiyaçlarının neler olduğu konusundaki algılarını anlamak için zaman harcayın.
4. Bilgi kaynağınızdan sorun hakkında anekdotlar ve hikâyeler toplayın.
5. Önemli bilgi/sözleri kaydedin.
6. Aşağıda bulabileceğiniz veri toplama tablosuna (Ek F1.a) notlar alın.

Röportaj yapılan kişi	Kişi hakkında bilgi [meslek, ne kadar süredir o bölgede buldukları, vb.]	Bilgi veren kişinin algıladığı ihtiyaçlar	Ulaşılabilir kaynaklar	Anekdot/ hikaye/ yorumlar

F3 Saha Ziyareti Değerlendirme

Hedef: Öğrencilerin saha ziyareti boyunca öğrendiklerinin değerlendirilmesi ve içselleştirilmesi

Amaç: Öğrenciler tecrübeleri üzerine odaklanır ve yazılı olarak tecrübelerini değerlendirir, öğrenciler sunum hazırlar.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Değerlendirme, eleştirel ve analitik düşünme, topluluk içinde konuşma, takım çalışması

Değerler: İş birliği

Yöntemler: Grup tartışması, beyin fırtınası

Malzemeler: Tahta, bilgisayar ve projektör ya da büyük kağıt ve kalem

ISINMA

Değerlendirme Yazma

Öğrencilere aşağıdaki soruları rehber olarak kullanarak değerlendirme yazmaları için 20 dakika verin.

Başlık olarak öğrenciler kendi isimlerini, diğer grup üyelerinin isimlerini ve ziyaret edilen yerin ya da mahallenin ismini açıkça yazmalı.

Öğrenci İsmi:

Grup üyelerinin isimleri:

Ziyaret edilen yer:

- Ziyareten önce bölge hakkında ne kadar bilginiz vardı?
- Yaşadığınız ve ziyaret ettiğiniz yer arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
- Ziyaret sırasında sizi en çok şaşırtan ne oldu? Olumlu ya da olumsuz.
- Ziyareten önce herhangi bir varsayımınız var mıydı? Bunlar yanlış mı yoksa doğru mu çıktı?
- Bölgeden daha fazla kişi ile görüşmeniz gerektiğini düşünüyor musunuz? Neden? Kiminle?
- Bu ziyaretten öğrendiğiniz bir şey nedir?
- Ziyaret sırasında moralinizi bozan bir şeyi anlatın.
- Toplulukta ne gibi ihtiyaçlar tanımladınız?
- Başarılı bir raporunuzu anlatın. Kiminle konuştunuz? Bu konuşmadan neler aldınız?
- Eğer bu saha ziyaretini yeniden yapmanız gerekse, bunu nasıl daha etkili hale getirirdiniz?

ETKİNLİK

1. Öğrenciler kendi grupları içinde bulgularını sınıfla paylaşmak için 2-3 dakika içerisinde nasıl bir sunum yapacakları üzerine çalışmalıdır. Öğrenciler yukarıdaki soruların cevabı olan bilgiler yanı sıra aşağıdaki altı soruya da cevap vererek deneyimlerini paylaşmalıdır.

Öğrenci sunumlarında cevaplanması gereken sorular:

- a. Araştırmanızın odağı neydi? (Konu neydi?)
 - b. Nasıl veri topladınız? Hangi veri toplama yöntemini kullandınız?:
 - Nitel (bireysel röportaj, bilgi kaynağı röportajı, gözlem ya da odak grup) ya da
 - Nicel (anket, gözlem)
 - c. Bulduğunuz temel sorunlar ya da sorular nelerdi?
 - d. Toplulukta ne gibi ihtiyaçlar buldunuz?
 - e. Hangi kaynaklar bu ihtiyaçlar ile eşleşebilir?
 - f. Bu bilgi ile bir ihtiyacı karşılamak için neler yapabilirsiniz?
2. Öğrenciler sunumlarını yapar ve birbirlerine geri dönüt verirler.

G PROJE OLUŞTURMAK

Hedef: Öğrencileri proje planlaması ile tanıştırmak ve ihtiyaç ve kaynak analizine dayanan bir proje planlamalarında yardımcı olmak

Amaç:

Öğrenciler ihtiyaç ve kaynak değerlendirmelerini sınıfa sunabilir.

Öğrenciler birbirlerine araştırmaları ile ilgili geri dönüt sağlayabilir.

Öğrenciler ihtiyaç ve kaynak analizine dayanan bir projelerini nasıl planlayacakları konusunda beyin fırtınası yapabilir.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Analitik düşünme, sonuç çıkarma, beyin fırtınası, anlama ve ilişkilendirme

Değerler: Topluluk ruhu, sorumluluk hissi, iş birliği

Yöntemler: Grup tartışması, beyin fırtınası

Malzemeler: Tahta, bilgisayar ve projektör

Ekler: Proje Planı (Ek G.a), Öğrenci projelerinden örnekler (Ek G.b)

ISINMA

Bir hafta önceki ihtiyaç ve kaynak analizi sunumunu hatırlatın. Bunların üzerinden hızlıca geçin ve sonra bugün yapacaklarınız hakkında bir çerçeve sunun:

Bunlar bugün projelerinizi planlamak için atacağınız adımlar:

Proje Takımı: (isminiz)

Projenin Tanımı:

- Sorun nedir? (Sorununuzu mümkün olduğunca açık şekilde tanımlayın.)
- Hedef grubunuz kimlerdir?
- Hedef grubun ihtiyaçları nelerdir?

Projenin amacı (yukarıdaki ihtiyaçların giderilmesi):

Projenin hedefi/hedefleri [Bu zaman ve göstergelere göre ölçülebilir]

Proje Eylem Planı:

- **Nasıl?** Ne yapacaksınız? Hangi etkinlikler olacak, vb.
- **Ne zaman?**
- **Bütçe** (I Ünitesinde anlatılacak.)

Değerlendirme (Hedeflerinize ulaştığınızı nereden bileceksiniz?):

Projenin Sonlandırılması (Kutlama, Raporlama ve Sunum):

ETKİNLİK

Aşağıdaki adımlar üzerinden *İtalik* olarak yazılı örnekleri vererek ilerleyin.

1. **Proje Takımı:** Süreci daha kolay ve daha etkili yapmak için ekip üyeleri arasında iyi bir koordinasyon olması önemlidir. Eğer hedef gruptan birini de ekibe dâhil edebilirsiniz bu da oldukça iyi olur.

Bizim örneğimizde X lisesinden bir grup öğrenci Y okulundan nasıl basketbol oynandığını ve takım kurulduğunu öğrenmek isteyen ortaokul öğrencileri ile tanışıyor. Lise basketbol oyuncularını bir proje ekibi oluşturabilir.

Not: Eğer hedef gruptan birilerini gruba dâhil ettiyseniz ya da onlarla sıkı ilişkileriniz varsa bu durum süreci daha katılımcı hale getirir ve ihtiyaç ve kaynakları daha doğru tanımlamanızı sağlar. Bizim örneğimizde, *lise basketbol oyuncularından birinin bu ortaokulda kardeşinin olması işleri kolaylaştırabilir.*

2. **Projenin tanımı:** Projenizi sorunun tanımına göre inşa edeceksiniz. Daha dar bir çerçeve çizerseniz bu projenin etkililiğini arttırır.

- Sorun nedir? (Sorunu mümkün olduğunca açık şekilde tanımlamaya çalışın)
- Hedef grubunuz kim?
- Hedef grubun ihtiyaçları neler?

Aşağıdaki örneği verin:

X lisesinin yanında bir ortaokul var ve buradaki öğrenciler bir basketbol takımı kurmak istiyor. Ancak basketbol için öğretmenleri/koçları yok.

Hedef grup bir takımında basketbol oynamak isteyen 7. sınıf ortaokul öğrencileri. İhtiyaçları ise nasıl iyi basketbol oynanacağını öğrenmek.

3. **Projenin Amacı (ihtiyaçları karşılamak):** Bu proje ile ne başarmak istediğinizi yazın.

Aynı örnekle devam edin:

Projenin amacı bir okul yılı içerisinde bu ortaokulda bir basketbol takımı kurmak.

4. **Projenin hedefi/hedefleri:** Hedef projenin son ürünüdür. Bir hedef ve amaç arasındaki fark, hedefin zaman ve göstergelerle *ölçülebilir* olmasıdır. Siz müdahale ettikten sonraki sonuç ne olacak? Birden fazla hedef olabilir ancak çok fazla hedef belirlememeye dikkat edin. Aslında daha az hedefin olması başarıya ulaşmak açısından daha iyidir. Elbette amacımız, hedefiniz ve eylem planınız birbirini tamamlamalıdır. Düşünülmesi gereken önemli bir nokta da projenin hiçbir şekilde çevreye zarar vermemesi, mümkünse çevre üzerinde olumlu bir etkisi olmasıdır.

Aynı örnek üzerinden devam edin:

Hedefler:

- a. 7. Sınıflara basketbol oynamayı öğretmek, takım olmalarına yardımcı olmak
- b. Okul yönetiminin izniyle basketbol turnuvalarına katılım için tamamlanması gereken kâğıt işlerine yardımcı olmak

5. Bu noktada öğrencilere Ek G.b'deki öğrenci projelerinden örnekleri gösterin. Tartışın.

6. Öğrencilere kendi grupları içerisinde Ek G.a'yı kullanarak kendi proje planlarını yaptırın.

Öğretmene Not:

Üzücü olmasına rağmen bütün öğrenciler çok çalışsa da bazı projeler başarıya ulaşmayabilir. Bu bir gerçektir. Öğrenciler sonuç onların öngördüğü gibi olmasa dahi süreçten bir şeyler öğreneceklerdir. Ancak bu öğrencilerin kabul etmesi kolay bir şey değildir. Onlara süreç boyunca öğrendikleri şeyleri gösterin. Bu öğrendikleri ile ileriki dönemlerde benzer projeler yapabileceklerini anlatın.

EK: G.a/Proje Planı

Proje Takımı:

(isim/ler)

Projenin tanımı:

- Sorun nedir? (Sorununuzu mümkün olduğunca açık şekilde tanımlayın.)

.....

.....

.....

- Hedef grubunuz **kimlerdir?**

.....

.....

.....

- Hedef grubun **ihtiyaçları nelerdir?**

.....

.....

.....

Projenin amacı (yukarıdaki ihtiyaçların giderilmesi):

.....

.....

.....

.....

Projenin hedefi/hedefleri [Bu zaman ve göstergelere göre ölçülebilir]

.....

.....

.....

Ek G.b/Öğrenci Projelerinden Örnekler.

Gerçek Öğrenci Projelerinden Örnekler

Aşağıdaki örnekler öğrenciler tarafından yapılmış projelerdir. 1, 2, 4 ve 7 numaralı örnekler Özel Amerikan Robert Lisesi öğrencileri tarafından yapılmıştır.

1. Genel Sorun: çocuklar için eğitimde fırsat eşitsizliği

Tanımlanan sorun: Kasımpaşa'da yaşayan Roman çocukları aileleri işteyken sokaklarda gözetimden uzak dolaşüyor.

Araştırma: Robert Kolej öğrencileri mahallede yaşayan kadın ve çocukları destekleyen bir dernek olan Roman Çiçekçiler Derneği'ni buldu. Öğrenciler bu derneğe gitti, onlarla konuştu ve 4. sınıfta olmasına rağmen hala okuma yazma bilmeyen öğrenciler olduğunu ve bunun için gönüllülere ihtiyaç olduğunu öğrendi.

İhtiyaç: Çocukların kontrollü etkinlik zamanına ihtiyacı var, özellikle de okuma yazma öğrenme konusunda yardıma ihtiyacı olanların.

AMAÇ/Hedef: İstanbul'un Kasımpaşa mahallesindeki Roman çocukların okuryazarlık becerilerini okulun ikinci dönemi içerisinde geliştirmek.

Proje: Robert Kolej öğrencileri bu çocuklara okuma yazma öğretecek. İlk olarak RK öğrencileri nasıl okuma ve yazma öğretilene dair ilkökul öğretmenlerinden ders alacak, sonra da öğrencilerle buluşacak ve Cumartesi günleri onlara ders verecek.

2. Genel Sorun: Başiboş hayvanlar

Tanımlanan Sorun: Mahallede başiboş gezen pek çok sokak köpeği var.

Araştırma: Öğrenciler yakındaki hayvan barınağını aradı ve yönetici ile randevu ayarladı. Barınağı ziyaret ettiler ve 600 köpeğe ev sahipliği yaptığını öğrendiler. Barınağın donmuş gıda ve paketli ekmek bağıışı yapan bağıışçıları olduğunu öğrendiler. Çoğunlukla bu gıdaların bozulduğunu çünkü ekmekleri poşetlerden çıkaracak, donmuş gıdaları çıkarıp pişirecek yeterli zamana sahip çalışanlarının olmadığını anladılar.

İhtiyaç: Barınağın ekmek poşetlerini ve donmuş et paketlerini açacak ve bu eti sokak köpekleri için pişirecek kişilere ihtiyacı var.

Amaç/Hedef: Kış ayları boyunca işçilere ve hayvan barınağındaki hayvanlara yardım etmek

Proje: Öğrenciler okul yılı boyunca ayda iki Cumartesiyi barınakta yemek hazırlanmasına yardım ederek geçirecek.

3. Genel Sorun: Trafik

Tanımlanan Sorun: Okul önündeki trafik oldukça tehlikeli. Bir öğrenciye karşıdan karşıya geçmeye çalışırken okulun tam önünde araba çarptı.

Araştırma: Öğrenciler belediyeyi ziyaret etti ve caddede zaten iki trafik ışığı olduğunu ve belediyenin aynı sokağa üçüncü bir trafik ışığı koymak istemediğini öğrendi. Öğrenciler öğrencilerle, öğretmenlerle, ailelerle ve dükkân sahipleri ile röportajlar yaptı ve çoğu üçüncü bir trafik ışığına destek verdi. Öğrenciler nasıl dilekçe yazabileceklerini araştırdı.

İhtiyaç: Karşıya geçmek için yayaların basabileceği düğmesi olan bir trafik ışığı

Amaç/Hedef: Belediyenin okul yılı sonuna kadar buraya bir trafik ışığı koymasını sağlamak

Proje: Öğrenciler karşıya geçmek için yayaların düğmesine basabileceği bir trafik ışığı için bir dilekçe yazdı. Bu dilekçeyi yüzlerce insan imzaladı. Dilekçe yerel yöneticilere götürüldü ve ışığın konulması için ikna edildiler.

4. Genel sorun: Çevre, Geri Dönüşüm

Tanımlanan Sorun: Robert Kolej’de her ay binlerce plastik şişe kullanılıyor.

Araştırma: Amy Callahan’ın sınıfındaki öğrenciler her ay ve her yıl tam olarak ne kadar su şişesi kullanıldığını araştırdı. Ayrıca farklı filtreleme sistemleri ile farklı çeşmelerin maliyetini ve etkililiğini araştırdı.

İhtiyaç: Çeşmeler ve öğrencileri tekrar doldurulabilir su şişelerinin avantajları ve çeşmeden su içmek konusunda eğitecek bir pazarlama kampanyası

Amaç/Hedef: Haziran’a kadar okulda çeşme kurmak

Proje: Öğrenciler, plastik şişelerin sağlık ve çevre zararları konusunda öğrencileri eğitmek için posterler, duyurular ve bayrak törenlerinde kısa skeçler hazırladı. En iyi su çeşmelerini araştırıp buldular ve okulda nerelere konulabileceğini tasarladılar. Fikirlerini çeşitli sponsorlara götürdüler ve sponsor buldular. İlk yıl 6 çeşme kuruldu. Bu çeşmeleri kullanarak öğrenciler ve öğretmenler filtrelenmiş sularla şişelerini doldurdular ya da doğrudan çeşmeden içtiler. Kantinde su satışları %80 düştü.

5.Genel Konu: Öğrenci ve İnsan Hakları/ Demokrasi

Tanımlanan Sorun: İstanbul'daki bir okulda kimse öğrencilerin ihtiyaçlarını dinlemiyor.

Araştırma:

- Öğrenciler nasıl bir anket ve dilekçe yazabileceklerini araştırdı. Öğrencilerin sorunlarını değerlendirmek için bir anket yazdılar ve uyguladılar. Öğrenci konseyi kurulması ihtiyacını belirlediler ve sonra aşağıdaki araştırmaları yaptılar:
- Öğretmenler ve okul yöneticileri ile muhtemel öğrenci konseyi hakkında röportajlar yapıldı.
- Farklı muhtemel öğrenci konseyi modelleri araştırıldı.
- Öğrenci konseyi olan okullar bulundu ve okul konseyi başkanları ile röportajlar yapıldı.
- Farklı öğrenci konseyi anayasaları araştırıldı.

İhtiyaç: Okulda öğrencileri temsil edecek bir öğrenci konseyine ihtiyaç var.

Amaç/Hedef: Gelecek okul yılında çalışır durumda bir öğrenci konseyi kurmak

Proje: Öğrenci konseyi için danışman olacak bir öğretmen bulundu. Bir anayasa yazıldı. Okul müdürüne bu anayasa ile birlikte öğrenci konseyi için bir öneri sunuldu. Müdür yapılan çalışmadan etkilendi ve çalışma kabul edildi. İlk öğrenci konseyi seçimleri gerçekleştirildi.

6. Genel Sorun: İlkokul Bahçesinde Kaos

Tanımlanan Sorun: Okul bahçesinde bazı öğrenciler futbol oynamak, bazıları ip atlamak ve diğerleri de farklı şeyler yapmak istedikleri için kavgalar çıkıyor.

İhtiyaç: Öğrencilerin aynı zamanlarda farklı etkinlikler yapabilecekleri alanlara ihtiyaçları var, böylece kavgalar çıkmayacak.

Amaç/Hedef: Bahçedeki kaosu azaltmak için bahara kadar okul bahçesini organize etmek

Araştırma: Öğrenciler öğretmenler ve öğrenciler ile anketler yaptı. Onlara bahçeyi ne için kullanmak istediklerini sordular. Öğretmenlere de aynı sorular soruldu ve bunlara ek olarak bahçede gözetmenlik yapmaya istekli olup olmadıkları da soruldu.

Proje: Öğrenciler oyun alanının farklı bölgelere bölünmesi için plan yaptı ve bu bölgeleri değişik renkli boyalarla birbirinden ayırdı. Öğretmenlerden ve büyük yaştaki öğrencilerden de gözcülük yapmalarını istedi.

7. Robert Kolej CIP programı deneyimlerinden diğer proje fikirleri

Mükemmel proje fikirleri tutku ya da becerinin ürünleridir. Bu projeler için aynı adımların takip edilmesi gerekir. Bunun bazı örnekleri şunlar olabilir: Robert Kolej öğrencilerinin Soma'daki öğrencilere liselere giriş sınavı olan TEOG çalışmasında yardımcı olması, Kastamonu'da bulunan öğrencilere Skype üzerinden İngilizce öğretilmesi, ilkokul öğrencilerine santraç öğretilmesi, bir yetimhanede fotoğrafçılık öğretilmesi, huzurevindeki yaşlıların anılarının yazılması ve onlara sunulması, ilkokul öğrencilerine gün içerisinde sanat, müzik, drama, vb. öğretmek için yazın bir haftalık kamplar yapılması, görme engellilere matematik öğretilmesi, bir vakıfta çalışarak zihinsel engellilerin desteklenmesi, vb.

H EYLEM PLANI OLUŞTURMAK

Hedef: Öğrencileri proje planlaması ile tanıştırmak ve ihtiyaç ve kaynak analizine dayanan bir proje planlamalarında yardımcı olmak

Amaç:

Öğrenciler ihtiyaç ve kaynak değerlendirmelerini sınıfa sunabilir

Öğrenciler birbirlerine araştırmaları ile ilgili geri dönüt sağlayabilir

Öğrenciler ve ihtiyaç ve kaynak analizine dayanan bir projelerini nasıl planlayacakları konusunda beyin fırtınası yapabilir

Süre: 80 dakika

Beceriler: Analitik düşünme, sonuç çıkarma, beyin fırtınası, algılama ve ilişkilendirme

Değerler: Topluluk ruhu, sorumluluk duygusu, iş birliği

Yöntemler: Grup tartışması, beyin fırtınası

Malzemeler: Tahta, bilgisayar ve projektör

Ekler: Eylem Planı (Ek H.a)

ISINMA

1. Öğrencilere bir önceki derste yaptıkları ihtiyaç ve kaynak analizi sunumlarını hatırlatın.
2. Aşağıdaki basamakları tahtaya yansıtın ya da yazın. Öğrencilere *bu adımların bugün projelerini planlarken izleyecekleri adımlar* olduğunu söyleyin:

Proje Takımı: (isminiz)

Projenin Tanımı:

- Sorun nedir? (Sorununuzu mümkün olduğunca açık şekilde tanımlayın.)
- Hedef grubunuz kimlerdir?
- Hedef grubun ihtiyaçları nelerdir?

Projenin amacı (yukarıdaki ihtiyaçların giderilmesi):

Projenin hedefi/hedefleri [Bu zaman ve göstergelere göre ölçülebilir]

Proje Eylem Planı:

- **Nasıl?** Ne yapacaksınız? Hangi etkinlikler olacak, vb.
- **Ne zaman?**
- **Bütçe** (J Ünitesinde anlatılacak.)

Değerlendirme (Hedeflerinize ulaştığınızı nereden bileceksiniz?):

Projenin Sonlandırılması (Kutlama, Raporlama ve Sunum):

ACTIVITY

1. *İtalik* yazılı örnekleri vererek aşağıdaki adımlar üzerinden ilerleyin.

Proje Takımı: Süreci daha kolay ve daha etkili yapmak için ekip üyeleri arasında iyi bir koordinasyon olması önemlidir.

Bizim örneğimizde X lisesinden bir grup öğrenci Y okulundan nasıl basketbol oynandığını ve takım kurulduğunu öğrenmek isteyen ortaokul öğrencileri ile tanışıyor. Lise basketbol oyuncularını bir proje ekibi oluşturabilir.

Not: Eğer hedef gruptan birilerini gruba dâhil ettiyseniz ya da onlarla sıkı ilişkileriniz varsa bu durum süreci daha katılımcı hale getirir ve ihtiyaç ve kaynakları daha doğru tanımlamanızı sağlar. Bizim örneğimizde, *lise basketbol oyuncularından birinin bu ortaokulda kardeşinin olması işleri kolaylaştırabilir.*

Projenin tanımı: Projenizi sorunun tanımına göre inşa edeceksiniz. Daha dar bir çerçeve çizerseniz bu projenin etkililiğini artırır.

- Sorun nedir? (Sorunu mümkün olduğunca açık şekilde tanımlamaya çalışın)
- Hedef grubunuz kim?
- Hedef grubun ihtiyaçları neler?

Aşağıdaki örneği verin:

X lisesinin yanında bir ortaokul var ve buradaki öğrenciler bir basketbol takımı kurmak istiyor. Ancak basketbol için eğitmenleri/koçları yok.

Hedef grup bir takımında basketbol oynamak isteyen 7. sınıf ortaokul öğrencileri. İhtiyaçları ise nasıl iyi basketbol oynanacağını öğrenmek.

Projenin Amacı: Bu proje ile ne başarmak istediğinizi yazın.

Örnek:

Projenin amacı bir okul yılı içerisinde bu ortaokulda bir basketbol takımı kurmak.

Projenin hedefi/hedefleri: Hedef projenin son ürünüdür. Bir hedef ve amaç arasındaki fark, hedefin zaman ve göstergelerle *ölçülebilir* olmasıdır. Siz müdahale ettikten sonraki sonuç ne olacak? Birden fazla hedef olabilir ancak çok fazla hedef belirlememeye dikkat edin. Aslında daha az hedefin olması başarıya ulaşmak açısından daha iyidir. Elbette amacınız, hedefiniz ve eylem planınız birbirini tamamlamalıdır. Düşünülmesi gereken önemli bir nokta da projenin hiçbir şekilde çevreye zarar vermemesi, mümkünse çevre üzerinde olumlu bir etkisi olmasıdır.

Örnek:

Hedefler:

- a. 7. sınıflara basketbol oynamayı öğretmek, takım olmalarına yardımcı olmak
- b. Okul yönetiminin izniyle basketbol turnuvalarına katılım için tamamlanması gereken kâğıt işlerine yardımcı olmak.

Proje Eylem Planı: Şimdi, hedeflerinize nasıl ulaşacağınızı açıklayacaksınız.

- a. Nasıl?
- b. Ne yapacaksınız?
- c. Hangi etkinlikler?
- d. Ne zaman?

Örnek:

- *Proje ekibi proje önerisini açıklamak ve gerekli izinleri almak için okul yönetimi ile buluşacak.*
- *Proje ekibi basketbol koçları ile buluşacak ve nasıl basketbol öğretilceği üzerine eğitim alacak.*
- *Proje ekibi 7. sınıf öğrencileri ile buluşacak ve onlara projeyi anlatarak ilgili öğrencileri bulacak.*
- *Proje ekibi eğitimlere başlayacak.*
- *Proje ekibi ikinci dönem için turnuva araştırması yapacak ve ortaokul takımını turnuvalara kaydettirecek.*

PROJE EYLEM PLANI Örneği:

Tarih	Faaliyet	Sorumlu Kişi
1.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• <i>Proje önerisini açıklamak ve gerekli izinleri almak için proje takımı okul yönetimi ile buluşacak.</i>	Grup Üyeleri 1 ve 2
2. ve 5. Haftalar arası	<ul style="list-style-type: none">• <i>Proje takımı, basketbol öğretimi konusunda eğitim almak için basketbol koçları ile buluşacak.</i>	Bütün grup üyeleri
6.Hafta	<ul style="list-style-type: none">• <i>Proje takımı 7. sınıflar ile buluşacak, projeyi anlatacak ve ilgili öğrencileri alacak</i>	Grup Üyeleri 1 ve 2
Okul yılının geri kalanı	<ul style="list-style-type: none">• <i>Proje takımı eğitimlere başlayacak</i>	Bütün grup üyeleri
6 Haftadan sonra her hafta	<ul style="list-style-type: none">• <i>Proje takımı ikinci sömestr için uygun turnuvaları araştırarak ve ortaokul öğrencilerininin kayıtlarını yaptırarak</i>	Grup Üyeleri 3, 4 ve 5

Değerlendirme (Hedeflerinize ulaştığınızı nereden bileceksiniz?): Bu bölümde ilgili araç ile etkinizi ölçüp bu ölçümün sonuçlarına göre projenizi değerlendirirsiniz.

Örnek:

Proje ekibi öğrencilerin antremanlar ve turnuvalar sırasındaki performansını kullanabilir: Antremanların video kayıtlarını izleyerek ve öğrencilerin ilk ve son antremandaki performanslarını karşılaştırarak. Takımı bir turnuvaya kaydettirmek de yine bir kilometre taşıdır.

Projenin Sonlandırılması (Kutlama, Raporlama ve Sunum): Kar amaçlı inisiyatiflerin aksine kar amacı gütmeyen dünyada iyi örneklerin paylaşılması önemlidir.

Örnek:

Proje ekibi projelerini bitirdikten sonra ortaokul öğrencileri, onların aileleri ve okul yönetimi ile kutlama yapabilir. Ayrıca bu takımın bir yılda nasıl oluşturulduğunu anlatan bir video yapabilirler. Bu video diğer lise öğrencilerini diğer okullarda benzer projeler yapmak için motive edecektir.

2. Öğrencilere Proje Planı formunu (Ek H.a) kullanarak kendi grupları içerisinde proje planlarını yaptırın.

EK: H.a/Proje Planı

Proje Teamı (isim/ler)

.....

.....

Projenin tanımı:

- Sorun nedir? (Sorununuzu mümkün olduğunca açık şekilde tanımlayın.)

.....

.....

- Hedef grubunuz **kimlerdir?**

.....

.....

- Hedef grubun **ihtiyaçları nelerdir?**

.....

.....

Projenin amacı (yukarıdaki ihtiyaçların giderilmesi):

.....

.....

.....

Projenin hedefi/hedefleri [Bu zaman ve göstergelere göre ölçülebilir]

.....

.....

Proje Eylem Planı:

- **Nasıl?** Ne yapacaksınız? Hangi etkinlikler olacak, vb.

- **Ne zaman?**

Tarih	Faaliyet	Sorumlu Kişi

Değerlendirme (Hedeflerinize ulaştığınızı nereden bileceksiniz?):

.....

.....

.....

Projenin Sonlandırılması (Kutlama, Raporlama ve Sunum):

.....

.....

.....

I BÜTÇENİN OLUŞTURULMASI

Hedef: Projeler için bütçe planı yazmak

Amaç:

Öğrenciler *bütçe* kavramını anlayabilir.

Öğrenciler tahmini maliyet ile gerçek maliyet arasındaki farkı anlayabilir.

Öğrenciler kendi proje bütçelerini oluşturabilir.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Finansal planlama, analitik düşünme

Değerler: Kaynakların sorumlu kullanımı

Yöntemler: Bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler:

Ekler: Bütçe Şablonu (Ek I.a), bütçe örnekleri (Ekler 1.b-1,2,3,4,5)

ISINMA

1. Öğrencileri 5 kişilik gruplara ayırın ve sorun alanları ve eylem planlarını paylaşmalarını isteyin.
2. Eğer ders sonunda teslim edilmemiş ise eylem planlarını toplayın.

ETKİNLİK

1. Öğrencilere, “*Her projenin hedefine ulaşabilmesi için bir bütçeye ihtiyacı vardır. Her bütçe projenin amacına ve etkinliklerine göre farklılık gösterir. Bütçe kalemleri projenin amaç/hedefine ve ihtiyaç ve kaynaklara göre farklılık gösterecektir*” deyin.
2. Öğrencilerle aşağıdaki bütçe şeması üzerinden gidin ve kalemleri açıklayın.

Öğretmene Not (1): Tahmini maliyet öğrencilerin pazar araştırmasına dayanan maliyettir. Örneğin, projenin 90 kutu boya kalemine ihtiyacı varsa ve öğrencilerin internette, yerel satıcılardan ve toptancılardan aldıkları bir kutu boya kalemi fiyatı 16 TL ise toplam, 16x90’dan 1440 TL olur. Bu boya kalemleri için tahmini maliyettir.

3. Sınıf ile Bütçe Şablonunun üzerinden gidin (Ek I.a) ve anladıklarından emin olun.
4. Her gruba 5 bütçe örneğini verin (Ek I.b) ve öğrencilerden bunları detaylı şekilde inceleyerek şunları tahmin etmelerini isteyin.
 - a. Bu ne çeşit bir projeydi
 - b. Nerede kaldılar
 - c. Nasıl seyahat ettiler
 - d. Kaç öğrenci projeye dâhil oldu

- e. Kaç kişiye ulaşıldı
- f. Projenin amacı neydi

Öğretmene Not (2):**Ekler I.b/ Bütçe Örnekleri**

- 1.Şehir dışı Yaz Okulu Bütçe Planı
- 2.Eğitim Bütçe Planı
- 3.Hayvan Barınağı Bütçe Planı
- 4.Şehir içi Yaz Okulu Bütçe Planı
5. Yaşlılar Yurdu Bütçe Planı

5. Sonuçları sunmalarını ve inceledikleri bütçeyi açıklamalarını isteyin.
6. Şimdi boş bütçe şablonlarını dağıtın (EK I.a) ve kendi proje grupları içinde kendi eylem planlarının bütçesini çıkarmalarını isteyin.

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME

1. Gruplar/bireyler bütçe sunumlarını yapar.
2. Sınıf ve öğretmen bütçe önerileri hakkında geri dönütler verir.

EK I.a/Bütçe Şablonu

	Kategori	Açıklama	Birim	Birim maliyeti	Toplam maliyet
	<u>Personel</u>				
	<u>Kırtasiye</u>				
	<u>Diğer Malzemeler</u>				
	<u>Ulaşım</u>				
	<u>Konaklama</u>				
	<u>Diğer Masraflar</u>				
	<u>Son Toplam</u>				

Ek I.b/Bütçe Örnekleri**1**

Kategori	Açıklama	Birim	Birim Maliyeti	Toplam Maliyet
Personel	Gönüllüler	15	0	0
	Aşçı: Proje boyunca öğle yemekleri için	1	550	550
	Öğretmen	2	0	0
Kırtasiye				
	Boya kalemleri ve boya	90	16	1440
	Kağıt	90	1	90
Diğer malzemeler	Çocuklar için flüt	90	20	1800
Ulaşım	Gönüllüler	15	200	3000
	Öğretmenler	2	250	500
	Katılımcılar	90	2	180
Kalacak Yer	Gönüllüler	15	30	450
	Öğretmenler	2	40	80
Yemek	Herkes için öğle yemeği	107	5	535
	Akşam yemekleri	17	10	170
Diğer masraflar	Katılımcı maliyetinin %10'u			879,50
Son Toplam				9674,50

Ek I.b/Bütçe Örnekleri

2

Kategori	Açıklama	Birim	Birim maliyeti	Toplam Maliyet
Personel	Gönüllüler	12	0	0
	Öğretmen	1	0	0
Kırtasiye				
	TEOG kitapları	90	25	2250
	Kağıt	90	0	0
	İkinci el TEOG kitapları	90	0	0
Ulaşım	Gönüllüler: yürüyecek	12	0	0
	Öğretmen	1	0	0
	Katılımcılar	90	0	0
Yiyecek	Atıştırmalık	103	1	103
	Kutlama pikniği	103	0	0
Diğer Masraflar	Katılımcı maliyetinin %10'u			235,30
Son Toplam				2588,30

Ek I.b/Bütçe Örnekleri

3

Kategori	Açıklama	Birim	Birim Maliyeti	Toplam Maliyet
Personel	Gönüllüler	12	0	0
	Öğretmen	1	0	0
Kırtasiye				
Ulaşım	Gönüllüler: Yıl boyunca 20 ziyaret	360	4	1440
Yiyecek	Sokak köpekleri ve kedileri için mama	1000	5	5000
Diğer masraflar	Katılımcı maliyetinin %10'u			644
Son Toplam				7084

Ek I.b/Bütçe Örnekleri

4

Kategori	Açıklama	Birim	Birim maliyeti	Toplam maliyet
Personel	Gönüllüler	15	0	0
	Öğretmen	2	0	0
Kırtasiye				
	Boya kalemleri ve boya	90	16	1440
	Kağıt	90	1	90
Diğer malzemeler	Çocuklar için flüt	90	20	1800
Ulaşım	Gönüllüler: yürüyecek	15	0	0
	Öğretmenler	2	0	0
Kalacak yer	Gönüllüler	15	0	0
	Öğretmenler	2	0	0
Yemek	Herkes için öğle yemeği	107	5	535
Diğer Masraflar	Katılımcı maliyetinin %10'u			386,50
Son Toplam				4251,50

Ek I.b/Bütçe Örnekleri

5

Kategori	Açıklama	Birim	Birim maliyeti	Toplam maliyet
Personel	Gönüllüler	12	0	0
	Öğretmen	1	0	0
Kırtasiye				
Ulaşım	Gönüllüler	12	0	0
	Öğretmenler	1	0	0
	Katılımcılar	0	0	0
Yiyecek	Atıştırmalık	103	1	103
	Kutlama pikniği	103	5	515
Diğer masraflar	Katılımcı maliyetinin %10'u			61,80
Son Toplam				679,80

I1 Sponsorluk

Hedef: Öğrencilere sponsorluk için nasıl kısa bir sunum yapacaklarını öğretmek

Amaç: Öğrenciler projelerinin ana noktalarını kısa ve öz şekilde özetleyebilir.
Öğrenciler proje fikirlerini fonlaması için potansiyel sponsor için kısa bir sunum yapabilir.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Özetleme, topluluk içinde konuşma

Değerler: Saygılı olmak, **saldırgan olmadan iddialı olmak**

Methods: Bireysel çalışma ve grup çalışması

Ekler: Asansör konuşması hazırlama çalışma kağıdı (Ek II.a)

ISINMA

1. Öğrencilere “*Asansör konuşmasının ne olduğunu bilen var mı?*” diye sorun.

Şu şekilde açıklama yapın:

“Asansör konuşmaları iş dünyasında kullanılan sunumlardır. Temelde en önemli noktalara yoğunlaşan kısa bir konuşmadır. Sadece 20- 30 saniye sürmelidir. Asansör konuşması olarak anılırlar çünkü bir kişinin yüksek bir binada asansörde kaldığı süre kadar bir uzunlukları vardır. (Asansör konuşması arkasındaki ana fikir her yerde her zaman herkesle bir fikri paylaşabilmeye hazır olmaktır; bir asansörde bile)” (The 30 Second Elevator Speech)

2. Bu konuşma tarzının ne için kullanılabileceğini sorun.

[Bu genellikle iş arayan insanların ya da fikri için destek ve sponsorluk ihtiyacı olan fikirleri sunmaya çalışan insanlar tarafından kullanılır]

3. Şimdi sponsorluk bulmak için bir asansör konuşması yazacak ve bu konuşmayı yapacaksınız!

ETKİNLİK

1. Öğretmen asansör konuşması yazmak için gerekli aşağıdaki adımları tahtaya yansıtır ya da öğrencilere kopyalarını dağıtır.

Asansör konuşması yazmak için adımlar:

- Kendinizi tanıtır*
- Projeniz/fikriniz nedir- neyi gerçekleştirecek?*
- Projenizin/fikrinizin faydaları nelerdir?*
- Nasıl yapacaksınız?*
- Karşınızdaki kişiden ne yapmasını istediğinizi kibarca anlatın.*
- Sponsorun fikrinizi destekleyerek ne gibi yararlar sağlayacağını açıklayın.*
- Pratik yapın, zaman tutun ve eğer gerekiyorsa konuşmanızı kısaltın.*

2. Öğrencilere sadece ana noktaların **gerçekten kısa** şekilde sadece en önemli bilgileri vererek HEYECANLI bir dille karşı tarafa aktarılması gerektiğini söyleyin.
3. Sınıfı proje gruplarına ayırın. Projeleri için hayali bir sponsor bulmalarını isteyin:
 - a. *Kimler sponsor olabilir? Grup içerisinde potansiyel sponsorlar için beyin fırtınası yapın.*
 - b. *Sponsorlara nasıl faydası olur? Marka tanıtımı? Olumlu bir çalışma ile ilişkilendirilmek?*
 - c. *Eğer bu büyük bir şirkette sosyal sorumluluk birimleri var mı?*
4. Çalışma kâğıtlarını (Ek II.a) doldurtun ve konuşmaları için pratik yaptırın.
5. İdeal olarak her öğrenci projeleriyle ilgili bir konuşma yapar.

Küçük sınıflar için: Her öğrenci 20-30 saniyelik konuşmalarını bütün sınıf önünde yapar.

Büyük sınıflar için: Sınıfı tekrar gruplandırın, böylece her grupta değişik projelerden öğrenciler olur. Her grupta öğrenciler kendi grupları içerisinde asansör konuşmalarını yapar. Sonra grup en iyi konuşmayı seçmek için oylama yapar ve en iyi olanlar bütün sınıfa konuşma yapar.

KAPANIŞ

1. Öğrenciler şu sorularla değerlendirme yapar:
 - a. *Hangi asansör konuşması en iyiydi ve neden?*
 - b. *Bu konuşmayı ikna edici yapan neydi?*
 - c. *Gerçek hayattaki potansiyel sponsorlarınıza asansör konuşması yapabilir misiniz? Bu konuşmayı kime ne zaman yaparsınız?*

Öğretmene Not: Eğer öğrenciler gerçekten dışarı çıkıp sponsorluk ararlarsa, okul yönetiminden sponsorluk görüşmeleri yapmak için olası sponsorlardan izin almalarını istemeniz gerekebilir.

Ek 11.a/Asansör Konuşması için Çalışma Kağıdı

	ZAMAN
Kendinizi tanıtır:	
Projeniz/fikriniz nedir? Neyi gerçekleştirecek?	
Projeniz/fikrinizin faydaları nelerdir?	
Nasıl yapacaksınız?	
Kıbrca kendilerinden beklentilerinizi belirtin.	
Sponsora fikrinizi destekleyerek nasıl fayda sağlayacağını anlatınız.	

I2 Kaynak Geliştirme Etkinlikleri

Hedef: Öğrencilere projeleri için sorumlu bir şekilde para bulabilecek güçleri olduğunu farkettilmek

Amaç: Öğrenciler basit bir bütçe yazabilir. Öğrenciler seyirci önünde bir kaynak geliştirme fikri için konuşma yapabilir.

Süre: 40 dakika

Beceriler: Bütçe planlama, topluluk önünde konuşma, analitik düşünme, matematiksel öngörüler

Değerler: Çevre duyarlılığı, maddi sorumluluk, demokrasi, fikirleri paylaşmak

Yöntemler: Beyin fırtınası, bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler: Markör kalemler ve büyük kağıtlar ya da laptop ve projektör

Kaynaklar: https://www.ciee.org/high-school-summer-abroad/downloads/CIEE_Student_Fundraising_Toolkit.pdf (*Your Fundraising*)

Ekler: Kaynak Geliştirme Sorumlusunun Görüşleri ve Bütçe Planlama Tabloları (Ek I2.a)

Öğretmene Not: Öğrenciler bu derste kaynak geliştirme fikirleri bulur. Öğretmen müdür ile konuşarak potansiyel kaynak geliştirme etkinliğini/sponsorluk başvurularını onaylayacağından emin olmalıdır.

ISINMA

Öğrencilere okullarda duydukları kaynak geliştirme yöntemleri [araba yıkama, kermes, ikinci el pazarları, okul etkinliklerinde bilet satma, öğle yemeğinde müzik, el işleri yapma, vb.] konusunda beyin fırtınası yaptırın. Öğrenciler söyledikçe fikirleri tahtaya yazın.

ETKİNLİK

1. Öğrencileri proje ekiplerine ayırın. Öğrencilerden her fikirleri için bir bütçe yaratmalarını ve ilgili yatırımcılara bu fikri satmak için iki dakikalık konuşma yazmalarını isteyin. Sınıftaki diğer öğrenciler yatırımcı rolündedirler.

2. Kaynak geliştirme etkinliği için bütçe düşünüldüğünde:

Öğrenciler kendi kaynak geliştirme etkinlikleri için bütün maliyetleri araştıracaklardır:

Öğrenciler önerilerinde aşağıdaki noktaları göz önünde bulundurmalıdırlar:

- a. Görünen maliyet
- b. Gizli maliyetler
- c. Çevresel maliyetler
- d. Sağlık maliyetleri
- e. Zaman
- f. Fizibilite ve diğer sorunlar
- g. Fiyat

Öğrencilerle birlikte aşağıdaki örnek üzerinden gidebilirsiniz:

Yiyecek kermesi örneği:

- Görünen maliyetler: Peçete, satın alınan şeyler, reklam yapmak için poster malzemesi
- Görünmeyen maliyetler: Eğer ürün el yapımı ise ailenin ya da öğrencinin zamanı, kullanılan malzemelerin ücreti (Not: Öğrenciler bu görünmeyen maliyetleri hesaplayıp hesaplamayacaklarını tartışabilir ancak kesinlikle bu maliyetin farkında olmalıdırlar.)
- Çevresel Maliyetler: Çevreye zararlı olan plastik ya da köpük tabak kullanıyor musunuz?
- Sağlık Maliyetleri: Sağlıklı yiyecekler de satabiliyor musunuz?
- Zaman: Herşeyi yapmak ne kadar zaman alacak?
- Fizibilite ve diğer sorunlar: Günün hangi zamanı satış yapacaksınız: öğle yemeğinden önce mi, yoksa öğrenciler evlerine dönmeden mi? Standınızı nereye koyacaksınız?
- Fiyat: İnsanlar ne kadar ödeyecek? Kaç tane satış yapacaksınız?

3. Öğrenciler gruplarında ürünün kalitesine zarar vermeden maliyetleri nasıl düşürebileceklerini tartışır.
4. Öğrenciler son maliyet hesabını yapar.

Yiyecek Kermesi Örneği

	Maliyetler (TL)	
Tabaklar		
Peçeteler		
Poster Malzemeleri		
Bardaklar		
Meyve Suyu		
Toplam Maliyet		

5. Öğrenciler toplam maliyeti hesapladıktan sonra, tahmini karı hesaplar. Yiyecek kermesi örneğinde, tahmini karı hesaplamak için tahmini satıştan ürünlerin toplam maliyetini çıkarın.
6. Şimdi her grubun sınıfa 2 dakikalık konuşma yapması gerekir. Gruplar konuşma yaparken şunları konuşmaya dâhil etmelidir:
 - a. Fikriniz nedir
 - b. Hem açık hem gizli bütün maliyetleri nasıl düşündüğünüzü açıklayın.
 - c. Ne kadar kar edilmesini beklediğinizi
 - d. Zaman dilimini açıklayın

Yatırımcılara yapacakları sunumlarda öğrencileri, tahminlerini göstermek ve proje fikirlerini desteklemek için dilim grafikleri, çizgi grafikleri, vb. kullanmaları için cesaretlendirin.

Öğretmene Not: Bu derste öğrencilere bu kavramlar konusunda yardımcı olması için bir matematik öğretmeni ile çalışabilirsiniz.

7. Sunumu dinlerken diğer öğrenciler bireysel olarak her sunumun olumlu ve olumsuz yönlerini not alır. Her sunumdan sonra bunlar üzerinden tartışma yürütülür.

KAPANIŞ/DEĞERLENDİRME

Sınıf en iyi olduğunu düşündüğü öneri/önerileri oylar. Öğrenciler kendi fikirleri için oy kullanamaz.

Oylama tamamlandıktan ve kazanan/lar seçildikten sonra kaynak geliştirme fikirlerini paylaşmanın yararlı olduğunu sınıfın bildiğinden emin olun. Elbette ana fikir BÜTÜN projeleri cesaretlendirmek ve hepsini başarılı kılmak.

ÖDEV

Bütün fikirleri duyduktan sonra, hangilerini kendi projenizin fonlanmasında kullanırsınız? Fon teklifi bedellerini yazın ve kendi projeniz için bir kaynak geliştirme etkinliğinin karını hesaplayın.

Ek I2.a/Kaynak Geliştirme Sorumlusunun Görüşleri ve Bütçe Planlama Tablosu

Fon Öneri Bedelleri

Görünen maliyetler	
Gizli Maliyetler	
Çevresel Maliyetler	
Sağlık Maliyetleri	
Zaman	
Fizibilite	
Fiyat	

Kaynak Geliştirme Sorumlusu Bütçesi

Satın alınacak ürünler	Maliyet (TL)
1.	
2.	
3.	
4.	
A. Kaynak Geliştirme Sorumlusunun Toplam Maliyeti	
B. Kaynak geliştirme sorumlusunun tahmini geliri (toplanması beklenen toplam miktar)	
Kaynak geliştirme sorumlusunun tahmini karını elde etmek için B'yi A'dan çıkarın.	

J PROJE SUNUMLARININ PLANLANMASI

Hedef: Proje planını ortaya çıkarmak ve projenin nasıl sunulacağına karar vermek

Amaç: Öğrenciler projelerinin hangi kriterlere göre notlandırılacağını anlar.

Öğrenciler proje hedeflerini, amaçlarını, çevresel hususları, vb gözden geçirir ve eğer gerek varsa yeniden düzenler.

Öğrenciler takım çalışmasını kullanır ve proje sunumlarını planlar.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Müzakere etme, planlama, eleştirel düşünme

Değerler: Takım çalışması

Yöntemler: Bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler: Boya kalemleri, A3 boyutunda kağıtlar ya da diz üstü bilgisayar ve projektör

Ekler: Proje ve Sunum Değerlendirme Yönergesi (Ek J.a)

ISINMA

Projelerin değerlendirme kriterleri üzerinden gidin.

Kriterler, yönergenin (Ek J.a) en sol kolonunda verilmiştir; “Mükemmel” kolonu öğrencilerin hedeflemesi gerektirir. Öğrenciler hem projelerinin kalitesine hem de sunumlarına göre değerlendirilecektir. Öğrencilerle birlikte yönerge üzerinden ilerleyin ve öğrencilerin yönergeyi anladıklarından emin olun.

ETKİNLİK

1. Sınıfı gruplara ayırın ve dersin geri kalan kısmını proje sunumlarını planlamak için kullanabileceklerini söyleyin. Öğrencilerin sunumlarında şunlar bulunmalıdır: Projenin hedefi, ihtiyaçları, zaman dilimi, harcamaları, çevresel hususlar.
2. Öğrenciler grup çalışması sırasında herkesin çalıştığından emin olmalıdırlar. Gruptan bir kişi kolaylaştırıcı, bir kişi görsellerden sorumlu bir kişi her şeyin doğru şekilde yapıldığını kontrol eden kişi, vb. olabilir. Ancak bütün ekip çalışıyor olmalıdır. Hep birlikte nasıl bir paylaşım yapacaklarına ve en iyi sunumun nasıl olacağına karar vermelidirler. Eğer zamanlarını iyi kullanırlarsa, bir ders süresinde hazırlıklarını tamamlayabilirler. Aksi takdirde ev ödevi olarak tamamlanması gerekir.

EK J.a/Projenin ve Sunumunun Değerlendirilmesi için Yönerge

Öğrenciler kendilerine en uygun olan kutuya bir işaret koyacaklar ve sonra da toplam puanlarını hesaplayacaklar.

Projenin Adı:

Ekip Üyeleri:

PROJENİN İÇERİĞİ = toplamda 90 puan						
	Mükemmel 15 puan	İyi 12 puan	Geçer 9 puan	İyileştirilmesi gerekliyor 6 puan	Bu şekilde yetersiz 3 puan	Yorumlar
	Proje hedefi gerçekçi, iyi düşünülmüş ve heyecan verici	Proje hedefi gerçekçi ve iyi düşünülmüş	Proje hedefi yeterli ama bazı sorunlar var	Proje hedefi belirsiz	Proje hedefi yok	
	Proje hayati bir ihtiyacı gideriyor	Proje önemli bir ihtiyacı gideriyor	Proje bir ihtiyacı gideriyor	Proje zararlı olmayacak	Proje faydadan çok zarara yol açabilir	
	Zamanlama gerçekçi ve iyi planlanmış- işler proje üyelerine teslim tarihli dağıtılmış	Zamanlama gerçekçi ve işler gerçi şekilde teslim tarihli dağıtılmış	Zamanlama ve planlama yapılmış	Zamanlama gerçekçi değil ya da bazı yerlerde büyük sorunlar var	Zamanlama yapılmamış	
	Kaynak geliştirme için yaratıcı fikirler var ve/ya da kaynakların kullanımı mükemmele ve gerçekçi harcama bilgileri var	İyi kaynak geliştirme fikirleri ve kaynakların iyi kullanımı var. Bütçe iyi planlanmış	Bir bütçe var ancak üzerinde çalışılması gerekiyor ve kaynaklar üzerine düşünülmesi gerekli	Proje çok pahalı ya da bütçe üzerinde daha fazla çalışılması gerekli	Harcamalar nedeniyle projenin yönetilmesi imkânsız	
	Çevresel hususlara karşı hassas davranışmış ve çevreye katkı sağlamak için iyi düşünülmüş	Çevresel hususlara karşı hassas davranılmış ve iyi düşünülmüş	Çevresel hususlar düşünülmüş	Çevresel hususlar üzerinden durulmamış ancak projenin çevresel durumu iyi görünüyor	Proje çevreye zarar verebilir	
	Proje bütün bütün katılımcılar için güvenli bir çevrede gerçekleştiriliyor				Proje tehlikeli bir çevrede gerçekleştiriliyor	
	TOTAL					

PROJENİN SUNUMU = Toplamda 20 puan						
	Mükemmel 5 puan	İyi 4 puan	Geçer 3 puan	İyileştirilmesi gerekliyor 2 puan	Bu şekilde yetersiz 1 puan	Yorumlar
	Sunum sırasında göz teması sağlandı ve sunucu sunumu okumadı, doğal bir konuşma akışı izledi	Sunum sırasında göz teması sağlandı. Gerekli durumlarda notlara baktı ancak sunum esnasında coşkuluydu	Sunumun bazı kısımlarını okudu, az göz teması kurdu. Biraz göz temasında bulundu	Az göz teması, sunumun büyük kısmını okudu	Sunumun tamamını okudu; göz teması kurmadı	
	Katılımcılar beden dillerini oldukça etkili bir şekilde kullandılar	Mimiklerin/beden dilinin etkili kullanımı	Beden dili yeterliydi.	Az etkili beden dili	Beden dili kullanımı etkin değildi	
	Konuşmacı ikna ediciydi, ne dediğini bilerek konuştu, coşkuluydu ve kendinden emin göründü	Çok az daha ikna ediciydi ama ne dediğini bilerek konuştu	Konuşmacı ne dediğini biliyordu	Konuşmacı ne dediğinden emin değildi	Konuşmacı sıkılma izlenimi verdi	
	Görseller konuyla ilgili sunuma iyi işlenmiş, iyi düşünülmüş.	Görseller konuyla ilgili.	Görseller yeterli.	Görseller konuyla ilgili değil.	Görsel kullanılmamış ya da görseller konuyla ilgili değil.	
	TOTAL					

K PROJE SUNUMU VE GERİ DÖNÜTLER

Hedef: Proje fikirlerini sunmak ve diğer öğrencilerden projenin nasıl geliştirilebileceğine dair geri dönüt almak

Amaç: Öğrenciler projelerini sunar ve arkadaşlarına yapıcı geri dönütler ve öneriler sunar.

Süre: 160 dakika

Beceriler: Topluluk içinde konuşma, eleştirel düşünme, yapıcı geri dönüt verme

Değerler: Takım çalışması

Yöntemler: Bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler: Boya kalemleri, A3 boyutunda kağıtlar ya da diz üstü bilgisayar ve projektör

Ek: Proje ve Sunum Değerlendirme Yönergesi (Ek K.a)

ETKİNLİK

1. Her grup sunumunu yaparken, diğer öğrenciler iki gruba ayrılmalıdır.
2. A grubundaki her bir öğrenciye sunum yapan grup için bir yönerge kopyası verilir. A grubu notlandırmaya odaklanır. Öğrencilere bu notun onlara verilecek öğretmen notu olmadığını ama sizin kâğıtlara A grubunun arkadaşlarının yaptıklarını ne kadar iyi değerlendirebildiklerine bakmak için kullanacağınızı söyleyin.
3. B grubu öneriler sunma üzerine odaklanır. Bu projeleri geliştirmek için önemli bir adım. B grubu bitirdikten sonra, A grubu üyeleri de önerilerde bulunabilir.
4. Her sunum sonrasında A ve B grubundaki öğrenciler kendi formlarını doldurur ve sonra bütün sınıf birlikte geri dönüt verir. Yönerge formları öğretmene, öneri formları ise sunum yapan gruba teslim edilmelidir.

Öğretmene Not: Sınıftaki öğrencilere yönergeleri doldurtmanın ciddiye aldıkları takdirde hem sınıfın geri kalanını meşgul ettiğini hem de sizin farkedemediğiniz noktaları farkedebildiklerini gördük. Siz de yönerge formunu doldurabilirsiniz ama diğer kâğıtlara bakana kadar not vermek durumunda değilsiniz.

EK K.a/Projenin ve Sunumunun Değerlendirilmesi için Yönerge
En uygun düşen kutuyu işaretleyin ve sonra puanları toplayın.

Proje Adı:

Ekip Üyeleri:

PROJENİN İÇERİĞİ = toplamda 90 puan						
	Mükemmel 15 puan	İyi 12 puan	Geçer 9 puan	İyileştirilmesi gerekliyor 6 puan	Bu şekilde yetersiz 3 puan	Yorumlar
	Proje hedefi gerçekçi, iyi düşünülmüş ve heyecan verici	Proje hedefi gerçekçi ve iyi düşünülmüş	Proje hedefi yeterli ama bazı sorunlar var	Proje hedefi belirsiz	Proje hedefi yok	
	Proje hayati bir ihtiyacı gideriyor	Proje önemli bir ihtiyacı gideriyor	Proje bir ihtiyacı gideriyor	Proje zararlı olmayacak	Proje faydadan çok zarara yol açabilir	
	Zamanlama gerçekçi ve iyi planlanmış- işler proje üyelerine teslim tarihli dağıtılmış	Zamanlama gerçekçi ve işler gerçi şekilde teslim tarihli dağıtılmış	Zamanlama ve planlama yapılmış	Zamanlama gerçekçi değil ya da bazı yerlerde büyük sorunlar var	Zamanlama yapılmamış	
	Kaynak geliştirme için yaratıcı fikirler var ve/ya da kaynakların kullanımı mükemmel ve gerçekçi harcama bilgileri var	İyi kaynak geliştirme fikirleri ve kaynakların iyi kullanımı var. Bütçe iyi planlanmış	Bir bütçe var ancak üzerinde çalışılması gerekiyor ve kaynaklar üzerine düşünülmesi gerekli	Proje çok pahalı ya da bütçe üzerinde daha fazla çalışılması gerekli	Harcamalar nedeniyle projenin yönetilmesi imkânsız	
	Çevresel hususlara karşı hassas davranılmış ve çevreye katkı sağlamak için iyi düşünülmüş	Çevresel hususlara karşı hassas davranılmış ve iyi düşünülmüş	Çevresel hususlar düşünülmüş	Çevresel hususlar üzerinden durulmamış ancak projenin çevresel durumu iyi görünüyor	Proje çevreye zarar verebilir	
	Proje bütün bütün katılımcılar için güvenli bir çevrede gerçekleştiriliyor				Proje tehlikeli bir çevrede gerçekleştiriliyor	
	TOTAL					

PROJENİN SUNUMU = Toplamda 20 puan						
	Mükemmel 5 puan	İyi 4 puan	Geçer 3 puan	İyileştirilmesi gerekliyor 2 puan	Bu şekilde yetersiz 1 puan	Yorumlar
	Sunum sırasında göz teması sağlandı ve sunucu sunumu okumadı, doğal bir konuşma akışı izledi	Sunum sırasında göz teması sağlandı. Gerekli durumlarda notlara baktı ancak sunum esnasında coşkuluydu	Sunumun bazı kısımlarını okudu, az göz teması kurdu. Biraz göz temasında bulundu	Az göz teması, sunumun büyük kısmını okudu	Sunumun tamamını okudu; göz teması kurmadı	
	Katılımcılar beden dillerini oldukça etkili bir şekilde kullandılar	Mimiklerin/beden dilinin etkili kullanımı	Beden dili yeterliydi.	Az etkili beden dili	Beden dili kullanımı etkin değildi	
	Konuşmacı ikna ediciydi, ne dediğini bilerek konuştu, coşkuluydu ve kendinden emin göründü	Çok az daha ikna ediciydi ama ne dediğini bilerek konuştu	Konuşmacı ne dediğini biliyordu	Konuşmacı ne dediğinden emin değildi	Konuşmacı sıkılma izlenimi verdi	
	Görseller konuyla ilgili sunuma iyi işlenmiş, iyi düşünülmüş.	Görseller konuyla ilgili.	Görseller yeterli.	Görseller konuyla ilgili değil.	Görsel kullanılmamış ya da görseller konuyla ilgili değil.	
	TOTAL					

Projenin nasıl geliştirilebileceğine dair öneriler:

L PROJE KUTLAMALARI

L1 Kutlama Planlamaları

Hedef: Bütün süreci bir kapanışa getirmek ve bir kutlama planlaması yapmak

Amaç: Öğrenciler kutlama yapmanın ve iyi bir işi tebrik etmenin ne kadar önemli olduğunu anlar. Öğrenciler yönetsel becerilerini geliştirebilir. Öğrenciler kutlama için takım çalışması kullanabilir.

Süre: 80 dakika

Beceriler: Müzakere etmek, planlama, beyin fırtınası

Değerler: Takım çalışması, takdir etme

Yöntemler: Bireysel çalışma ve grup çalışması

Malzemeler: Kutlamaya göre değişebilir.

Projenin kutlanması bütün süreci sonlandırmak için çok önemlidir. Kutlama aynı zamanda topluluğa birbirlerine teşekkür etme ve kutlama veda yıl içinde başardıkları nedeniyle gururlanmaları için fırsat verir.

ETKİNLİK

Bu başarılı işlerini nasıl kutlayacaklarına, yiyecek ve içecek alımına, okul yönetiminden alınması gerekli olan izinlerin alınması konularına karar vermek için öğrencilerle beyin fırtınası yapın. Aşağıda kutlama için bazı fikirleri bulabilirsiniz:

- Bir konuşmacı davet edin
- Projede üretilen ürünleri fotoğraf, sanat, vb. yoluyla sergileyin
- Bütün okulu davet edin: parti davetiyeleri hazırlayın, yiyecek işlerini organize edin, vb.
- Dergiler ve anekdotlar ile eğlenceli yarışmalar hazırlayın
- Bazı grup isimleri oluşturun: Enerji verenler
- ‘Veda hediyeleri’ hazırlayın: Bunun için çengelli iğne, kâğıt ve markör kalemlere ihtiyacınız olacak. Herkesi sırtına boş bir kâğıt iğneleyin ve öğrencilerden hediye olarak sırtlarındaki beyaz kâğıtlara birbirleri hakkında olumlu düşüncelerini yazmalarını isteyin. Not: Öğretmen yazılan BÜTÜN hediye yorumların olumlu olduğundan emin olmalıdır!
- Bütün yılın videosunu hazırlayın (bunun için farklı derslerden ve farklı projelerden fotoğraflar ve videolar toplamayı unutmayın).

L2 Kutlama

Kutlama yapın!

REFERANSLAR

- About WE charity. (n.d.). 21 Şubat 2017 tarihinde <https://www.we.org/about-we-charity/our-story/> 'den alınmıştır.
- Abu-Saifan, S. (2012, February). Social entrepreneurship: Definition and boundaries. *Technology Innovation Management Review*, 22-27.
- ASHOKA Türkiye sosyal sorumlulara etkin çözümler. (n.d.). 6 Şubat 2017 tarihinde <http://www.turkey.ashoka.org/en/fellows> 'den alınmıştır.
- Başfırncı, C. S. (14 Haziran 2010). Sivil toplum kuruluşlarının iletişim çabalarında bir medya olarak internet. 23 Ocak 2017 tarihinde www.stgm.org.tr/tr/icerik/detay/sivil-toplum-kuruluslarinin-iletisim-çabalarinda-bir-medya-olarak-internet websitesinden alınmıştır: <http://www.stgm.org.tr/tr/icerik/detay/sivil-toplum-kuruluslarinin-iletisim-çabalarinda-bir-medya-olarak-internet>
- Birrell, I. (n.d.). *Before you pay to volunteer abroad, think of the harm you might do* [Basın açıklaması]. <http://www.theguardian.com/commentisfree/2010/nov/14/orphans-cambodia-aids-holidays-madonna> 'den alınmıştır.
- Clark, J. (n.d.). Understanding international NGOs and nonprofits. 23 Ocak 2017 tarihinde <https://www.maxwell.syr.edu/career.aspx?id=202> 'den alınmıştır.
- Dees, J. G. (2014). The meaning of "social entrepreneurship". 21 Şubat 2017 tarihinde <https://entrepreneurship.duke.edu/news-item/the-meaning-of-social-entrepreneurship/> 'den alınmıştır
- Güder, N., & Özel Sektör Gönüllülük Derneği. (2006). *STK'lar için gönüllülük ve gönüllü yönetimi rehberi*. Retrieved January 23, 2017, from <http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/g/o/gonulluluk.pdf>
- How to start a movement* [Video]. (2010). http://www.ted.com/talks/derek_sivers_how_to_start_a_movement 'den alınmıştır.
- Kaye, C. B. (2010). *The complete guide to service learning* (2., Rev. baskı). Minneapolis: Free Spirit.
- Kraft, G. K., & Sertel, J. M. (2017). *Activities to promote non-violent behaviour: Peace starts within*. Eser basıma verilmiştir, Bogazici University Peace Education Application and Research Center, Istanbul, Turkey.
- Maalouf, A. (2000). *On identity*. London: Harvill.

- Nagy, J. (n.d.). Section 3 defining and analyzing the problem. 23 Ocak 2017 tarihinde <http://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/analyze/analyze-community-problems-and-solutions/define-analyze-problem/main> 'den alınmıştır.
- New heroes for a new age. (n.d.). 24 Ocak 2017 tarihinde <http://www.medialit.org/reading-room/new-heroes-new-age> web sitesinden alınmıştır.
- Opatow, S. (1990). Moral exclusion and injustice: An introduction. *Journal of Social Issues*, 46(1), 1-20.
- Project implicit. (n.d.). 19 Ocak 2017 tarihinde from Harvard University websitesinden alınmıştır: <https://implicit.harvard.edu/implicit/>
- Sabancı Vakfı Fark yaratanlar programı. (n.d.). *Güncel videolar* [Video file]. <http://www.farkyaratanlar.org/site/index.php> alınmıştır.
- Selection criteria. (n.d.). 24 Ocak 2017 tarihinde <http://turkey.ashoka.org/en/selection-criteria> 'den alınmıştır.
- Stupart, R. (2012, February 20). 7 worst international aid ideas. 30 Ocak 2017 tarihinde <http://matadornetwork.com/change/7-worst-international-aid-ideas/> 'den alınmıştır.
- TEDED. (2012, December). *What makes a hero?* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=Hhk4N9A0oCA> 'den alınmıştır
- TheLBSchool. (2014, Ekim). *Community assessment of needs in Creve, Haiti* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=9vHNwJBbnnk> 'den alınmıştır.
- The 30 second elevator speech.* (n.d.). 24 Ocak 2017 tarihinde <http://sfp.ucdavis.edu/files/163926.pdf> 'den alınmıştır.
- Thoman, E., & Wright, M. (1995). *Beyond blame: Challenging violence in the media : a media literacy program for community education.* Los Angeles, Calif.: The Center.
- WE. (2009). *It takes a child* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=afCIM91uQFU> 'den alınmıştır.
- Yavuz, C. (2013). *Fark yaratanlar Turkey's changemakers.* http://www.farkyaratanlar.org/site/images/kitap/fark_yaratanlar_kitabi_2013.pdf 'den alınmıştır.
- Your fundraising toolkit.* (n.d.). 21 Şubat 2017 tarihinde https://www.ciee.org/high-school-summer-abroad/downloads/CIEE_Student_Fundraising_Toolkit.pdf 'den alınmıştır.